

SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE V ZRIAĐOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI ŽSK ZA ROK 2020

Základné informácie: a) Oravská knižnica Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne
b) sledované obdobie – rok 2020

I. VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. Úlohy a miesto kultúrnej organizácie v národnom systéme kultúrnych organizácií

1.1. Poslanie knižnice a jej funkcie

Oravská knižnica Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne je príspevkovou organizáciou Žilinského samosprávneho kraja a jej základným dokumentom pre činnosť je zriaďovacia listina. V zmysle zriaďovacej listiny pôsobí ako regionálna kultúrna, informačná a vzdelávacia inštitúcia, poskytujúca v rámci svojej územnej pôsobnosti slobodný prístup k informáciám všetkým občanom. Knižnica pri naplňovaní svojich funkcií vychádza zo Zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach, koncepčných strategických dokumentov pre rozvoj knihovníctva na Slovensku a má na zreteli princípy, ktoré boli sformulované ako základné tézy vychádzajúce z prijatých medzinárodných knižničných deklarácií. Činnosť knižnice sa riadi internými normatívnymi dokumentmi – organizačnou štruktúrou, knižničným a výpožičným poriadkom, pracovným poriadkom a pod. Operatívne sú plnené úlohy, ktoré jej kladie zriaďovateľ Žilinský samosprávny kraj.

Uznesením č. 11/20, prijatým na zasadnutí Zastupiteľstva Žilinského samosprávneho kraja, konaného 21.9.2020, bol dňom 1.10.2020 na funkčné obdobie päť rokov na miesto riaditeľa menovaný Mgr. art. Roman Večerek.

Plnenie funkcie mestskej knižnice

Na základe zriaďovacej listiny plní knižnica funkciu verejnej mestskej knižnice pre mesto Dolný Kubín. V roku 2020 bolo takmer 70 % čitateľov z radov občanov mesta. Táto skutočnosť do značnej miery ovplyvňuje plánovanie jednotlivých aktivít knižnice. Oravská knižnica A. Habovštiaka obsahom svojej činnosti, spoluprácou s kultúrnymi, výchovno-vzdelávacími, verejnými a spoločenskými inštitúciami, ako aj občianskymi a záujmovými združeniami pôsobí vo svojom prostredí ako kultúrne, výchovné, informačné a komunitné centrum s rozsiahlym používateľským zázemím. Poskytuje komplexné knižnično-informačné služby všetkým používateľským skupinám – absenčné a prezenčné výpožičky, bibliografické a informačné služby, zabezpečovanie medziknižničnej výpožičnej služby, vyhotovovanie rešerší a kópií dokumentov z fondu knižnice, spracovanie a vydávanie bibliografií a medailónov regionálnych osobností. Zabezpečuje slobodný prístup k informáciám a poznatkom šírených na všetkých druhoch nosičov, svojou činnosťou vytvára podmienky pre rovnoprávne uspokojovanie kultúrnych, spoločenských a informačných potrieb a záujmov

všetkých používateľov, podporuje celoživotné vzdelávanie a svojimi kultúrno-spoločenskými a výchovnými aktivitami sa osobitne zameriava na vekovú kategóriu detí a mládeže a podporuje ich záujem o čítanie.

Plnenie regionálnej funkcie

V zmysle svojej regionálnej funkcie pôsobí Oravská knižnica Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne ako koordinačné, vzdelávacie, štatistické a metodické strediskom pre sieť verejných a školských knižníc okresov Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín. Metodická činnosť a poradenské služby sa okrem oblasti poskytovania služieb sústreďujú vo veľkej miere na pomoc pri automatizácii knižničných procesov a pri podávaní projektov. Svoje regionálne poslanie knižnica plní aj budovaním fondu regionálnych dokumentov a s ním súvisiacej informačnej databázy, ktoré slúžia používateľom celej Oravy.

Plnenie medzinárodných funkcií

Uvedenú funkciu knižnici zriaďovacia listina priamo nevymedzuje, ale v ostatnom čase Oravská knižnica A. Habovštiaka rozvíja aktivity v oblasti cezhraničnej spolupráce s Miejskou Bibliotekou Publiczną v Limanowej a Městskou knihovnou Krnov.

Porovnanie kvantitatívnych a kvalitatívnych výstupov činnosti

Analýzu výstupov a ich podrobné porovnanie predkladáme v časti II. Odborná činnosť knižníc.

1.2. Plnenie prioritných úloh v roku 2020

Činnosť knižnice bola v roku 2020 negatívne ovplyvnená pandémiou ochorenia COVID-19 a uplatňovaním protiepidemických opatrení, kedy prevádzka knižnice bola počas roka viackrát zakázaná, resp. realizovaná v obmedzenom režime. Knižnica neposkytovala výpožičné služby v tomto období: 12.3.-6.5., 26.10.-2.11. 19.12.-31.12. V čase otvorenia knižnice sme dodržiavali nariadené podmienky prevádzky v zmysle uznesení vlády a opatrení Úradu verejného zdravotníctva SR. Vstupujúci čitatelia museli mať prekryté horné dýchacie cesty, aplikovať si dezinfekčný prostriedok, dodržiavať aktuálny počet návštevníkov na m² na jednotlivých oddeleniach, zachovávať odstupy osôb minimálne 2 m, doba vstupu pre čitateľov bola limitovaná na 10-15 minút, vrátené knihy boli umiestnené na 48 hodín do karantény a obaly kníh boli následne očistené dezinfekčným prostriedkom, pravidelne boli dezinfikované dotykové povrchy.

Organizácia kládla dôraz na preventívne opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov a návštevníkov, zo svojich finančných zdrojov zakúpila viaceré ochranné prostriedky. Pre sterilizáciu vzduchu sme zakúpili 2 germicídne žiariče typu Sterillight Air G1 30, jeden sme umiestnili na oddelení beletrie, kde je najvyššia koncentrácia používateľov v súvislosti s ich centrálnou registráciou. Druhý sa striedavo používal na detskom a náučnom oddelení. Na výpožičné pulty boli namontované plexisklové zábrany, pracovníkom boli zabezpečené ochranné rúška a rukavice. Pri vchode do knižnice a pred jednotlivé oddelenia boli umiestnené automatické bezdotykové dávkovače dezinfekčného prostriedku na ruky.

Po skončení prvej vlny pandémie a opätovnom obnovení prevádzky knižnice v máji 2020 realizoval Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne dňa 13.5.2020 kontrolu zameranú na overenie dodržiavania nariadených hygienických opatrení vydaných Úradom verejného zdravotníctva SR pri ohrození verejného zdravia. Kontrola potvrdila, že organizácia dodržala všetky stanovené nariadenia.

V novembri boli všetky priestory bezplatne vydezinfikované spoločnosťou Orava Rescue System, ktorá používa technológiu rozprašovania ozónu alebo peroxidu vodíka pod vysokým tlakom vo forme hmly.

Prioritné úlohy vyplývajúce zo zriaďovacej listiny a vytýčené v pláne činnosti pre rok 2020 boli plnené nasledovne:

Udržať úroveň hlavných ukazovateľov v oblasti zabezpečovania informačných zdrojov, počte používateľov a počte výpožičiek.

Plnenie: Oblasť zabezpečovania informačných zdrojov dosiahla nižšiu úroveň ako v predchádzajúcom roku, do fondu bolo získaných 1 790 knižničných jednotiek v celkovej hodnote 13 472,15 €, čo je o 445 knižničných jednotiek a 1 305,23 € menej ako v predchádzajúcom roku. **Na nákup** knižničného fondu bolo vynaložených 15 645,11 €, čo bolo o 1 118,55 € menej ako v predchádzajúcom roku, pričom 32,70 % financií bolo získaných z mimorozpočtových zdrojov (z dotačného systému MK SR Kultúrne poukazy 2 924 €, z projektu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika bolo získaných 2 000 €, z projektu podporeného Nadáciou Tesco 192,76 € na nákup špeciálnych fondov – spoločenských hier). Knižnica mala podporený aj projekt z dotačného systému FPU - Akvizícia knižníc vo výške 20 000 €, čerpanie týchto prostriedkov sa z dôvodu administratívnych komplikácií na strane poskytovateľa presunulo do rolu 2021. Bilancia finančných zdrojov na nákup fondu sa oproti roku 2019 znížila a v porovnaní s rokom 2009, kedy bolo vynaložených najviac finančných prostriedkov na nákup fondu za ostatných 10 rokov, sa výška prostriedkov znížila o 6 881,89 € (r. 2019 – 16 763,66 €, r. 2018 – 19 329,74 €, r. 2017 – 17 982,59 €, r. 2016 – 15 608,91 €, r. 2015 - 13 751,93 €, r. 2014 – 8 316,24 €, r. 2013 - 17 939,51 €, r. 2012 – 7 967 €, r. 2011 – 13 411 €, r. 2010 – 15 110 €, r. 2009 – 22 527 €). Významným zdrojom dopĺňovania knižničného fondu sú aj dary od fyzických a právnických osôb, z počtu všetkých získaných knižničných jednotiek predstavovali dary podiel 19 %.

V roku 2020 sa v knižnici zaregistrovalo 2 593 používateľov, z toho 840 do 15 rokov. Oproti predchádzajúcemu roku sa celkový počet zaregistrovaných používateľov znížil o 517, vo vekovej kategórii do 15 rokov o 231 používateľov. Oravská knižnica sa, napriek celospoločenskému trendu poklesu záujmu o čítanie, snaží stabilizovať počet registrovaných používateľov aj formou zápisu vybraných kategórií používateľov bez zaplatenia členského poplatku. Bezplatný zápis je tradične poskytovaný žiakom 1. ročníka základných škôl, ktorí sa zapájajú do celoročného projektu, študentom 1. ročníka stredných škôl, ktorí sa zúčastňujú informačnej výchovy v knižnici, ako aj účastníkom súťaže *Čítame s Osmijankom*. Knižnica ponúka možnosť bezplatného zápisu aj výhercom v súťažiach, organizovaných knižnicou a čestným čitateľom. Ide o dobrovoľníkov, ktorí bez nároku na honorár pomáhajú knižnici pri jej aktivitách a darcom viacerých exemplárov kníh, ktoré obohatia knižničný fond.

V hodnotenom období bolo celkovo realizovaných 179 793 výpožičiek, čo je o 57 264 výpožičiek menej ako v predchádzajúcom roku.

Dosiahnuté základné ukazovatele ovplyvnila nepriaznivá situácia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 a uplatňovaním protiepidemických opatrení, kedy prevádzka knižnice bola počas roka viackrát zakázaná, resp. realizovaná v obmedzenom režime.

Podrobnejšie údaje k ukazovateľom činnosti sú uvedené v časti II. Odborná činnosť knižnice.

Rekonštrukcia budovy, revitalizácia interiérov knižnice

Plnenie: V roku 2014 bola zrealizovaná prístavba novej budovy knižnice, zateplenie a interiérové stavebné úpravy starej budovy, ako aj vybudovanie letnej čítárne, čím sa skvalitnili priestory pre používateľov i služobné priestory. Nový výťah zabezpečil bezbariérový prístup používateľov na oddelenia a do spoločenskej miestnosti.

V roku 2020 nastala v organizácii havarijná situácia, ktorá vznikla v plynovej kotolni s plynovými kotlami, opravu realizovala firma REVOP s.r.o. Krivá v sume 1 564 Eur. Životnosť kotlov končí a je potrebné v blízkej dobe riešiť ich kompletnú výmenu. Podobne musela byť riešená aj situácia s výťahom, kde bola realizovaná výmena riadiacej dosky, bez

ktorej by nebola možná prevádzka výtahu a poskytovanie služieb imobilným návštevníkom. Opravu realizovala firma Otis Výtahy, s.r.o. v sume 1 256 Eur. V starej časti budovy OKAH sme museli riešiť prekládku vodovodného potrubia z dôvodu jeho opotrebovania, skorodovania a pretekania vody do pivničných priestorov, práce realizovala Firma EKOBOS s.r.o. Dolný Kubín v sume 697 Eur.

Odstránenie havarijných situácií bolo financované z bežných finančných prostriedkov, poskytnutých ŽSK.

Za účelom vytvorenia esteticky prívetivejšieho prostredia a zvýšenia komfortu pre pracovníkov a používateľov našich knižnično-informačných služieb boli z rozpočtu organizácie zakúpené kancelárske stoličky, kreslá, stolíky, nové dvere na detské oddelenie. Pre skvalitnenie ozvučenia aktivít, realizovaných mimo priestorov knižnice, sme zakúpili mobilnú ozvučovaciu techniku, pre natáčanie a tvorbu videí príslušenstvo k smartfónu. Vo vstupných priestoroch boli umiestnené nové nádoby na triedený odpad. Zakúpením a montážou sprchového boxu do priestoru sociálneho zariadenia pri spoločenskej miestnosti sme zlepšili hygienické podmienky pre účastníkov podujatí (Noc s Andersenom, letný detský tábor a pod.). Keďže máme k dispozícii aj priestory na krátkodobé ubytovanie pre spisovateľov, lektorov a ďalších hostí, ktorí prichádzajú realizovať besedy a iné aktivity, zvýšili sme týmto komfort aj pre toto ubytovanie.

Zmluvou o zverení majetku do správy sme od ŽSK získali drevený domček, ktorý vyrobili v Strednej drevárskej škole v Krásne nad Kysucou. Domček je umiestnený na terase letnej čítárne a využíva sa na podujatia pre deti.

Rozvoj cezhraničných kontaktov

Plnenie: V roku 2020 sme s našim tradičným cezhraničným partnerom Miejskou Bibliotekou Publiczną v Limanowej spolupracovali na príprave ich projektu s názvom *Literatura bez granic - transgraniczne związki literackie*, ktorý ako žiadateľ podala do Programu INTERREG V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020. Projekt bol schválený a realizovať sa začne od apríla 2021.

S českým cezhraničným partnerom Městskou knihovnou Krnov sme pokračovali v realizácii projektu s názvom *Cezhraničný kultúrny dialóg*, ktorý bol podporený z Programu INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020 v rámci Fondu malých projektov. V rámci projektu sa v OKAH uskutočnilo stretnutie s českým historikom Jakubom Mamulom na tému *Obraz Krnova od počiatku po dnešok*. Pracovníci OKAH sa zúčastnili exkurzie v Městskej knihovni v Krnove, kde sa oboznámili s jednotlivými oddeleniami knižnice, poskytovanými službami, zaujímavými aktivitami a v rámci prezentácie aj s históriou a ďalšími perspektívami knižnice. Na autorskej besede pod názvom *Kreslo pre host'a* sa v Krnove predstavil spisovateľ, rozhlasový blogger a glosátor Jozef Kaščák.

Získavanie mimorozpočtových zdrojov

Plnenie: Oravská knižnica Antona Habovštiaka aktívne pristupuje k získavaniu mimorozpočtových zdrojov na svoje aktivity a nákup knižničných fondov. V roku 2020 sme realizovali 1 projekt podporený z dotačnej schémy Ministerstva kultúry (kultúrne poukazy), 1 projekt cezhraničnej spolupráce, podporený z fondov EÚ, 1 projekt podporený Nadáciou Tesco. Z FPU bol podporený projekt na akvizíciu kníh, jeho realizácia bola preložená na rok 2021. FPU podporil aj projektu *(Ne)obyčajné stretnutia s literatúrou (2020)*, organizácia musela odstúpiť od zmluvy z dôvodu nepriaznivej pandemickej situácie.

Do FPU bol vypracovaný aj ďalší projekt Modernizácia náučného oddelenia knižnice, ktorý je v procese schvaľovania. Projekty podané do Nadácie Tesco, Nadácie Poštovej banky a Raiffeisen banky, zamerané na podporu čítania, neboli podporené.

Podrobnejšie údaje o finančnej a obsahovej stránke realizovaných projektov uvádzame v príslušných častiach správy.

Skvalitňovanie a inovácia knižnično-informačnej činnosti

Plnenie: OKAH priniesla viaceré inovácie v poskytovaných službách.

Od r. 2018 je novou službou pre rodiny s maloletými deťmi zavedenie *Rodinného preukazu*, v rámci ktorého plné členské platí jeden rodič a ostatní členovia platia zvýhodnené členské vo výške 1 Euro. V roku 2020 túto službu využilo 169 čitateľov (62 osôb s plným členským, 9 osôb ako druhý rodič, 98 detí).

Kvalitné on-line služby nám umožňujú poskytovať jednotný knižnično-informačný systém regionálnych knižníc Žilinského kraja, ktorý prostredníctvom projektu ŽSK Informácie bez hraníc, spolufinancovaného Európskou úniou v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013, získali v roku 2012. Knižnično-informačný systém Clavius nám umožnil kvalitatívne zlepšovať činnosť knižnice po odbornej stránke (zdieľaná katalogizácia, aplikácia pravidiel RDA, kompatibilita s inými systémami a pod.). Systém priniesol aj nové moduly Medziknižničná výpožičná služba, Metodika a Kultúrno-spoločenská činnosť, ktoré nám umožňujú evidenciu potrebných informácií a generovanie súhrnných štatistických výstupov. Nový systém umožňuje zasielanie pripomienok pred koncom výpožičnej doby, upomienok a informácií o dostupnosti rezervovaných dokumentov elektronickou formou, čím sa tento proces urýchlil. Súborný katalóg všetkých regionálnych knižníc Žilinského kraja využívame pri poskytovaní medziknižničnej výpožičnej služby a vypracovaní rešerší podľa požiadaviek používateľov.

Naši používatelia v rámci on-line služieb ocenili nové možnosti pri vyhľadávaní literatúry v on-line katalógu a vstupe do svojho konta (predĺžiť si výpožičnú dobu dokumentov, rezervovať žiadaný dokument, nastaviť si grafický vzhľad konta, zvoliť jazyk, zvoliť si zasielanie noviniek mailom, možnosť hodnotiť knihy, ktoré má používateľ požičané, nastaviť si spôsob a rozsah vyhľadávania dokumentov, zvoliť si spôsob zobrazovania výsledkov vyhľadávania). On-line spôsobom poskytujeme podľa záujmu aj ďalšie služby, napr. zasielanie tematických rešeršných výstupov, faktografických údajov a pod. V roku 2019 bol do on-line katalógu Carmen ku každej knihe pridaný QR kód, aby sa zvýšil komfort používateľov pri vyhľadaní požadovaných dokumentov po príchode do knižnice.

V roku 2020 sa v súvislosti s pandemickou situáciou služby a aktivity knižnice vo väčšom rozsahu preniesli do on-line priestoru. V decembri sme ako novú službu ponúkli čitateľom možnosť požičiavať si e-knihy na základe uzatvorenia ročnej licenčnej zmluvy s dodávateľom Palmknihy s.r.o Praha. Čitatelia získali prístup k viac ako 9 000 e-knihám, úvodné tri mesiace bola služba poskytovaná bezplatne.

V poslednom štvrtroku hodnoteného roka, po nástupe nového riaditeľa, sa kládol dôraz na proaktívnu propagáciu a marketingovú činnosť knižnice, zintenzívnilo sa používanie sociálnych sietí, zvýšila sa frekvencia príspevkov, rozšírilo sa ich tematické zameranie a rozsah.

Základným, stredným a umeleckým školám v regióne Orava sme začali poskytovať informačný servis prostredníctvom portálu EduPage, správy o aktivitách a službách knižnice budeme zasielať v mesačnej periodicite. Za mesiac december prejavilo záujem o túto službu 20 škôl.

Podrobnejšie údaje uvádzame v príslušných častiach správy.

Zapojenie sa do benchmarkingu

Plnenie: Účelom benchmarkingu je lepšie poznanie fungovania organizácie, uvedomenie si vlastných kvalít i rezerv v kvalitatívnom i kvantitatívnom zlepšovaní práce. Oravská knižnica sa v roku 2012 prvýkrát zapojila do merania a hodnotenia svojich výkonov prostredníctvom benchmarkingu v rámci aktivity Benchmarking: Meranie a porovnávanie výkonov verejných

knižníc prihraničného regiónu, ktorá bola súčasťou projektu Informácie bez hraníc, spolufinancovaného z Programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR 2007-2013.

Pri porovnaní výkonov so slovenskými verejnými knižnicami v mestách s obdobným počtom obyvateľov zo stredného, západného a východného Slovenska (Dolný Kubín 18 665 obyvateľov, Žiar nad Hronom 18 852 obyvateľov, Senica 20 289 obyvateľov, Rožňava 19 045 obyvateľov) dosiahla Oravská knižnica v základných ukazovateľoch nasledovné výsledky:

Ukazovateľ	Dolný Kubín	Žiar n/Hronom	Senica	Rožňava
Nákup kníh, prepočet 1 obyvateľa	0,90 €	0,21 €	1,98 €	0,79 €
Prírastok kníh na 1000 obyvateľov	119,74	33,15	171,67	91,63
% registr. používateľov z populácie	16,66	7,92	14,82	12,48
% detí do 15 rokov z populácie	35,18	19,21	25,89	28,53
Počet výpožičiek na používateľa	76,22	33,70	59,96	41,10
Počet podujatí na 1000 obyvateľov	55,56	5,20	9,96	17,22
% získaných dotácií	8,38	2,54	0,82	8,87

(* porovnávacie indikátory sú za rok 2019)

Okrem ukazovateľa Nákup kníh v prepočte na 1 obyvateľa a Prírastok kníh na 1000 obyvateľov, kedy Záhorská knižnica v Senici mala lepšie výsledky a ukazovateľa % získaných dotácií, kedy mala lepšie výsledky Gemerská knižnica Pavla Dobšinského v Rožňave, Oravská knižnica dosiahla najlepšie výsledky v ostatných sledovaných ukazovateľoch medzi porovnávanými knižnicami.

Realizácia významných celoslovenských a regionálnych aktivít

Plnenie: Nepriaznivá situácia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 sa výrazne dotkla aj tejto oblasti. Tradičné podujatie Hviezdoslavov Kubín, celoslovenská súťaž v umeleckom prednese a tvorbe divadiel poézie, ktorého je Oravská knižnica Antona Habovštiaka dlhoročným spoluorganizátorom a každoročne pripravuje stretnutia so spisovateľmi, sa tento rok realizoval v obmedzenej on-line podobe a OKAH nemala možnosť realizovať sprievodné podujatia.

Aktívne sme sa zapojili do celoslovenských podujatí, literárnych a výtvarných súťaží, aktivít a kampaní na podporu čítania - Čítame s Osmijankom – Pridaj sa aj ty!, Prečítané leto, Celé Slovensko číta deťom, Dni európskeho kultúrneho dedičstva, súťaže s časopismi Lienka, Slniečko, Adamko, s Vydavateľstvom Slovart, súťaž Zázračné divadlo - Keď sa zdvihne opona, ktorú vyhlásila Mestská knižnica mesta Piešťany pri príležitosti Roku slovenského divadla.

Knižnica je organizátorom súťaže *Kniha Oravy*, v ktorej verejnosť prostredníctvom ankety vyberá najzaujímavejšiu knižnú publikáciu s regionálnou tematikou. V spolupráci s mediálnymi partnermi Petit press a MY - Oravské noviny vyhlásila OKAH 17. ročník regionálnej súťaže školských časopisov základných škôl *Najlepší školský časopis* 4. ročník súťaže o najoriginálnejšiu tematickú nástenku *Naj triedna/ školská nástenka* na tému *Sviatok sv. Valetína*.

Podrobnejšie údaje o aktivitách uvádzame v príslušných častiach správy.

Rozvíjať aktivity v oblasti kultúrno-výchovnej a komunitnej činnosti

Plnenie: Knižnica v roku 2020 realizovala 325 podujatí, čo predstavuje výrazný pokles v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Túto oblasť činnosti negatívne ovplyvnila pandémia ochorenia COVID-19, v súvislosti s ktorou bola realizácia podujatí od marca zakázaná, resp. realizovaná v obmedzenom režime. V priebehu roka sme rozširovali spektrum virtuálnej kultúry, našim čitateľom sme poskytli informácie o voľne dostupných e-knihách, pre priaznivcov regionálnej literatúry sme zdarma sprístupnili v pdf formáte knihy Petra Hubu, na

web stránke a sociálnych sieťach sme zverejšňovali medailóny spisovateľov, literárno-vedomostné kvízy a súťaže, on-line výtvarné dielne, vyhlásili sme literárnu a fotografickú súťaž, na Youtube kanáli sme publikovali viaceré videá: knižné tipy publicistu a knižného recenzenta Ľubomíra Jaška v rubrike Vyber si dobrú knihu, cyklický projekt Ako sa nezbláznit'..., pripravený V spolupráci s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Dolnom Kubíne.

Podrobnejšie údaje o tejto oblasti uvádzame v príslušných častiach správy.

Skvalitňovať služby znevýhodneným používateľom a seniorom

Plnenie: V sledovanom období sme sa podľa možností zamerali aj na aktivity pre znevýhodnené skupiny používateľov a seniorov. Celkovo bolo realizovaných 29 podujatí, z toho 26 pre osoby so zdravotným postihnutím, 1 pre seniorov, 2 pre osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením. Okrem donáškovej výpožičnej služby sme realizovali tematické podujatia pre členov Centra sociálnych služieb v Dolnom Kubíne a klientov Zariadenia pre seniorov a DSS.

Dlhodobu knižnicu spolupracuje aj so Spojenou školou – Špeciálnou ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím a Domovom sociálnych služieb pre deti a dospelých v Dolnom Kubíne, Spojenou školou – ZŠ s MŠ pri Detskom oddelení Dolnooravskej nemocnice MUDr. L. N. JEGÉ v Dolnom Kubíne, Zariadením núdzového bývania v Dolnom Kubíne. Spolupracujeme tiež s komunitným centrom *Edukos*, ktorého klientmi sú deti a mládež zo sociálne znevýhodneného prostredia. Knižnica pre nich organizovala tvorivé dielne a posedenia s knihou v komunitnom centre i knižnici. Spolupracujeme aj so zariadením nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu *ŠTÚRKA* a zariadením pre seniorov *Rezidencia Nestor Zárvivá*. Pre ich klientov boli zorganizované kvízy, podujatia o regionálnom zvykoslívi a regionálnych literárnych osobnostiach.

Intenzívnejšia spolupráca sa v tomto roku rozvinula so zariadením sociálnej služby *Denný stacionár Miško* v Dolnom Kubíne, ich klienti sa pravidelne zúčastňovali na tvorivých dielnach a podujatiach v rámci projektu *Prečítané leto* a *Celé Slovensko číta deťom*.

V roku 2020 sme realizovali aj novú iniciatívu pod názvom *Na ceste - Daruj knihu novému domov*. Knihy, vyradené z fondu knižnice, prípadne darované čitateľmi, sme darovali do sociálnych zariadení mesta Dolný Kubín.

Knižnica získala od Mesta Dolný Kubín certifikát *Zariadenie priateľské k zdravotne postihnutým* na základe viacerých povinných kritérií: pomoc pri vstupe do prevádzky, asistancia pri využívaní ponúkaných tovarov a služieb, empatický prístup k potrebám návštevníka v súlade s rozsahom jeho handicapu, pomoc pri opustení prevádzky. Záväzné podmienky sú uvedené v *Memorande o spolupráci pri znížení bariér pre sociálne znevýhodnených a zdravotne postihnutých spoluobčanov a návštevníkov mesta Dolný Kubín*, ktoré podpísal primátor mesta, predsedníčka SZTP ZO a riaditeľ Oravskej knižnice.

Podrobnejšie údaje sú uvedené v časti II. Odborná činnosť knižnice.

1.3. Sieť verejných knižníc v regióne v zriaďovateľskej pôsobnosti iných subjektov

Oravská knižnica A. Habovštiaka má vo svojej metodickej pôsobnosti 56 verejných knižníc v okrese Dolný Kubín (1 obecná profesionálna, 21 neprofesionálnych), Námestovo (1 mestská, 3 obecné profesionálne, 17 neprofesionálnych) a Tvrdošín (2 mestské, 1 obecná profesionálna, 10 neprofesionálnych).

V súlade s naším regionálnym poslaním poskytujeme týmto knižniciam priebežnú metodickú a inštruktážno-konzultačnú pomoc, oboznamujeme ich s dôležitými zmenami v knižničnej práci formou metodických návštev, porád a školení, sumarizujeme a vyhodnocujeme štatistické údaje o ich činnosti, usmerňujeme ich pri vypracovávaní,

realizácii a vyhodnocovaní projektov do grantovej schémy Fondu na podporu umenia, pomáhame im pri automatizácii knižničných procesov.

Na požiadanie poskytujeme metodickú pomoc aj knižniciam iných sietí, predovšetkým školským knižniciam.

1.4. Potenciálne používateľské zázemie

Oravská knižnica A. Habovštiaka plní funkciu mestskej knižnice pre mesto Dolný Kubín a regionálnej knižnice pre okresy Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín. Potenciálne používateľské zázemie je v jednotlivých územných celkoch nasledovné:

Počet obyvateľov miest a okresov v regióne (aktuálne údaje z databázy Štatistického úradu SR, platné k 30. 09. 2020)

Dolný Kubín (mesto) – **18 616** obyvateľov

Dolný Kubín (okres) – **39 472** obyvateľov

Námestovo (mesto) – **7 747** obyvateľov

Námestovo (okres) – **63 115** obyvateľov

Tvrdošín (mesto) – **9 197** obyvateľov

Tvrdošín (okres) – **36 152** obyvateľov

Počet školopovinných detí (údaje – školský rok 2020/2021, k 15.9.2020)

okres Dolný Kubín – **3 582** žiakov

mesto Dolný Kubín – **2 404** žiakov

okres Námestovo – **7 636** žiakov

mesto Námestovo – **1 119** žiakov

okres Tvrdošín – **3 460** žiakov

mesto Tvrdošín – **812** žiakov

V meste Dolný Kubín pôsobí 6 základných škôl, 1 špeciálna základná škola, 1 gymnázium, 1 cirkevné gymnázium, 1 obchodná akadémia, 4 stredné odborné školy.

2. Vzájomná koordinácia a kooperácia.

2.1. Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Oravská knižnica Antona Habovštiaka spolupracuje s inštitúciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v regióne Orava i mimo neho. Sú to predovšetkým Oravské kultúrne stredisko, Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava, Oravská galéria, Krajská knižnica v Žiline, Kysucká knižnica v Čadci, Knižnica G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši, Turčianska knižnica v Martine, Obchodná akadémia v Dolnom Kubíne, Gymnázium P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne, Stredná odborná škola obchodu a služieb v Dolnom Kubíne, Stredná zdravotná škola v Dolnom Kubíne, Stredná odborná škola polytechnická v Dolnom Kubíne - Kňažej, Zariadenie pre seniorov a Domov sociálnych služieb v Dolnom Kubíne, Centrum sociálnych služieb Prameň a Zariadenie núdzového bývania v Dolnom Kubíne.

S regionálnymi knižnicami ŽSK sme boli v pravidelnom pracovnom kontakte. Priebežne sme konzultovali odborné i praktické otázky na úrovni riaditeľov, ekonómov, metódičiek, bibliografiiek, pracovníčok akvizície a katalogizácie a pod. Podporovali sme sa navzájom pri organizovaní odborných a spoločenských podujatí vystúpeniami a účasťou na nich. V súvislosti s používaním jednotného knižnično-informačného systému Clavius si pracovníci vo zvýšenej miere vymieňali skúsenosti a spolupracovali pri riešení odborných problémov, aby bola zabezpečená jeho korektná prevádzka.

So všetkými kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK si navzájom poskytujeme vydané materiály, informujeme sa o pripravovaných podujatiach a podľa možností sa na nich zúčastňujeme, prípadne sa podieľame na spoluorganizovaní.

V roku 2020 pracovníčky OKAH a Oravskej galérie realizovali spoločne 18 tvorivých čitateľsko-výtvarných podujatí pre žiakov ZŠ.

2.2. Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti iných subjektov

V rámci regiónu Oravská knižnica A. Habovštiaka, v zmysle svojej regionálnej funkcie, spolupracuje predovšetkým s verejnými knižnicami, školskými knižnicami a podľa požiadaviek aj s knižnicami iných sietí. Zameriavame sa na realizáciu medziknižničnej výpožičnej služby zo svojho fondu, pomoc pri spracovávaní, realizácii a vyhodnocovaní projektov, zaškoľovanie v automatizácii a elektronizácii knižnično-informačných procesov, realizáciu kultúrno-výchovnej činnosti a pod.

Dlhoročná je spolupráca s Mestským kultúrnym strediskom v Dolnom Kubíne a Národným osvetovým centrom v Bratislave pri spoluorganizovaní celoslovenského podujatia Hviezdoslavov Kubín. Tradičná je spolupráca so Slovenskou národnou knižnicou, Mestskou knižnicou v Ružomberku, Súkromným centrom špeciálno-pedagogického poradenstva v Dolnom Kubíne, Českou spoločnosťou pre tréning pamäti a mozgový jogging. Intenzívne sa rozvíjala spolupráca s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Dolnom Kubíne na aktivitách zameraných na posilnenie prosociálneho správania, prevenciu šikanovania a rovesníckeho násillia, realizovaných pre žiakov ZŠ v Dolnom Kubíne a okolí. V novembri 2020 začala spoluprácu s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Dolnom Kubíne, s ktorým sme pripravili on-line cyklický projekt *Ako sa nezbláznit*, zameraný na prevenciu drogových závislostí, riešenie problémov v dospievaní, zvládanie stresovej záťaže.

2.3. Spolupráca s mestami a obcami, organizáciami 3. sektoru, s občianskymi združeniami, s organizáciami poskytujúcimi služby v oblasti kultúry

Tabuľkový prehľad *Spolupráca kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK s mestami, obcami a 3. sektorom* (pozri Prílohu č.1).

Oravská knižnica Antona Habovštiaka spolupracuje takmer so všetkými obcami a mestami v regióne. Táto spolupráca sa týka hlavne úseku verejného a školského knihovníctva a knižníc, spolupráce pri vydávaní rôznych materiálov, príprave spoločných podujatí. Intenzívna spolupráca sa rozvíja so základnými, materskými a základnými umeleckými školami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Dolný Kubín, ako aj so základnými školami v zriaďovateľskej pôsobnosti mestských a obecných úradov (Malatiná, Žaškov, Dlhá nad Oravou, Zázrivá, Chlebnice, Nižná, Krivá, Istebné, Oravský Podzámok, Pucov a i.), Súkromnou ZŠ Jánoš v Dolnom Kubíne, CZŠ A. Radlinského, Mestským úradom v Dolnom Kubíne.

V priebehu roka sme spolupracovali aj s nasledujúcimi subjektmi: Spolok slovenských knihovníkov a knižníc, Slovenská asociácia knižníc, občianske združenia (OZ ORBIS LIBRI, OZ HOMO ERECTUS, OZ KUKučINKA, OZ POLONUS, CELÉ SLOVENSKO ČÍTA DEŤOM, CENTRUM MONTESSORI Dolný Kubín o. z., OZ V.I.A.C Trstená), Komunitné centrum Edukos Dolný Kubín, folklórna spevácka skupina Orava, Miestny odbor Matice slovenskej v Dolnom Kubíne, Denné centrum Dolný Kubín, Jednota dôchodcov na Slovensku, Obec Oravcov v Bratislave, Evanjelická cirkev a. v. – cirkevný zbor Dolný Kubín, Europedirect Trstená.

Celoročná spolupráca prebiehala s OZ Inšpirácie, ktoré združuje tvorcov a podporovateľov výtvarného umenia a umeleckého remesla z regiónu dolnej Oravy, na realizácii výstav, kde svoju tvorbu predstavili viacerí jej členovia.

V roku 2020 sme v súvislosti s vydaním a prezentáciou kníh autora Petra Hubu *Keď národ umieral: Zachráňte slovenčinu, V diani plynúcich časov* a *Povesti Oravy III* spolupracovali s Maticou slovenskou v Martine, MO Matice slovenskej v Dolnom Kubíne a Vydavateľstvom Matice slovenskej v Martine. S miestnym odborom Matice slovenskej, Mestom Dolný Kubín

a Oravským kultúrnych strediskom sme organizovali dňa 5.7.2020 Cyrilo-metodský deň na Vyšnokubínskych skalkách.

V spolupráci s Bibianou Medzinárodným domom umenia pre deti v Bratislave a Památníkom národného písennictví v Prahe bola v mesiaci január prístupná putovná výstava *Českí a slovenskí ilustrátori na Bienále ilustrácií Bratislava 1967-2017*.

2.4 Medzinárodná spolupráca – komentár, prehľad subjektov a aktivít

Tabuľkový prehľad *Medzinárodná spolupráca kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK* (pozri Prílohu č. 2).

S naším tradičným cezhraničným partnerom Miejskou Bibliotekou Publiczną v Limanowej sme v roku 2020 spolupracovali na príprave ich projektu s názvom *Literatura bez granic - transgraniczne związki literackie*, ktorý ako žiadateľ podala do Programu INTERREG V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020.

S českým cezhraničným partnerom Městskou knihovnou Krnov sme pokračovali v realizácii projektu s názvom *Cezhraničný kultúrny dialóg*, ktorý bol podporený z Programu INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020 v rámci Fondu malých projektov.

Podrobnejšie údaje k aktivitám projektov sú uvedené v časti II. Odborná činnosť knižnice.

3. Riadiaca a kontrolná činnosť.

3.1. Výsledky vnútornej kontrolnej činnosti

Vnútna kontrolná činnosť bola vykonaná na jednotlivých oddeleniach Oravskej knižnice a na ekonomickom oddelení. Jedenkrát ročne boli vykonané kontroly pokladničnej hotovosti na oddelení beletrie, hudobnom, náučnom a detskom oddelení. Každá kontrola je spracovaná zápisom a podpismi kontrolnej komisie a zodpovednými pracovníkmi oddelení. Pokladničná kontrola na ekonomickom oddelení bola vykonávaná každý mesiac. Poštové známky a gastrolístky boli kontrolované štvrťročne kontrolnou komisiou Oravskej knižnice. Pravidelne pri každej finančnej operácii bola vykonaná predbežná kontrola na základe Zákona č. 502/2001. Priebežné kontroly boli vykonávané pravidelne podľa zákona 4-krát ročne. Kontrola dochádzky a pracovnej činnosti bola vykonávaná priebežne riaditeľom a kontrolnou komisiou. Pravidelne prebiehala kontrola čerpania dovolenky s evidenciou mzdového softvéru. Bola vykonaná kontrola služobných ciest v evidencii vedenej v organizácii. V roku 2020 bola v organizácii vykonaná fyzická inventarizácia majetku.

3.2 Výsledky kontrolnej činnosti kontrolných orgánov

V roku 2020 kontrolné orgány Daňového úradu a jednotlivých zdravotných poisťovní neuskutočnili žiadnu kontrolnú činnosť. V zmysle schváleného Plánu kontrolnej činnosti útvaru hlavného kontrolóra Žilinského samosprávneho kraja na I. polrok 2020 a v nadväznosti na príslušné ustanovenia zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov boli poverené zamestnankyne útvaru hlavného kontrolóra Žilinského samosprávneho kraja:

Ing. Jana Macháčová	vedúca kontrolnej skupiny
Mgr. Milada Fidesová	členka kontrolnej skupiny
Mgr. Simona Jamrichová	členka kontrolnej skupiny
Ing. Monika Kuderavá	členka kontrolnej skupiny

Vykonaním kontroly zameranej na vykonávanie základnej finančnej kontroly podľa zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov na správnosť a úplnosť vedenia účtovníctva v zmysle zákona č. 431/2020 Z. z. o účtovníctve, na dodržiavanie zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách, zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov a Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom ŽSK. Predmetom kontroly boli uzatvorené zmluvné vzťahy a interné predpisy organizácie. Kontrola bola vykonaná v termíne od 18.3. 2020 do 16.4.2020. Zistené nedostatky boli odstránené a zodpovedná pracovníčka za ekonomický úsek bola poučená o správnosti vykonávania príslušných finančných operácií.

4. Návštevnosť kultúrnej organizácie

Tabuľkový prehľad *Návštevnosť kultúrnej organizácie*, (pozri Prílohu č. 3). Podrobnejšie údaje v časti II. Odborná činnosť, 1.2 Používatelia, návštevníci

5. Otváracie hodiny pre verejnosť a výška vstupného v roku 2020

5.1 Otváracie hodiny centrálného objektu:

Pondelok	8.00 – 16.00 hod.
Utorok	8.00 – 18.00 hod.
Streda	10.00 – 18.00 hod.
Štvrtok	8.00 – 18.00 hod.
Piatok	8.00 – 18.00 hod.
Sobota	8.30 – 12.30 hod.

Otváracie hodiny počas mesiacov júl – august:

Pondelok	8.00 – 16.00 hod.
Utorok	8.00 – 16.00 hod.
Streda	10.00 – 18.00 hod.
Štvrtok	8.00 – 16.00 hod.
Piatok	8.00 – 16.00 hod.

Z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 a uplatňovaním protiepidemických opatrení knižnica fungovala v priebehu roka viackrát v obmedzenom prevádzkovom režime a skrátenom výpožičnom čase.

5.2 Otváracie hodiny pobočiek, expozícií: pobočky nemáme

5.3 Týždenný výpožičný čas: 50 hodín

5.4 Výška vstupného - ročný registračný poplatok

Dospelí	5,00 €
Študenti	4,00 €
Dôchodcovia, ZŤP	3,00 €
Deti	3,00 €
Vojnoví veteráni	bezplatne

Výška poplatkov ostala v roku 2020 nezmenená.

5.5 Poskytované zľavy

Zľavy z registračného poplatku poskytujeme vybraným skupinám podľa vyššie uvedeného cenníka (dôchodcovia 40%, deti 40 %, študenti 20 %, vojnoví veteráni bezplatne). Bezplatné členstvo v knižnici bolo poskytnuté vybraným používateľským skupinám – žiakom 1. ročníkov ZŠ, účastníkom celoročného projektu *Už som prvák, už si čítam sám* (75 používateľov), účastníkom súťaže *Čítame s Osmijankom, pridaj sa aj ty* (60 používateľov). Počas *Týždňa slovenských knižníc* sa do knižnice bezplatne zaregistrovalo 59 používateľov. Dlhoročným spolupracovníkom, dobrovoľníkom a aktivistom poskytujeme čestné bezplatné členstvo. Bezplatný zápis bol ako odmena poskytnutý výhercom v súťažiach, organizovaných knižnicou.

Od 3. 9. 2018 je novou službou pre rodiny s maloletými deťmi zavedenie *Rodinného preukazu*, v rámci ktorého plné členské platí jeden rodič a ostatní členovia platia zvýhodnené členské vo výške 1 Euro. Túto novú službu využilo v hodnotenom roku 169 čitateľov (62 osôb s plným členským, 9 osôb ako druhý rodič, 98 detí).

5.6 Využitie kultúrnych poukazov – Príloha č. 4

Žiaci, študenti a pedagogickí pracovníci mohli využiť kultúrne poukazy na úhradu ročného registračného poplatku, prístup na internet a tlač dokumentov. Knižnica získala 2 920 kultúrnych poukazov a za ich hodnotu 2 920 € zakúpila nový knižničný fond.

5.7 Zmeny v otváracích hodinách a v registračných poplatkoch v roku 2021

Zmeny v otváracích hodinách a registračných poplatkoch sa v roku 2021 neplánujú.

Rok 2020

Dospelí	5,00 €
Študenti	4,00 €
Dôchodcovia	3,00 €
Deti	3,00 €

6. Projektová činnosť kultúrnej organizácie, granty, nadácie

Tabuľkový prehľad *Projektov kultúrnych organizácií*, (pozri Prílohu č. 5).

Informácie o zameraní a aktivitách projektov, podporených z Fondu na podporu umenia, MK SR a ďalších zdrojov sú podrobnejšie uvedené v časti II. Odborná činnosť. Finančný prínos projektov je uvedený v časti 15.10 Objem finančných prostriedkov získaných z Dotácií MK SR, FPU a ďalších zdrojov.

6.1 Sponzorské príspevky, fundraising – krátky komentár

Darovacia zmluva bola uzatvorená s Nadáciou Tesco vo výške 600 Eur v rámci grantového systému „Vy rozhodujete, my pomáhame“. Finančné prostriedky boli vyčerpané na nákup didaktických pomôcok a spoločenských hier, ktoré budú používané pri podujatiach na detskom oddelení.

Sponzorská materiálna pomoc, ktorú knižnica v roku 2020 získala bola v hodnote cca 150 Eur. Sponzorsky nás podporili: Štátne lesy (vianočný stromček na detské oddelenie, ceny pre víťazov fotosúťaže Stromy a my – 3 stromčeky v kvetináčoch), firma Exalogic (zabezpečenie dopravy na podujatie v knižnici v Krnove).

Na aktivitách knižnice bezplatne spolupracovali psychologička Zuzana Machajová na cyklickom projekte Ako sa nezbláznit a publicista Ľubomír Jaško na video rubrike Vyber si dobrú knihu.

Hodnota knižných darov, ktoré knižnica zaradila do svojich fondov sú uvedené v časti II. Odborná činnosť, 1.1 Knižničné fondy.

Finančná a materiálna podpora, získaná prostredníctvom aktivít občianskeho združenia a premietnutá do činnosti knižnice je uvedené v časti 15.2 Občianske združenie.

7. Účasť pracovníkov a riaditeľa na poradách, školeniach, seminároch, zahraničných služobných cestách

Peter Huba - riaditeľ knižnice (1.1.2020 – 30.9.2020)

- 29.01. - prezentácia príspevku Obdobie vzniku Matice v D. Kubíne na slávnostnom stretnutí k 100. výročiu založenia Matice slovenskej, Oravská galéria, D. Kubín
- 12.02. - realizácia autorskej besedy v ZŠ Žaškov
- 24.04. - porada riaditeľov kultúrnych zariadení Úrad ŽSK, Žilina
- 23.06. - prezentácia činnosti organizácie na zasadnutí Komisie kultúry ŽSK
- 26.06. - porada riaditeľov kultúrnych zariadení Úrad ŽSK, Žilina
- 17.08. - prezentácia knihy Zachráňte slovenčiny, OK AH Dolný Kubín

Pravidelná účasť na zasadnutiach výborov Miestneho odboru Matice slovenskej v D. Kubíne

Mgr. art. Roman Večerek - riaditeľ knižnice (1.10.2020 – 31.12.2020)

- 27.10. - online pracovné stretnutie – Smart kultúra a Swot analýza, Odbor kultúry ŽSK
- 11.11. - webinár Projektový manažment, SNK Martin
- 30.11. - webinár Miesto knižníc v redukcii požiadavky po droge, OK AH Dolný Kubín
- 16.12. - webinár Socialna komunikácia a pozitívne myslenie, KK Čadca

Mgr. Martina Fecskeová - metodička

- 19.02. - Valné zhromaždenie SAK, seminár Činnosť mestských knižníc, SNK Martin
- 05.03. - školenie k programu Interreg V-A SR-ČR 2014-2020, Úrad ŽSK, Žilina
- 08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg
- 07.09. - zahraničná služobná cesta, Městská knihovna Krnov, realizácia projektu
- 15.10. - online seminár Benchmarking knižníc, SNK Martin
- 27.10. - online pracovné stretnutie – Smart kultúra a Swot analýza, Odbor kultúry ŽSK
- 11.11. - webinár Projektový manažment, SNK Martin
- 30.11. - webinár Miesto knižníc v redukcii požiadavky po droge, OK AH Dolný Kubín
- 16.12. - webinár Socialna komunikácia a pozitívne myslenie, KK Čadca
- 16.12. - online pracovné stretnutie metodičiek k nastaveniu podmienok získania podpory z FPU pre obecné knižnice

Mgr. Mária Bachledová - ekonómka

- 05.03. - školenie k programu Interreg V-A SR-ČR 2014-2020, Úrad ŽSK, Žilina
- 25.06. - on-line školenie Mzdová účtovníčka, Inštitút celoživotného vzdelávania Košice
- 08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg
- 19.11. - on-line školenie Mzdová účtovníčka, Inštitút celoživotného vzdelávania Košice
- 07.09. - zahraničná služobná cesta, Městská knihovna Krnov, realizácia projektu

Mgr. Marián Karcol - projektový manažér

- 24.06. - Školenie na predĺženie platnosti osvedčenia o odbornej spôsobilosti na úseku civilnej ochrany obyvateľstva a preskúšania, Okresný úrad, Banská Bystrica
- 08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg
- 11.11. - webinár Projektový manažment, SNK Martin

Ľubica Luptáková – bibliografka

26.02. - porada bibliografov Žilinského kraja, Turčianska knižnica Martin

08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg

02.12. - webinár Nové funkcie a možnosti knižničného systému Clavius, OKAH D. Kubín

Mgr. Miriam Kazimírová - koordinátor služieb a KVČ

08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg

Oľga Milučká - katalogizátorka

26.03. - porada pracovníkov katalogizácie knižníc ŽSK, TK Martin

08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg

Antónia Albíniová - náučné oddelenie

31.01. - zasadnutie výboru KP SSKK Žilinského kraja v Martine

10.03. - online seminár k databáze Gale Academic Onefile, SNK Martin

08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg

02.12. - webinár Nové funkcie a možnosti knižničného systému Clavius, OKAH D. Kubín

Ľudmila Šumská – náučné oddelenie

10.03. - online seminár k databáze Gale Academic Onefile, SNK Martin

08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg

02.12. - webinár Nové funkcie a možnosti knižničného systému Clavius, OKAH D. Kubín

Zdena Štefková – náučné oddelenie

08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg

02.12. - webinár Nové funkcie a možnosti knižničného systému Clavius, OKAH D. Kubín

Alena Javorková - detské oddelenie

08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg

07.09. - zahraničná služobná cesta, Městská knihovna Krnov, realizácia projektu

28.10. - webinár Škola, trieda a učiteľ v meniacom sa svete, OZ Krajina čitateľov

11.11. - webinár Projektový manažment, SNK Martin

30.11. - webinár Miesto knižníc v redukcii požiadavky po droge, OK AH Dolný Kubín

02.12. - webinár Nové funkcie a možnosti knižničného systému Clavius, OKAH D. Kubín

Jana Katreníková - detské oddelenie

08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg

30.11. - webinár Miesto knižníc v redukcii požiadavky po droge, OK AH Dolný Kubín

02.12. - webinár Nové funkcie a možnosti knižničného systému Clavius, OKAH D. Kubín

Jozefína Drabiňáková - oddelenie beletrie, čítareň

08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg

30.11. - webinár Miesto knižníc v redukcii požiadavky po droge, OK AH Dolný Kubín

02.12. - webinár Nové funkcie a možnosti knižničného systému Clavius, OKAH D. Kubín

16.12. - webinár Socialna komunikácia a pozitívne myslenie, KK Čadca

Viera Čiljaková - oddelenie beletrie, čítareň

08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg

25.04. - Nové funkcie a možnosti knižničného systému Clavius, OKAH D. Kubín

Iveta Salvová - oddelenie beletrie, čítareň, úsek bibliografie a regionálnych dokumentov
08.07. - exkurzia v Městské knihovně Krnov v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg
30.11. - webinár Miesto knižníc v redukcii požiadavky po droge, OK AH Dolný Kubín
02.12. - webinár Nové funkcie a možnosti knižničného systému Clavius, OKAH D. Kubín
16.12. - webinár Socialna komunikácia a pozitívne myslenie, KK Čadca

8. Public relations

8.1 Odborná publikačná činnosť pracovníkov kultúrnej organizácie: nebola

8.2 Publikačná činnosť o kultúrnej organizácii a jej činnosti

8.2.1 Počet titulov vlastných zamestnancov organizácie: 17

8.2.2 Počet titulov iných autorov o organizácii: 8

8.2.3 Počet vydaných tlačových správ: 4

Tlačový servis ŽSK:

1. Dvanásť ročník súťaže Kniha Oravy spoznal víťazov

Vyhlásenie výsledkov súťaže o najzaujímavejšiu regionálnu publikáciu za rok 2019 sa uskutočnilo 20. mája 2020 v priestoroch Oravskej knižnice, z dôvodu pandémie bez účasti verejnosti. Výnimočné podmienky sa odrazili nielen v spôsobe vyhlásenia výsledkov, ale aj vo výrazne menšom počte doručených hlasovacích lístkov, ktoré rozhodli o výsledkoch. V kategórii BELETRIA získala najviac hlasov historická próza Petra Hubu Čas vzkriesenia z trilógie Keď národ umieral, druhou najpopulárnejšou sa stala kniha mladého oravského autora Adama Kováčika Dezilúzia a na tretej priečke sa umiestnil román Snúbenec mojej sestry z pera Evy Dedinskej. Kategóriu NÁUČNÁ LITERATÚRA suverénne ovládla publikácia Angeliky Fogášovej Spomienky na Medzibrodie nad Oravou, na striebornú priečku čitateľa zaradili knihu Jude Orava Mira S. Líšku, tretie miesto obsadila dvojazyčná monografia Na oravskom salaši : Szalaśnictwo orawskie autorskej dvojice Elena Beňušová – Erika Kulášová. Zo všetkých platných anketových lístkov boli vyžrebovaní traja hlasujúci, ktorí získali ročné predplatné do knižnice a vecné ceny venované Žilinským samosprávnym krajom a Oravskou knižnicou.

<http://www.zilinskazupa.sk/sk/aktuality/aktuality/nova-web-stranka-34.html>

2. Peter Huba prezentoval novú knihu povestí

V Oravskej knižnici sa v pondelok 15. júna 2020 konala prezentácia novej knihy historika a spisovateľa Petra Hubu s názvom Povesti z Oravy III. Publikáciu, podobne ako predchádzajúce časti, ilustrovala autorova „dvorná“ ilustrátorka Monika Ligasová a spolu s ňou i jeho vnučka Olivia Gvoždiaková. Publikáciu symbolicky uviedol do života lupeňmi pivónií primátor Mesta Dolný Kubín Ján Prílepok, ktorý pri tej príležitosti poznamenal: „Povesti samy osebe sú ľahkým čítaním a vedú osloviť mladších i starších čitateľov, ale keď povesti píše historik, tak okrem toho, že ju jedným dúškom prečítajú, možno to v nich vzbudí aj záujem, niečo viac sa dozvedieť o našej minulosti.“

<http://www.zilinskazupa.sk/sk/aktuality/aktuality/peter-huba-prezentoval-novu-knihu-povesti.html>

3. Prezentácia knihy V dianí plynúcich časov

Miestny odbor Matice slovenskej oslávil svoju storočnicu 28. septembra 2020 v priestoroch Oravskej knižnice prezentáciou knihy V dianí plynúcich časov, ktorá mapuje jeho bohatú doterajšiu činnosť. Pre autora knihy Petra Hubu to bola zároveň derniéra na poste riaditeľa hosťujúcej inštitúcie. Knihu vypravovali do života lipovou ratoľou predseda krajskej rady Matice slovenskej Milan Stromko a primátor Dolného Kubína Ján Prílepok, ktorý pri tejto

príležitosti poďakoval autorovi za jeho prínos pri poznávaní našich (nielen) regionálnych dejín a zároveň pripomenul, že radnica autorove zásluhy ocenila aj najvyšším ocenením, Cenou mesta Dolný Kubín.

<https://www.zilinskazupa.sk/sk/aktuality/aktuality/prezentacia-knihy-diani-plynucich-casov.html>

4. Knihám darovali nový domov

Knihy z Oravskej knižnice si našli svojich nových majiteľov. Prostredníctvom nového projektu pod názvom Daruj knihe nový domov rozdali knihovníci viac ako 100 publikácií seniorom i mamám s deťmi. Ďalšie knihy môžu čítať cestujúci na staniciach na Orave v rámci aktivity Na ceste. Na tri autobusové a päť železničných staníc na Orave a do nocľahárne v Dolnom Kubíne umiestnili knižné police – „staničné knižnice“, ktoré naplnili vyradenými, ale stále zaujímavými knihami rôznych žánrov pre rôzne kategórie čitateľov. Tak, aby si na svoje prišli malí aj veľkí cestujúci, ktorí čakajú na vlak či autobus na staniciach v Dolnom Kubíne, Kraľovanoch, Párnici, Oravskom Podzámku, v Trstenej a v Námestove. Svoju knižnú policu majú vďaka projektu Na ceste aj klienti mestskej nocľahárne, ktorí sú tu na akomsi životnom rázcestí. Projekt sa podarilo zrealizovať v spolupráci so Železnicami SR, dopravcom ARRIVA Liorbus a mestom Dolný Kubín.

<https://www.zilinskazupa.sk/files/ts-oravska-kniznica-daruj-knihe-domov.pdf>

8.2.4 Propagácia a prezentácia kultúrnej organizácie v iných médiách (rozhlas, televízia) a vynaložené finančné prostriedky:

- Média:

1. TV DK Dolný Kubín (mestská káblová televízia)

Textové spravodajstvo:

Oravská knižnica Antona Habovštiaka v textovom spravodajstve propaguje činnosť knižnice formou oznamov a pozvánok na pripravované podujatia. Zároveň v rámci spolupráce s TV DK uverejňuje knižnica každý týždeň aktualizované bannery o nových službách knižnice, aktuálnych súťažiach, či o zmene otváracích hodín a pod.

Obrazové spravodajstvo:

1. 31.01.2020 – Krátke správy: Nominujte Knihu Oravy, podporte projekt knižnice.
2. 21.02.2020 – Krátke správy: Beseda s Michalom Mačíčkom.
3. 13.03.2020 – Krátke správy: Hlasujte o Knihu Oravy.
4. 01.05.2020 – Kultúrne inštitúcie fungujú virtuálne.
5. 29.05.2020 – Krátke správy: Výsledky súťaže Kniha Oravy.
6. 19.06.2020 – Povešť z Oravy je toľko, že dostali ďalšie vydanie.
7. 21.08.2020 - Krátke správy: Pokračovanie knihy Keď národ umieral.
8. 18.09.2020 - Krátke správy: Nová kniha o Orave.
9. 02.10.2020 - Peter Huba uviedol poslednú knihu ako riaditeľ knižnice.
10. 09.10.2020 - Oravská knižnica má nového riaditeľa.
11. 18.12.2020 - Knihám darovali nový domov.

2. RTVS - Slovenská televízia, relácia Regina

1. 15.12.2020 - Daruj knihe nový domov

(reportáž od 2:15 min.) <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/14356/253700#738>

2. 15.12.2020 – Aktivity regionálnych knižníc

(host' v štúdiu riaditeľ OKAH Roman Večerek o aktivitách knižnice
od 11:53 min.) <https://www.rtv.s.sk/televizia/archiv/14356/253700#738>

- **infotabule** (billboardy) pri cestných komunikáciách: nemáme
- **infotabule na parkoviskách** a pri objektoch: od r. 2009 v rámci jednotného informačného systému ŽSK je na budove organizácie umiestnená tabuľa s označením inštitúcie a zriaďovateľa. V roku 2020 boli z dôvodu výraznejšieho označenie organizácie umiestnené nové názvy na 2 stranách budovy.
- **vývesné skrinky** pre aktuálne podujatia a oznamy: v budove knižnice

Oravská knižnica realizuje vzťahy s verejnosťou nielen svojou činnosťou a podujatiami, ale aj formou tlačенých propagačných materiálov, rubriek a relácií v masmédiách a na internete. V uplynulom roku bola knižnica z dôvodu opatrení prijatých na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19 viackrát úplne zatvorená, výrazne obmedzené bolo poskytovanie služieb i realizácia podujatí. Napriek tomu sme pokračovali v aktívnom marketingu našich služieb a podujatí. Prvým styčným bodom v komunikácii s cieľovými skupinami je naša webová stránka (www.oravskakniznica.sk), ktorá je pravidelne aktualizovaná, čo sa odráža i na jej kontinuálne stúpajúcej návštevnosti. K tomu prispieva i responzívny dizajn, ktorý sa dokáže automaticky prispôbiť zariadeniu, na ktorom je zobrazený. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sme sa viac zamerali na prezentáciu na sociálnych sieťach Facebook (<https://www.facebook.com/oravskakniznica/>) a Instagram, čo sa výrazne odrazilo v náraste čísiel návštevnosti a do portfólia našich online marketingových nástrojov pribudol YouTube kanál, kde od mája 2020 nahrávame a zdieľame svoje vlastné videá. Okrem toho propagujeme naše podujatia a služby aj prostredníctvom regionálnej televízie TVDK, v regionálnych printových médiách, na elektronickom paneli vo vestibule knižnice, ako aj tlačенými plagátmi a pozvánkami. V uplynulom roku bola v magazíne RTVS Regina odvysielaná reportáž o projekte s názvom Daruj knihe nový domov a rozhovor s riaditeľom knižnice Romanom Večerekom. Uvedená propagácia organizácie bola realizovaná bez vynaloženia finančných prostriedkov.

Na marketingové účely pri príležitosti 70. výročia fungovania knižnice, ktoré si bude OKAH pripomínať v nasledujúcom roku, si z vlastných finančných zdrojov organizácia nechala vyrobiť propagačné materiály a predmety (plátenné tašky, perá, bloky, vizitky).

8.3 Edičná činnosť

1. **Jur Janoška** : medailón k 90. výročiu úmrtia / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2020. 52 s., 148 bibliogr. záznamov.
2. **Martin Kukučín** : 160. výročie narodenia. Medailóny oravských osobností / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2020. Biografické letáky.
3. **Ján Seberíni** : 240. výročie narodenia. Medailóny oravských osobností / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2020. Biografické letáky.
4. **Ján Vávra** : 60. výročie úmrtia. Medailóny oravských osobností / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2020. Biografické letáky.

5. **Ctibor Belan** : 100. výročie narodenia. Medailóny oravských osobností / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2020 Biografické letáky.
6. **Správa o činnosti a hospodárení za rok 2019** [zost. Martina Fecskeová]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2020 s., príloh.

9. Ocenenia organizácie a jej pracovníkov

Žilinský samosprávny kraj udelil Čestné uznanie riaditeľovi OKAH Petrovi Hubovi za dlhoročný prínos k rozvoju Oravskej knižnice A. Habovštiaka v Dolnom Kubíne a Žilinského samosprávneho kraja, ktoré si prevzal z rúk predsedníčky ŽSK Eriky Jurinovej dňa 17.8.2020 na slávnostnej prezentácii jeho knihy Zachráňte slovenčinu (záverečný diel trilógie Keď národ umieral).

Dňa 24.9.2020 odovzdal primátor Dolného Kubína Ján Prílepok na zasadnutí mestského zastupiteľstva Petrovi Hubovi najvyššie ocenenie Cenu mesta Dolný Kubín za mimoriadne zásluhy v kultúrnom rozvoji mesta, celoživotnú vedecko-výskumnú, publikačnú, výstavnú, organizačnú a vydavateľskú činnosť v odbore história a literatúra.

Osobitné poďakovania za celoročnú spoluprácu získala koordinátorka KVC Mgr. Miriam Kazimírová od Mgr. Ivety Fedorovej, koordinátorky ochrany detí pred násilím Odboru sociálnych vecí a rodiny ÚPSVaR.

Pracovníčka Detského oddelenia A. Javorková získala Ocenenie za dlhoročnú propagáciu súťaže, jej aktivitu a dosiahnuté výsledky v uplynulých rokoch od neziskovej organizácie Osmijanko za aktívne zapájanie sa do celoslovenskej čitateľskej súťaže Čítame s Osmijankom – Pridaj sa aj ty!

Od čitateľky Ing. Stanislavy Čutková sme získali písomné ocenenie v tomto znení: „Chcela by som vám týmto spôsobom veľmi pekne poďakovať, že tu pre nás ste v dobrom, aj v zlom. Ďakujem, že ste znovu mohli otvoriť knižnicu. Počas tých pár mesiacov ste nám hodne chýbali - vaše knižky aj vaši mimoriadne milí zamestnanci. Vždy mi zlepšila náladu milým slovom, alebo ich profesionalitou poradia a pomôžu. Robíte všetci neskutočne dobrú prácu a som veľmi vďačná, že môžem byť súčasťou tejto veľmi príjemnej komunity. Precestovala som kus sveta a navštívila mnohé knižnice, takže mám s čím porovnávať a môžem s čistým svedomím povedať, že to, čo máme v Kubíne je výnimočné. Ďalej by som chcela poďakovať všetkým, ktorí sú zodpovední za detské oddelenie. Sekcia s fantasy a young adult literatúrou je vynikajúca. Dúfam, že v budúcnosti budete pokračovať v tomto úspešnom trende a nájdeme si na poličkách aj nové publikácie, ktoré by určite potešili mnoho ďalších.“

10. Majetok vo vlastníctve ŽSK v správe kultúrnej organizácie, priestorové podmienky, výstavba, rekonštrukcie

10.1 Pasportizácia nehnuteľného majetku vo vlastníctve ŽSK v správe OKAH

Oravská knižnica k 31. 12. 2019 spravovala majetok ŽSK (Pozri *Prílohu č. 6*):

- 381/1 – 76 m² zastavané plochy a nádvorcia
- 385/1 – 31 m² záhrady
- 386/1 – 182 m² zastavané plochy a nádvorcia
- 386/2 – 19 m² zastavané plochy a nádvorcia
- 386/3 – 9 m² zastavané plochy a nádvorcia
- 387 – 283 m² zastavané plochy a nádvorcia
- budova – súpisné číslo 1763 postavená na parcele KN č. 386/1 a 387
- budova – súpisné číslo 1697 postavená na parcele KN č. 387- na základe návrhu na zrušenie zápisu Mestského úradu Dolný Kubín, bolo zrušené súpisné číslo budovy 1697

pre stavbu „Administratívna budova – knižnica“ umiestnená na pozemku parcele KN-C č.387 v katastrálnom území Dolný Kubín. K pôvodnej budove bola pristavená prístavba a vytvoril sa jeden samostatný celok knižnice so súpisným číslom č. 1763 a orientačným číslom 2.

10.2 Aktuálny stavebno-technický stav nehnuteľností

Stav nehnuteľnosti OKAH sa oproti minulým rokom značne zlepšil v súvislosti s realizáciou prístavby OKAH v roku 2014, ako aj rekonštrukciou strechy a schodiska v hlavnej, pôvodnej budove knižnice v roku 2017. V budove sa riešila havarijná situácia, realizovala sa výmena rozvodov vykurovacieho systému a radiátorov v starej časti budovy. Naďalej je však potrebné dokončenie opravy a zrekonštruovanie pivničných priestorov, ktoré po rekonštrukcií budú slúžiť ako skladové priestory pre jednotlivé oddelenia Oravskej knižnice ktorých je nedostatok. Po dokončení rekonštrukcie uvedených priestorov, plánujeme regionálne oddelenie presťahovať na I. nadzemné podlažie, čím sa rozšíri oddelenie beletrie a čítarne. Uvedenými presunmi zlepšíme kvalitu poskytovania výpožičných služieb. V roku 2020 sa v organizácii vykonala oprava plynových kotlov (riešenie havarijnej situácie), presun a výmena vodovodného potrubia v starej časti budovy (riešenie havarijného stavu), výmena riadiacej dosky vo výťahu. Rozsiahlejšie rekonštrukčné práce v roku 2020 neboli realizované. Kapitálové výdavky na rok 2020 neboli pridelené.

10.3 Prevádzkované priestory využívané na vlastnú činnosť - Pozri Prílohu č. 7

Celková plocha knižnice je 1206 m², z toho priestory pre používateľov sú 656 m² Prevádzkové náklady činili celkovo 18 116,30 Eur.

10.4 Prevádzkované priestory prenajaté od iných subjektov - Pozri Prílohu č. 8

Organizácia nemá prenajaté žiadne priestory.

10.5 Spravované priestory prenajaté iným subjektom - Pozri Prílohu č. 9

Oravská knižnica neposkytuje iným organizáciám priestory na prenájom.

10.6 Rekonštrukcie

V priebehu roka 2020 sa nerealizovali stavebné investičné akcie.

Opravy a údržba celkom a z toho riešenie havárií

Opravy a údržby prebiehali v bežnej úrovni odstránenia prevádzkových nedostatkov. Havarijná situácia bola riešená v plynovej kotolni s plynovými kotlami, ktorých životnosť pomaly dosluhuje a predpokladáme, že v budúcom alebo nasledujúcom roku bude potrebné riešiť výmenu kotlov na vykurovanie budovy Oravskej knižnice. Opravu realizovala firma REVOP s.r.o. Krivá. Podobne musela byť riešená aj situácia s výťahom v hlavnej časti budovy OKAH, kde bola realizovaná výmena riadiacej dosky, bez ktorej nebola možná prevádzka výťahu a poskytovanie služieb imobilným návštevníkom. Do priestoru sociálneho zariadenia pri spoločenskej miestnosti bol zakúpený a umiestnený sprchový box, ktorý zlepšil hygienické podmienky pre účastníkov podujatí, najmä Noci s Andersenom. V decembri 2020 bola realizovaná výmena dverí na detskom oddelení. V priebehu roka boli vykonávané pravidelné revízie plynovej kotolne, tlakových nádob, plynových kotlov, vzduchotechniky, hasiacich prístrojov. V roku 2020 sme museli riešiť závažnú situáciu so serverom zabezpečujúcim prevádzku výpočítaného systému Clavius. Po posúdení technického stavu, z dôvodu zabezpečenia plynulej prevádzky bol zakúpený a sprevádzkovaný nový server. V starej časti budovy OKAH v pivničných priestoroch sme museli riešiť prekládku vodovodného potrubia z dôvodu jeho opotrebovania a skorodovania. Voda pretekala cez múr, čím dochádzalo k vlhnutiu pivničných priestorov. V pivničných priestoroch je potrebné

dokončiť prevedenú čiastočnú rekonštrukciu, aby sme ich mohli efektívne využívať ako skladové priestory, ktorých ma organizácia nedostatok.

10.7 Vozový park - Pozri Prílohu č. 10

Organizácia v roku 2014 zakúpila osobný automobil Renault Megane Grandtour – kategória M1 – 5 miestne combi vozidlo, s určením na jazdu po spevnených komunikáciách vo výške 15 400,00 Eur. Celkový počet najazdených km k 31.12.2020 bol 33 551 km. Za rok 2020 bolo najazdených 2 697 km.

10.8 Poistenie majetku - Pozri Prílohu č. 11

V roku 2020 bol poistený majetok Oravskej knižnice Antona Habovštiaka v spoločnosti Respect Slovakia, s.r.o. Žilina. Zmluvy uzatváral Žilinský samosprávny kraj a náklady na poistenie boli refakturované.

10.9 Plnenie úloh na úseku BOZP, PO

Úloha je zabezpečovaná dodávateľsky – Ing. Ján Skubeň Dolný Kubín. Zdravotnú službu zabezpečuje externe Mgr. Miroslav Sáréná.

11 Ročné dane z nehnuteľností - Pozri Prílohu č. 12

Organizácia je na základe VZN Mesta Dolný Kubín oslobodená od platenia dane z nehnuteľností.

12 Elektronizácia, automatizácia, technické vybavenie, výpočtová technika, elektronické médiá - Tabuľkový prehľad Elektronizácia (pozri Prílohu č. 13)

Tab. 1 Hardvér a iné technické vybavenie

Počet PC spolu	Z toho prístupných pre verejnosť	Počet PC s pripojením na internet	Z toho prístupných pre verejnosť	Počet pobočiek s internetom pre verejnosť
32	12	27	8	0

Tab. 2 Softvérové vybavenie

Typ siete	Štruktúrovaná sieť typu server – klient s rozvodovým uzlom 24-portovým switchom a 24-portovým patch panelom
Knižnično-informačný softvér	Clavius, Libris
Operačné systémy	Windows XP Home Edition, Windows 10 Home, Windows 10 Pro, Windows Server 2008, Windows Server Essentials
Počet automatizovaných pobočiek	0

Oravská knižnica A. Habovštiaka je plne automatizovaná, všetky knižnično-informačné procesy sú realizované prostredníctvom integrovaného knižničného systému Clavius od spoločnosti LANius, ktorý knižnica získala v rámci projektu ŽSK „Informácie bez hraníc“. Vlastné technické vybavenie knižnice tvoria dva servery s operačným systémom Windows Server 2008, jeden server so systémom Windows Server Essentials a 16 pracovných staníc s operačnými systémami Windows 10 Pro, ktoré sú zapojené v lokálnej sieti a prevádzkuje sa na nich systém Clavius (z toho 4 slúžia ako on-line katalógy pre čitateľov). Na jednom

počítači sa kvôli kontrole dát dočasne využíva starší KIS Libris. Ďalšie 4 počítače sú zapojené v sieti VUCnet, ktorú spravuje náš zriaďovateľ, okrem toho knižnica využíva 11 notebookov, väčšinou na prácu z domu. Na počítačoch a notebookoch sa okrem spomínaných systémov používajú kancelárske balíky MS Office 2016 Standard a tiež voľne dostupný softvér LibreOffice. Zo softvérového vybavenia sme v uplynulom roku nadobudli 10 licencií MS Office 2016 Standard a 1 licenciu OS Windows Server Essentials. Nákup bol realizovaný prostredníctvom programu TechSoup Slovensko, ktorý spravuje Nadácia Pontis, vďaka čomu sme tieto softvérové produkty získali za minimálny administratívny poplatok.

Z periférnych zariadení PC disponuje knižnica 26 tlačiarňami (14 čiernobielych laserových, 9 farebných laserových, 1 farebná atramentová, 1 ihličková), 1 multifunkčným zariadením, 8 plošnými skenermi, z ktorých 6 umožňuje skenovanie dokumentov do veľkosti A4 a 2 do veľkosti A3, 11 laserovými snímačmi čiarových kódov, 3 dataprojektormi. Súčasťou elektronického technického vybavenia knižnice je tiež 5 kopírovacích strojov (z toho 1 farebná kopírka), 2 digitálne kamery, 6 digitálnych fotoaparátov, 2 čítačky e-knín, 2 laminovacie stroje, 13 záložných zdrojov, IC rekordér, 3 televízory, 3 DVD prehrávače, videorekordér, interaktívna tabuľa a ozvučovací technika. Na oddeleniach náučnej literatúry, beletrie a literatúry pre deti a mládež je umiestnený elektromagnetický zabezpečovací systém na ochranu fondu pred odcudzením. Z vyššie uvedenej techniky zakúpila knižnica uplynulom roku server, počítač, 2 notebooky, skener, farebný kopírovací stroj, čiernobiely laserový tlačiareň, záložný zdroj a mobilnú ozvučovaciu techniku.

Tab. 3 Internet

Typ pripojenia *	Prenosová rýchlosť	Počet pripojených PC	Z toho pre používateľov	Počet pobočiek s internetom pre verejnosť
VDSL – Telekom	30/5 Mbit/s	23	8	0
DSL – VUCnet	10/1 Mbit/s	4	0	0

V knižnici sa využívajú dva typy pripojenia na internet. Štyri počítače sú zapojené v sieti VUCnet nášho zriaďovateľa (riaditeľ, 2x ekonomické oddelenie, projektový manažér), ostatné počítače využívajú internetové pripojenie od Slovak Telekomu s neobmedzeným prenosom dát a rýchlosťou pripojenia 30/5 Mbit/s (program Magio Internet XL). Fungovanie on-line katalógu s možnosťou ďalších on-line služieb zabezpečuje router (zakúpený v roku 2018), ktorý umožňuje aj prepojenie lokálnej a internetovej siete, čím sa zabezpečil prístup k internetu na všetkých oddeleniach knižnice. Využívanie internetového pripojenia umožňuje pracovníkom knižnice zvyšovať kvalitu, operatívnosť a efektívnosť poskytovaných služieb v oblasti akvizície, katalogizácie, medziknižničnej výpožičnej služby, vybavovania korešpondencie, získavania aktuálnych informácií, komunikácie s používateľmi a pod.

Prístup na internet pre verejnosť zabezpečuje 8 PC. Prístup na internet môžu používatelia využívať v samostatnej internetovej študovni, ktorá bola vybudovaná v rámci prístavby a prestavby knižnice a na detském oddelení. Platený prístup na internet v internetovej študovni môžu využívať registrovaní i neregistrovaní používatelia po dovŕšení 14 rokov. Dva PC na detském oddelení zabezpečujú bezplatný prístup na internet pre širokú verejnosť v intervale 15 minút, ďalší prístup je spoplatňovaný podľa aktuálneho cenníka. Na počítačoch, ktoré slúžia ako verejné internetové stanice, majú naši používatelia možnosť pracovať v súbore programov MS Office, resp. v programoch balíka LibreOffice, skenovať a tlačiť dokumenty.

	r. 2019	r. 2020	Rozdiel
Používatelia internetu a PC	2 297	863	- 1 434
– z toho deti	1 183	394	- 789

Oravská knižnica propaguje svoju činnosť na vlastnej webovej stránke <https://oravskakniznica.sk/> s responzívnym dizajnom, ktorá sa po návšteve z rôznych mobilných zariadení dokáže prispôbiť daným rozlíšeniam displejov, čo prispieva k lepšej prehľadnosti a dostupnosti informácií. Ďalšou podmienkou bezproblémového zobrazenia webu je platný SSL certifikát a prevádzka webu na adrese začínajúcej HTTPS. Webovú stránku a on-line katalóg Carmen sme zabezpečili prostredníctvom bezpečnostného certifikátu Let's Encrypt Authority X3 v roku 2018. Na webovú stránku knižnice bolo v priebehu roku 2020 zaznamenaných 66 218 vstupov návštevníkov, z toho bolo 16 038 prístupov do on-line katalógu, čo je o 8 930 viac než v roku 2019.

Okrem webstránky knižnica prezentuje svoje aktivity aj prostredníctvom sociálnych sietí Facebook a Instagram. Na Facebooku sme v uplynulom roku zverejnili 210 príspevkov a zaznamenali 134 877 virtuálnych návštevníkov, čo v porovnaní s rokom 2019 predstavuje nárast o 86 938 návštevníkov. Facebook má určité analytické nástroje, ktoré nám podrobnejšie charakterizujú skupiny záujemcov, sledovateľov a aktívnych ľudí za základe veku, pohlavia a geografickej lokalizácia. Z týchto ukazovateľov vyplýva, že najsilnejšou skupinou, ktorá videla niektorý z našich príspevkov sú ženy (72%) vo vekovej kategórii 35-44 rokov (21%). Zostupne uvádzame záujem ďalších kategórií žien: 45-54 rokov (15%), 25-34 rokov (13%), 55-64 (9%), 18-24 rokov (7%), 65 a viac rokov (6%), 13-17 rokov (0,80%). Kategória mužov má nasledovný záujem: 35-44 rokov (9%), 25-34 rokov (6%), 45-54 rokov (5%), 55-64 (3%), 18-24 rokov (2%), 65 a viac rokov (2%), 13-17 rokov (0,23%). K 1.1.2020 sme mali na FB 608 sledovateľov, na konci roka 1 016 osôb.

Na sociálnej sieti Instagram sledovalo naše aktivity 411 osôb, t.j. o 163 viac než v predchádzajúcom roku a bolo zverejnených 179 príspevkov, čo bolo o 137 viac ako v roku 2019. Od mája 2020 nahrávame a zdieľame svoje vlastné videá na Youtube kanáli, do konca roka sme mali 10 stálych odberateľov a 848 zhliadnutí zverejnených príspevkov.

Oravská knižnica A. Habovštiaka poskytuje používateľom prostredníctvom svojej webovej stránky nasledovné virtuálne služby:

- prístup do on-line katalógu knižničného fondu, bibliografickej databázy regionalík
- prístup do súborného katalógu regionálnych knižníc ŽSK
- prístup do databázy medailónov nežijúcich osobností Oravy
- prezeranie a kontrola svojho konta, predĺženie výpožičnej doby dokumentov
- rezervácia dokumentu
- zasielanie informácií o novinkách knižného fondu v týždňovej periodicite
- možnosť zaslania elektronickej žiadanky pre MVS a vypracovanie rešerše
- elektronické poskytovanie informácií a on-line referenčné služby (napr. elektronické zasielanie tematických rešeršných výstupov, rôznych faktografických údajov, informácie o dostupnosti žiadaného dokumentu, predĺženie výpožičnej doby dokumentov, informácie o podujatiach a pod.)
- v roku 2020 pribudla nová služba eVýpožičiek, t.j. možnosť požičať si e-knihy

V decembri 2020 sme ako novú službu ponúkli čitateľom možnosť požičať si e-knihy na základe uzatvorenia ročnej licenčnej zmluvy na e-výpožičky pre konečného používateľa s dodávateľom Palmknihy s.r.o Praha v celkovej sume 748 Eur. Čitatelia získali prístup k viac ako 9 000 e-knihám. Požičiavať si e-knihy je možné na viacerých typoch zariadení (čítačka, mobilný telefón, tablet) prostredníctvom bezplatnej aplikácie s názvom eReading, ktorá je zdarma k dispozícii na Google Play pre Android alebo aplikácie eReading.cz dostupnej na App store pre iOS. Úvodné tri mesiace bola služba poskytovaná bezplatne a každý čitateľ si

mohol mesačne požičať naraz tri knihy. Ponuka e-knží bola obohatená aj o ďalších 1 300 knží, ktoré bezplatne ponúka Městská knihovna Praha a boli tiež zaradené do nášho on-line katalógu.

Knižnično-informačný systém Clavius umožňuje používateľom prostredníctvom on-line katalógu Carmen vstupovať do svojho čitateľského konta, predlžovať výpožičnú dobu požičaných dokumentov, rezervovať žiadanú literatúru, požiadať o odloženie voľne dostupných knží, požičovať si e-knihy, zaslať návrh na nákup novej literatúry, hodnotiť literatúru. Od r. 2019 je ku každej knihe pridaný QR kód, aby sa zvýšil komfort používateľov pri vyhľadani požadovaných dokumentov po príchode do knižnice. Zo strany používateľov pretrváva záujem o rezerváciu dokumentov a službu MVS, v roku 2020 bolo realizovaných 1 217 rezervácií knží a zaregistrovaných 160 žiadostí o MVS z našich fondov. Knižnično-informačný systém umožňuje aj zasielanie pripomienok na končiacu výpožičnú dobu, upomienok a oznámení o rezervovaných knihách prostredníctvom e-mailovej komunikácie našim používateľom. Prostredníctvom e-mailov bolo zaslaných 5 636 pripomienok (v roku 2019 zaslaných 6 973 pripomienok), upomienok 2 037 (v roku 2019: 2 850 upomienok), poštou bolo zaslaných 358 upomienok (v roku 2019: 540 upomienok), 1 080 oznámení o rezervácii dokumentov (poštou 2 oznámenia).

Na oddeleniach s interným on-line katalógom sme sa zameriavali naďalej na individuálnu prácu s používateľmi, a to hlavne v oblasti informačnej prípravy. Informovali sme ich o možnosti prezerania čitateľského konta, vyhľadávania dokumentov v knižničnom katalógu, ako aj o možnosti on-line rezervácie dokumentu a predĺženia výpožičnej doby prostredníctvom svojho konta, čo používatelia hodnotia veľmi pozitívne. V roku 2020 sme zvýšili používateľský komfort pre čitateľov prostredníctvom čítačiek RFID čipových kariet, ktoré umožňujú používať miesto čitateľského preukazu viaceré typy kariet (ITIC, ISIC, dopravná karta a pod.). Používatelia knižnice, ktorí chcú mať prístup do nášho katalógu kdekoľvek a kedykoľvek, môžu využívať mobilnú aplikáciu SMARTkatalog2 pre zariadenia s operačným systémom Android.

Od roku 2018 je uzatvorená servisná zmluva pre KIS Clavius s p. Valérom Romokom, počas roka priebežne realizoval optimálne nastavenia funkcií KIS Clavius a on-line katalógu Carmen, pravidelne softvéry aktualizoval, zasielal informácie o nových implementovaných funkciách v jednotlivých moduloch, realizoval nastavenia podľa požiadaviek knižnice. Dňa 2.12.2020 realizoval on-line seminár Nové možnosti knižničného systému CLAVIUS, ktorého zúčastnili odborní pracovníci OKAH a prostredníctvom videokonferenčného softvéru Zoom Client for Meeting aj pracovníci regionálnych knižníc Žilinského kraja a knihovníci verejných knižníc regiónu Orava. Cieľom seminára bolo poskytnúť účastníkom informácie, aby zintenzívnili využívanie dostupných funkcií spoločného systému Clavius, predovšetkým v module Výpožičný protokol, poskytovaní služieb MVS a informácie o funkciách jeho autorského softvérového modulu a možnostiach jeho využívania aj v knižniciach, ktoré majú iného servisného technika.

V rámci servisných činností realizoval požadované nastavenia, implementáciu e-knží do katalógu Carmen a súvisiace štatistické výstupy v KIS Clavius, opravu chýb, vzniknutých pri výpožičnom procese, nastavenie funkcie objednať voľný dokument v on-line katalógu, priebežne kontroloval a vyhodnocoval bezpečnostné nastavenia serverov a upozorňoval na bezpečnostné riziká, nastavil viacnásobné zálohovanie dát ako opatrenie pred možnou stratou dát po vírusovom napadnutí serverov a pracovných staníc, upozorňoval na vzdialené útoky na zistenie prístupových hesiel na server, na potrebu inštalácií kritických aktualizácií pre používané operačné systémy Windows na serveroch a pracovných staniaciach, odporučil parametre a nastavenie nového serveru tak, aby sa zvýšila ochrana dát pred prípadnými útokmi zvonku.

Poskytol vlastný softvérový modul, ktorý umožňuje využívať ďalšie štatistické a kontrolné funkcie v súvislosti s prevádzkou KIS Clavius (kontrola správnosti uvedených mailov a ďalších údajov v čitateľských kontách, kontrola nevyzdvihnutých rezervácií po termíne, nová funkcia register obcí pre rýchlejší a bezchybný zápis v čitateľskom konte, štatistika požičaných spoločenských hier, kontrola občianskych preukazov, hlásených ako stratených a odcudzených v evidencii Ministerstva vnútra SR a pod.).

V roku 2018 verejné regionálne knižnice Žilinského kraja prvýkrát platili za licenciu KIS Clavius, ktorý získali v r. 2012 v rámci realizácie cezhraničného projektu Informácie bez hraníc spolu s päťročnou licenciou, v r. 2020 OKAH zaplatila za ročnú licenciu všetkých používaných modulov sumu vo výške 1 335,55 Eur, za servisné služby podľa počtu pracovných staníc, na ktorých sa prevádzkoval KIS Clavius, sumu vo výške 847,50 Eur.

OKAH využila v roku 2018 ponuku SNK Martin a uzavrela zmluvu, ktorá zabezpečuje pre knižnicu bezplatný prístup do multiodborovej databázy Infotrac od vydavateľstva GALE Cengage. Databáza Infotrac poskytuje články z viac ako 31 800 titulov z rôznych vedných odborov, dostupné v pdf a html formátoch s užívateľsky komfortnými vyhľadávacími nástrojmi a funkciami a umožňuje tak zvýšiť kvalitu poskytovaných rešeršných služieb.

12.1 Perspektívy, vízie rozvoja – požiadavky (návrh)

Pretrváva potreba pravidelnej obmeny technického vybavenia knižnice. Žiadosť o finančný príspevok na modernizáciu techniky plánuje knižnica podať v rámci dotačného systému Fondu na podporu umenia. Ďalším problémom je pomalá rýchlosť internetu. V lokalite, kde sa knižnica nachádza, však nie je k dispozícii kvalitnejšie pripojenie. Z hľadiska skvalitňovania našich služieb je tiež žiadúce vytvorenie WiFi zóny v priestoroch knižnice.

13. Personálna oblasť, personálne vybavenie

Tabuľkový prehľad *Zamestnanci organizácie*, (pozri Prílohu č. 14).

13.1 Organizačná štruktúra, kvalifikačná štruktúra, odborná prax zamestnancov, veková štruktúra zamestnancov, priemerná mzda

Tab. 4 Organizačná štruktúra

Nová organizačná štruktúra OKAH, schválená zriaďovateľom ŽSK, platí od 01.01.2019.

Oddelenie/úsek	skutočnosť r. 2020	
	Fyzické osoby	Prepočítaný stav
Riaditeľ	1	1
Oddelenie ekonomicko -tech. činnosti		
T. pracovník, šofér (kumulovaná funkcia)	1	1
Upratovačka	2	2
Vedúca odd. ekonomicko -tech. činnosti	1	1
Oddelenie metodiky, bibliografie, koordinácie, doplňovania a spracovania knižničných fondov		
Odborný knihovník metodik	1	1
Projektový a marketingový manažér	1	1
Knihovník – koordinátor služieb a KVČ	1	1
Knihovník doplňovanie a spracovanie KF	1	1
Knihovník bibliograf	1	1
Oddelenie knižnično – informačných		

služieb		
Knihovník vedúci služieb NO	1	1
Knihovník vedúci služieb BE	1	1
Knihovník vedúci služieb DO	1	1
Knihovník	1	1
Knihovník	1	1
Knihovník	1	1
Knihovník	1	1
Knihovník	1	1
Knihovník	1	0,6
Spolu	19	18,6
z toho pracovníci R	3	3
z toho pracovníci na chránených pracoviskách	0	0

Tab. 5 Kvalifikačná štruktúra zamestnancov vo fyzických osobách

Dosiahnutý stupeň vzdelania	Počet zamestnancov
Základné	2
Stredné	1
Úplné stredné	10
Bakalárske	0
Vysokoškolské	6
Spolu	19

**Tab. 6 Odborná prax zamestnancov vo fyzických osobách
/bez pracovníkov R a pracovníkov na úväzok menej ako 0,50/**

Platový stupeň	Roky odbornej praxe	Počet zamestnancov
1	do 2	0
2	do 4	0
3	do 6	0
4	do 9	0
5	do 12	1
6	do 15	2
7	do 18	0
8	do 21	0
9	do 24	0
10	do 28	2
11	do 32	2
12	nad 32	9

Tab. 7 Veková štruktúra zamestnancov vo fyzických osobách /okrem pracovníkov R/

Vek zamestnancov	Počet zamestnancov
do 30 rokov	0
31 – 40 rokov	1
41 – 50 rokov	5
51 a viac rokov	10
Spolu	16
Priemerný vek	53,20

Tab. 8 Priemerná mzda

Ukazovateľ	r. 2019	r. 2020
Priemerná mzda spolu	856,25	959,23
Priemerná mzda bez R*	890,39	992,89

* priemerná mzda všetkých zamestnancov (vrátane riaditeľa a administratívy) bez robotníckych profesií

Tab. 8a Priemerná mzda

Ukazovateľ	r. 2019	r. 2020
Priemerná mzda spolu	856,25	959,23
Priemerná mzda bez R a riaditeľa	812,47	926,89

13.2. Počet zamestnancov na dohody, sezónnych zamestnancov, chránené pracovné miesta, aktivační zamestnanci

- na dohody o pracovnej činnosti: 5 osôb
- dohody o vykonaní práce: 0
- sezónni zamestnanci: organizácia nezamestnávala sezónnych pracovníkov
- chránené pracovné miesta: nie sú vytvorené
- aktivační zamestnanci formou dobrovoľníckej služby v roku 2020: 0

13.3. Počet a štruktúra pracovných miest neobsadených dlhšie ako 6 mesiacov + zdôvodnenie.

V roku 2020 sme nemali v našej organizácii dlhodobo neobsadené miesta.

14. Práca s dobrovoľníkmi

14.1. Počet zmluvných dobrovoľníkov, druhy a rozsah činností

Zmluvných dobrovoľníkov v roku 2020 organizácia nemala.

Pri organizovaní našej kultúrnej činnosti nám pomáhajú stáli dobrovoľníci (napr. členovia literárneho klubu Fontána, členovia občianskeho združenia Orbis Libri) alebo iné osoby, na ktoré sa obraciame so žiadosťou o materiálnu pomoc alebo o pomoc vo forme nejakej služby. Počet takto zapájaných dobrovoľníkov do našej činnosti je cca 15. Spolupracovníkom za dlhoročnú pomoc a podporu knižnici každoročne oceňujeme udelením titulu Priateľ knižnice.

14.2. Občianske združenia pracujúce pri organizáciách (na podporu činnosti)

Pri knižnici pracuje občianske združenie ORBIS LIBRI, zaregistrované na MVS SR bolo v auguste 2006 a svoju činnosť začalo v roku 2007. Občianske združenie sa roku 2019 zaregistrovalo do Zoznamu prijímateľov 2% z dane a v roku 2020 získalo finančné prostriedky vo výške 351,69 Eur. Finančné prostriedky boli použité na nákup vecných cien pre účastníkov rôznych súťaží, materiálu pre tvorivé dielne a podujatia na detskom oddelení, nákup kancelárskych potrieb a režijné náklady.

Združenie sa zaregistrovalo do Zoznamu prijímateľov 2% z dane za rok 2020, ktoré budú poukázané subjektom v roku 2021.

15. Hospodárenie kultúrnej organizácie

15.1. Rozpočet – bežný a kapitálový transfer

Bežné transfery

Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí dňa 25. novembra 2019 Uznesením č.5/15 schválilo rozpočet Žilinského samosprávneho kraja na rok 2020. Rozpočet na rok 2020 bol schválený vo výške **352 263,00 Eur**. V zmysle § 12 zákona č.

583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre Oravskú knižnicu Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne boli stanovené tieto záväzné ukazovatele rozpočtu na rok 2020. **Bežný transfer vo výške 352 263,00 Eur** Položka 610 mzdy platy a služobné príjmy- 222 077,00 Eur, položka 620 poistné a príspevok do poisťovni 77 616,00 Eur, položka 630 tovary a služby 52 570,00 Eur.

V zmysle §13, ods.2 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, rozpočtové prostriedky je možné použiť len na účely, na ktoré boli v rozpočte Žilinského samosprávneho kraja schválené. Účelová dotácia na nákup knižničného fondu z prostriedkov ŽSK bola vo výške 5 000,00 Eur a 2 500,00 Eur bolo určené na udržateľnosť knižničného systému Clavius.

Kapitálový transfer

Organizácií v roku 2020 nebol pridelený.

15.2. Čerpanie rozpočtu, úpravy rozpočtu, rozpočtové opatrenia v tisícoch

Čerpanie rozpočtu (príjmy a výdavky) sú sledované podľa zdroja, programovej štruktúry a rozpočtovej klasifikácie platnej pre rok 2020. Príspevok zo ŽSK je sledovaný v rozpočte pod zdrojom 41 (vlastné príjmy ŽSK) a pod zdrojom 46 (vlastné zdroje organizácie), zdroj 11H Fond na podporu umenia, 111 štátny rozpočet MK SR. Pri čerpaní prostriedkov bola zachovaná maximálna hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia.

Jednotlivými rozpočtovými opatreniami bol rozpočet Oravskej knižnice Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne upravený nasledovne - bežný transfer:

- Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí zo dňa 16. februára 2020 Uznesením č. 5/3 navýšilo rozpočet v rámci bežných výdavkov (600) bežné transféry (640), 641 001-o 6 000,00 Eur, bežné výdavky tovary a služby na realizáciu mikroprojektu v rámci OP Cezhraničná spolupráca SK-CZ na rok 2020 „Cezhraničný kultúrny dialóg“. Finančné prostriedky boli refundované na základe predložených dokladov
- Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí zo dňa 25. mája 2020 Uznesením č. 5/18 navýšilo rozpočet v rámci bežných výdavkov (600) bežné transféry (640), 641 001 Transféry v rámci verejnej správy o 13 875,00 Eur, v tom finančné prostriedky na 630 – Tovary a služby (kód zdr.41 služby na realizáciu mikroprojektu v rámci OP Cezhraničná spolupráca SK-CZ na rok 2020 „Cezhraničný kultúrny dialóg“. Finančné prostriedky boli refundované na základe predložených dokladov
- Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí zo dňa 6. júla 2020 Uznesením č. 4/19 navýšilo rozpočet v rámci bežných výdavkov (600) bežné transféry (640), 641 001 Transféry v rámci verejnej správy o 4 222,00 Eur, v tom finančné prostriedky na 640 – odchodné pracovníka (po nadobudnutí nároku na starobný dôchodok) vo výške 3 129,00 Eur a na 620 – Poistné a príspevok do poisťovni vo výške 1 093,00 Eur (kód zdr.41).
- Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí zo dňa 25. septembra 2020 Uznesením č. 3/21 upravilo a navýšilo bežné výdavky s kódom zdroja o 463,00 Eur a presunulo finančné prostriedky 610 mzdy (kód zdroja 41) vo výške mínus 3 700,00 Eur, 620 poistné (kód zdr.41) vo výške mínus 1 294,00 Eur, 630 tovary a služby (kód zdr. 41) vo výške mínus 876,00 Eur. Uvedený rozpočet bol znížený z dôvodu úsporných opatrení v súvislosti s Covid 19 za mesiace máj a jún 2020. Finančné prostriedky na 640 – bežné transféry (kód zdr. 41) vo výške 4 693,00

Eur boli určené na vyplatenie odstupného pri skončení pracovného pomeru, 620 Poistné (kód zdroja 41) vo výške 1 640,00 Eur.

• **Bežný transfér po úpravách k 31.12. 2020 – 376 823,00 Eur**

15.3. Náklady, výnosy, sebestačnosť

Tabuľkový prehľad *Náklady, výnosy, sebestačnosť organizácie* v prílohe č. 15

15.4. Príjmy, výnosy – z vlastnej činnosti, z tržieb, z predaja majetku, nájmu, príp. iné výnosy, analýza príjmov podľa objektov (zo vstupného, z nájmu a iné)

Výnosy z vlastnej činnosti na rok 2020 boli plánované vo výške 11 200 €, ku koncu roku 2020 sme dosiahli príjem za poskytovanie knižničných služieb 10 579,00 Eur a 3 822,32 Eur zo Sociálnej poisťovne, vrátenie poistného za mesiac apríl 2020..

Skladba tržieb

Členské	7 327,00 €
Neregistrovaný čitateľ	0,00 €
Upomienky, stratené knihy	1 974,00 €
Internet	135,00 €
Rezervácie	432,00 €
Kopírovanie	23,00 €
MVS + rešerš	688,00 €
Spolu za rok 2020 :	10 579,00 €

Príjmy za poskytovanie knižničných služieb boli vo výške 10 579,00 Eur. Sociálna poisťovňa organizácií vrátila preplatok na poistnom na základe čestného prehlásenia o uzatvorení prevádzky najmenej na 15 dní v mesiaci apríl, na účely odpustenia platiť poistné na sociálne poistenie za kalendárny mesiac apríl 2020 na základe § 293ex zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 95/2020 Z. z. .V roku 2020 sa nám podarilo získať pre knižnicu knižné dary vo výške 2 931,07 €, časopisy vo výške 371,46 €.

15.5 Náklady na hlavnú činnosť

Náklady na hlavnú činnosť organizácie v roku 2020 boli vo výške boli **402 965,00 €**

Spotrebované nákupy celkom : **39 385,00 €**

V tom :

Kancelárske potreby, papier, čistiace potreby, všeob. materiál	5 634,00 €
Výpočtová technika , prev. stroje, pr. a zariadenia	9 829,00 €
Nákup kníh, časopisov	15 645,00 €
Softvér	1 334,00 €
Spotreba PHM	300,00 €
Interiérové vybavenie	3 571,00 €

Spotreba elektrickej energie	4 994,00 €
Spotreba plynu	3 380,00 €
Vodné – stočné	1 077,00 €

Služby celkom : 24 433,00 €

V tom :

Opravy a udržiavanie - opravy strojov a prístrojov, PC, auta, budovy	5 685,00 €
Cestovné	156,00 €
Reprezentačné	135,00 €
Ostatné služby	18 458,00 €
Z toho poštovné, telekomunikačné služby	2 140,00 €

Uvedené náklady tvoria bežné výdavky na chod organizácie. Organizácia v roku 2020 hospodárila s pridelenými finančnými prostriedkami čo najefektívnejšie a z rozpočtu boli pokryté iba najnevyhnutnejšie nákupy a služby. Finančné prostriedky boli použité na bežnú prevádzku knižnice.

Prostriedky na knižničné fondy

V roku 2020 bol nákup knižného fondu vo výške 15 645,00 €. Knižničný fond bol nakupovaný z viacerých zdrojov: ŽSK, vlastné zdroje, finančné zdroje štátny rozpočet MK SR (kultúrne poukazy). Finančná hodnota darovaných kníh a časopisov bola vo výške 3302,00 Eur.

15.6 Mzdové náklady

V roku 2020 bol priemerný prepočítaný stav zamestnancov 18,6.

Osobné náklady celkom : 272 687,00 Eur

V tom :

Mzdy	217 746,00 €
Dohody o vykonaní práce a dohody o pracovnej činnosti	3 646,00 €
Poistenie, odvody do poisťovní	72 575,00 €
Sociálne náklady	20 440,00 €

Z toho :

- príspevok na stravovanie 9 373,00 €
- tvorba sociálneho fondu 2 204,00 €
- DPN 1 040,00 €
- Odchodné 3 129,00 €
- Odstupné 4 694,00 €

Priemerná mzda v roku 2020 bola vo výške **959,23** Eur, zvýšila sa oproti roku 2019 o 102,98 €.

Dohody o pracovnej činnosti boli financované v rámci mikroprojektu „Cezhraničný kultúrny dialóg“ vo výške 3 646,00 Eur.

15.7 Tvorba odpisov a finančné krytie

Organizácia odpisy z vlastného HIM s kódom zdroja 46 za rok 2020 nemala žiadne, a preto jej nevyplýva povinnosť finančne vykrývať odpisy majetku. Odpisy majetku za rok 2020 boli vo výške 17 589,00 Eur.

15.8 Faktúry, záväzky voči odberateľom, dodávateľom, celkový hospodársky výsledok, pohľadávky

Organizácia k 31.12.2020 má neuhradené faktúry, ktoré boli doručené v januári 2021. Krátkodobé pohľadávky a záväzky k 31.12. 2020 tvoria mzdy a odvody do poisťovní za mesiac december 2020. Organizácia má výsledok hospodárenia za účtovné obdobie 3 707,86 Eur.

15.9. Kapitálové transfery + úpravy

Organizácií v roku 2020 nebol pridelený kapitálový transfer.

15.10 Objem finančných prostriedkov získaných z grantového systému Fond na podporu umenia a z ďalších zdrojov

Oravská knižnica Antona Habovštiaka v roku 2020 nerealizovala projekty podporené z verejných zdrojov Fondom na podporu umenia (nákup fondu a podpora kultúrno-výchovnej činnosti), finančné prostriedky na nákup knižničného fondu boli prenesené do roku 2021 vo výške 20 000,00 Eur. Organizácia realizovala 1 projekt podporený z dotačnej schémy Ministerstva kultúry (kultúrne poukazy) kód zdroja 111 vo výške 2 920,00 Eur (nákup knižničného fondu) a 1 projekt, podporený Nadáciou TESCO vo výške 600,00 Eur :

- Zmluva č. 20-514-04182 – názov projektu *Nákup knižničného fondu (2020)* vo výške 20 000,00 €. Finančné prostriedky boli prenesené v plnej výške do roku 2021.

- Zmluva č. 20-513-01952 – názov projektu *(Ne)obyčajné stretnutia s literatúrou (2020)* – realizácia kultúrno-výchovných aktivít vo výške 2 600,00 €. Projekt nebol realizovaný z dôvodu nepriaznivej pandemickej situácie v roku 2020, organizácia odstúpila od zmluvy.

V grantovom systéme Ministerstva kultúry SR v roku 2020 bola naša organizácia úspešná schválením jedného projektu, a to nasledovne (kód zdroja 111):

- Zmluva MK-2924/2020/3.2 o poskytnutí dotácie prijímateľovi zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtu Ministerstva kultúry SR na rok 2020 – kultúrne poukazy na nákup knižničného fondu vo výške 2 920,00 €.

V roku 2019 bola uzatvorená zmluva o poskytnutí finančného príspevku č. SK/FMP/11b/03/002 na realizáciu mikroprojektu „Cezhraničný kultúrny dialóg“ podľa rozhodnutia výboru pre mikroprojekty č.12 zo dňa 20.02.2017 v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika. Celková hodnota mikroprojektu je 23 355, Eur. Realizácia projektu prebiehala od novembra 2019 a nebola do súčasnosti ešte dokončená z dôvodu nepriaznivej pandemickej situácie v roku 2020. Žilinský samosprávny kraj nám v roku 2020 poskytol finančné prostriedky na realizáciu projektu vo výške 11 407,00 Eur.

15.11. Vykonávaná podnikateľská činnosť

Organizácia nevykonáva podnikateľskú činnosť.

16. Zmluvy Pozri Prílohu č. 16

II. ODBORNÁ ČINNOSŤ KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE

1. Základné činnosti knižnice

1.1. Knižničné fondy

Tab. 1 Zloženie knižničných fondov podľa druhu

Druh dokumentu	r. 2019	r.2020	Rozdiel	% z celku 2019	% z celku 2020	Rozdiel v %
knižničný fond	94 865	90 839	- 4 026	100	100	0
z toho špec.dokumenty	4 846	4 864	+ 18	5,11	5,35	+ 0,24
- z toho el.dokumenty	144	144	0	0,15/2,97	0,16/2,96	+0,01/-0,01
- iné špec.dokumenty	186	203	+ 17	0,19/3,83	0,22/4,17	+ 0,03/+ 0,34
odborná pre dosp. + ŠD	36 804	35 153	- 1 651	38,77	38,70	- 0,07
krásna pre dosp. + ŠD	36 837	34 737	- 2 100	38,83	38,24	- 0,59
odborná pre deti + ŠD	6 015	6 093	+ 78	6,34	6,70	+ 0,36
krásna pre deti + ŠD	15 209	14 856	- 353	16,03	16,35	- 0,33
periodiká – tituly	96	91	- 5			
periodiká – exempláre	96	91	- 5			

Tab. 2 Prírastky, úbytky

Ukazovateľ	r. 2019	r.2020	Rozdiel
prírastok knižničného fondu	2 235	1 790	- 445
z toho kúpou	1 688	1 435	- 253
- z toho z rozpoč.zdrojov, vrátane vlastných príjmov a účelovej dotácie ŽSK	909	935	+ 26
z toho darom (+ náhrady)	547	355	- 192
úbytok knižničného fondu	3 224	5 816	+ 2 592
skutočný prírastok	- 989	- 4 026	- 3 037

Tab. 3 Skladba prírastkov podľa druhov literatúry

Druh literatúry	r. 2019 kniž.jedn.	r. 2020 kniž.jedn.	Rozdiel	r. 2019 v %	r. 2020 v %	Rozdiel v %
odborná pre dospelých	619	380	- 239	27,7	21,23	- 6,47
krásna pre dospelých	736	690	- 46	32,93	38,55	+ 5,62
odborná pre deti	167	178	+ 11	7,47	9,94	+ 2,47
krásna pre deti	703	524	- 179	31,45	29,27	- 2,18
špeciálne dokumenty	10	18	+ 18	0,45	1,01	+ 0,56
spolu	2 235	1790	+ 445	100	100	

Tab. 4 Prírastok knižničných fondov kúpou na obyvateľa a používateľa

Prírastok KF /počet k.j. na:	r. 2019	r. 2020	Rozdiel
1 obyvateľa	0,12	0,10	- 0,02
1 používateľa	0,72	0,69	- 0,03

Tab. 5 Jazykové zloženie prírastkov (z prírastkov kníh)

Jazyk dokumentu	Počet k.j.	% z celk.počtu
Slovensky	1 401	78,27
Česky	378	21,12
Anglicky	10	0,56
Francúzsky	1	0,05

Tab. 6 Počet vzázkov na obyvateľa a používateľa

Počet vzázkov KF na:	r.2019	r.2020	Rozdiel
1 obyvateľa	5,06	4,88	- 0,18
1 používateľa	30,50	35,02	+ 4,52

Tab. 7 Prostriedky na nákup knižničných fondov v €

Druh dokumentu	Finančná hodnota knižných darov v r. 2019	€ na nákup KF v r. 2019		Finančná hodnota knižných darov v r. 2020	€ na nákup KF v r. 2020		Rozdiel v € na nákup KF 2019/2020
		spolu	z toho granty a fin.dary		spolu	z toho granty a fin. dary	
knihy a ostatné tlačené dokum.	4 784,30	14 677,38	6 926,00	3 002,92	13 271,15	4 924	- 1 396,23
Špeciálne dokumenty	0	100	100	26	201	192,76	+ 101
Spolu	4 784,30	14 777,38	7 026,00	3 028,92	13 472,15	5 116,76	- 1 305,23
Periodiká	644,55	1 986,28	0	371,46	2 172,96	0	+ 186,68
Spolu nákup KF	5 428,85	16 763,66	7 026,00	3 400,38	15 645,11	5 116,76	- 1 118,55

Tab. 8 Priemerná cena dokumentov

Druh dokumentu	cena v r. 2019		cena v r. 2020		Rozdiel	
	MOC	FC	MOC	FC	MOC	FC
knihy a ost.tlač. dokumenty	12,00	8,74	12,55	9,36	+ 0,55	+ 0,62
špeciálne dokumenty	13,49	10,00	16,65	11,16	+ 3,16	+ 1,16
dokumenty spolu	12,01	8,75	12,60	9,39	+ 0,59	+ 0,64

Tab. 9 Nákup knižničných fondov v Eur na obyvateľa a používateľa

Nákup KF v Eur na:	r. 2019		r. 2020		Rozdiel	
	MOC	FC	MOC	FC	MOC	FC
1 obyvateľa	1,18	0,89	1,09	0,84	- 0,09	- 0,05
1 používateľa	7,15	5,39	7,81	6,03	+ 0,66	+ 0,64

Komentár ku knižničným fondom a ich ochrane

V roku 2020 bolo do fondu získaných **1 790** knižničných jednotiek v celkovej hodnote 16 274,07 €, čo je o 445 knižničných jednotiek a 3 187,61 € menej ako v predchádzajúcom roku. **Na nákup** knižničného fondu bolo vynaložených 15 645,11 €, čo bolo o 1 118,55 € menej ako v predchádzajúcom roku. Podiel **finančných zdrojov zriaďovateľa**, vrátane vlastných príjmov predstavoval sumu 10 528,35 € (v roku 2019 sumu 9 737,66 €, v roku 2018 sumu 7 377,74 €, v roku 2017 sumu 5 717,09 €, v roku 2016 sumu 5 492,17 €, v roku 2015 sumu 6 222,17 €, v roku 2014 sumu 1 775,24 €, v roku 2013 sumu 4 388 €). **Mimorozpočtové prostriedky** na nákup fondu dosiahli úroveň **5 116,76 €** (v roku 2019 dosiahli hodnotu 7 026,00 € v roku 2018 dosiahli hodnotu 11 952,00 €, v roku 2017 dosiahli hodnotu 12 265,50 €, v roku 2016 dosiahli hodnotu 8 604 €, v roku 2015 dosiahli hodnotu 7 529,76 €, v roku 2014 dosiahli hodnotu 6 541 €, v roku 2013 dosiahli hodnotu 13 551,51 €). Hodnota **knižných darov a náhrad** bola vo výške 3 002,92 € (v roku 2019 mali hodnotu 4 784,30 €, v roku 2018 mali hodnotu 3 302,36 €, v roku 2017 mali hodnotu 5 689,68 €, v roku 2016 mali hodnotu 7 448,82 €, v roku 2015 mali hodnotu 5 025,04 €, v roku 2014 mali hodnotu 6 898,27 €, v roku 2013 mali hodnotu 3 856,66 €).

Na nákup knižného fondu sa v roku 2020 vynaložilo 13 271,15 €, čo je o 1 396,23 € menej ako v predchádzajúcom roku. Z dotačného systému MK SR z programu Kultúrne poukazy bolo na nákup kníh získaných 2 924 €, z projektu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika bolo získaných 2 000 €. Z dotačného systému FPU z podprogramu Akvizícia knižníc, ktorý býva ťažiskovým mimorozpočtovým zdrojom nákupu novej literatúry, neboli z dôvodu administratívnych problémov na strane FPU zaslané financie z podporeného projektu vo výške 20 000 €, tieto budú čerpané v roku 2021.

Pri výbere a nákupe literatúry sa prihliadalo na požiadavky pracovníkov jednotlivých oddelení. Čitatelia zaslali 37 žiadostí na nákup konkrétnych kníh, ktorým sme sa snažili vyhovieť. Dôraz sa kládol na čo najvýhodnejší nákup nových prírastkov. Objednávky sa realizovali v prevažnej miere cez internetové obchody, kde sú najväčšie zľavy a tovar je za krátky čas dovezený priamo do knižnice. Pre nákup kníh cez internet sme najviac využívali firmu Pemic, kde bol dohodnutý rabat vo výške 27/32 %, vydavateľstvo Slovart (rabat 35%), vydavateľstvo Ikar (rabat vo výške 30%), firmu Distri Albatros (zľava 25%), Verbarium (zľava 25%), internetové kníhkupectvo vydavatel.sk (zľava 30/40 %). **Rabat** pri nákupe KF dosiahol výšku 4 605,55 € (v roku 2019 sumu 5 500,21 €, v roku 2018 sumu 6 462,25 €, v roku 2017 sumu 5 815,89 €, v roku 2016 sumu 5 705,72 €, v roku 2015 sumu 5 361,47 €, v roku 2014 sumu 7 088,11 €, v roku 2013 sumu 7 227,82 €).

Celkovo kúpou pribudlo do fondu 1 435 knižničných jednotiek, z toho z rozpočtových zdrojov 935 knižničných jednotiek.

Od používateľov knižnice, bývalých i súčasných zamestnancov, obyvateľov, vydavateľstiev a iných organizácií sme darom získali 346 knižničných dokumentov v hodnote 2 931,07 Eur. Z darovaných kníh sa robí výber, do fondu sa zaradia knihy, ktoré vo fonde nie sú zastúpené a knihy, ktorými vymeníme fyzicky poškodené rovnaké tituly. Ostatné sa ponúknú knižniciam v metodickej pôsobnosti regionálnej knižnice a návštevníkom knižnice.

Za stratené knihy bolo do fondu zaradených 9 náhrad v hodnote 71,85 €.

Na nákup periodík bolo vynaložených 2 172,96 €, z toho 2 022,96 € bolo použitých na predplatné periodík pre rok 2021. Používateľom bolo k dispozícii 91 titulov periodík, z toho 23 regionálnych periodík, 52 periodík získaných kúpou a 16 darom, cudzojazyčných periodík bolo 11 (10 v českom, 1 v anglickom jazyku). Hodnota darovaných periodík bola 644,55 €. Noviny a časopisy objednávame centrálné v Slovenskej pošte, s ktorou máme dlhodobú spoluprácu. Niekoľko špeciálnych časopisov je objednaných priamo v redakciách (Trend, Poradca, Slovensko, IT Lib, Bulletin SAK, Fraktál).

Na evidenciu novín a časopisov sa využíva modul Katalóg periodík v programe Clavius. Každý titul má svoj evidenčný list, kde sa zaznamenávajú všetky potrebné údaje - názov, rok, ročník, periodicita, cena, oddelenie. Nové číslo sa po evidencii označí etiketou s čiarovým kódom. Informácie o periodikách si používatelia môžu nájsť v on-line katalógu Carmen.

Každý rok aktualizujeme údaje o fonde periodík pre celoštátny súborný katalóg periodík, ktorý je voľne k dispozícii na internete. Aktualizácia obsahuje: zoznam odoberaných časopisov, zmeny, ktoré nastali v príslušnom roku, zoznam vyradených novín a časopisov, aktualizácia základných biografických údajov periodík, zápis nových periodík, aktualizácia údajov o inštitúcii.

Z knižničného fondu bolo v roku 2020 vyradených 5 816 kniž.j. v hodnote 10 933,12 €. Vyradené boli multiplikáty, obsahovo zastarané, fyzicky opotrebované a dlhodobo nedobytné knihy. Vyradené knihy boli ponúknuté SNK a iným knižniciam (cca 150 kníh). Zoznamy boli uverejnené na webovej stránke knižnice.

V roku 2020 sme realizovali aj novú iniciatívu pod názvom Na ceste - Daruj knihe nový domov. Knihy, vyradené z fondu knižnice a darované, ktoré sme nezaradili do fondu, sme v podobe malých „staničných knižníc“ umiestnili na vlakových a autobusových staniciach v Dolnom Kubíne, Kraľovanoch a Párnici, v súhrne bolo distribuovaných 400 kníh. Do sociálneho zariadenia mesta Dolný Kubín – nocľahárne Stop-Šanca bolo umiestnených 100 kníh. Tieto malé knižnice bude priebežne dopĺňať ďalšou literatúrou.

V decembri sme uskutočnili aktivitu Daruj knihe nový domov – Knižný Mikuláš, kedy čitatelia a zamestnanci knižnice darovali 100 kníh seniorom v Domove sociálnych služieb v Dolnom Kubíne (zriaďovateľom je ŽSK), ale aj rodinám s deťmi v Dolnom Kubíne zo sociálne slabšieho prostredia a do Zariadenia dočasného bývania pre matky s deťmi v Dolnom Kubíne (spolu 80 kníh). Vytipované zoznamy rodín s vekom detí nám poskytol odbor sociálnych vecí Mestského úradu v Dolnom Kubíne, ktorý zároveň sprostredkoval odovzdanie knižných balíčkov.

V katalogizačnom spracovaní dokumentov nastala v roku 2018 zmena, po sérii školení v SNK Martin sme prešli na spracovanie dokumentov podľa pravidiel RDA (Resource Description and Access), ktoré vznikli ako nástupca anglo-amerických katalogizačných pravidiel - AACR2R. Medzi pravidlami AACR2 a RDA je značný stupeň kompatibility, rozdielom je zápis údajov vrátane interpunkcie. Bibliografické záznamy tvorené podľa pravidiel RDA reagujú na nové trendy v sprístupňovaní informácií v prostredí moderných komunikačných techník a technológií. Umožňujú ich využitie v rôznych formátoch a rôznych nosičoch a majú vplyv na používateľov a ich požiadavky na katalógy a služby knižníc. V praxi to znamená uvádzanie väčšieho množstva údajov. Pri rekatalogizácii dokumentov primárne spracovaných v KIS Libris je potrebné doplňovať údaje, ktoré neboli uvedené pri ich spracovaní. Katalogizátorka priebežne realizovala aj opravu záznamov v Slovníkoch autorít a kľúčových slov.

Ochrana knižničného fondu

Pri ochrane knižničného fondu sa pracovníci knižnice riadia vnútornou smernicou. Fyzická ochrana kníh pred poškodením je zabezpečovaná obalovaním do ochrannej fólie z PVC. Knižničný fond na Oddelení náučnej literatúry (od roku 2006) je chránený prostredníctvom elektromagnetických brán, ktoré knižnica získala z grantových prostriedkov MK SR. V roku 2014 boli umiestnené elektromagnetické brány aj na Oddelenie beletrie, ktoré knižnica získala v rámci realizácie projektu prístavby a rekonštrukcie knižnice. V rámci tohto projektu bol v novej budove knižnice inštalovaný aj nový signalizačný systém EZS s prepojením na pult ochrany firmy Alarm D Dolný Kubín, ktorý zabezpečuje ochranu vstupu do knižnice, priestory beletrie, čítárne, regionálneho a detského oddelenia. V roku 2017 bol podporený FPU projekt na zabezpečenie ochrany knižného fondu na Oddelení literatúry pre deti a mládež, v rámci ktorého sa získal elektromagnetický zabezpečovací systém.

1.2. Používatelia, návštevníci

Tab. 10 Používatelia

Ukazovateľ	r. 2019	r. 2020	Rozdiel	Index 19/20
Počet používateľov	3 110	2 593	- 517	83,37
- z toho z okres. sídla	2 170	1 793	- 377	82,62
Deti do 15 rokov	1 071	840	- 231	78,43
Počet používateľov vrátane používateľov, ktorým dobieha platná registrácia* a aspoň s jednou návštevou	3 962	3 497	- 465	88,26
% používateľov DK z počtu používateľov	69,79	69,15	- 0,64	99,08
% používateľov DK z počtu obyvateľov	11,57	9,63	- 1,94	83,23

Tab. 11 Skladba používateľov podľa kategorizácie v KIS

Kategória používateľov	r. 2019	r. 2020	Rozdiel	% z celku
A: študenti	477	373	- 104	14,38
B: dospelí	1 049	930	- 119	35,86
- z toho rodinný preukaz 1. rodič	33	62	+ 29	2,39
2. rodič	8	9	+ 1	0,35
C: dôchodcovia, ZŤP	402	359	- 43	13,84
D: deti do 15 rokov	1 071	840	- 231	32,39
- z toho rodinný preukaz	55	98	+ 43	3,78
- z toho deti predškolského veku	175	82	- 93	3,16
F: právnické osoby	19	12	- 7	0,46
K: knižnice	19	9	- 10	0,35
P: pracovníci, čestní použív.	73	70	- 3	2,70

Tab. 12 Percento používateľov z počtu obyvateľov

Ukazovateľ	r. 2019	r. 2020	Rozdiel
Percento použ. z počtu obyv.	16,58	13,93	- 2,65
Percento detských používateľov	34,43	32,39	- 2,04

Tab. 13 Počet návštevníkov, priemerná denná návštevnosť

Ukazovateľ		r. 2019	r. 2020	Rozdiel
Počet návštevníkov /fyzických osôb v knižnici/		77 269	50 409	- 26 860
z toho	Počet účastníkov podujatí	19 275	8 473	- 10 802
	- z toho počet návštevníkov online podujatí	-	2 865	+ 2 865
	Počet návštevníkov internetu v knižnici	2 297	863	- 1 434
Priem. denná návštevnosť (bez sobôt)		301	231	- 70
Priem. denná návštevnosť vrátane sobôt		266	212	- 54
Priem. denná návštevnosť – soboty		51	47	- 4
Maximálna denná návštevnosť		598	646	+ 48
Návštevníci online služieb		61 842	76 163	+ 14 321
v tom	www stránka knižnice	41 497	50 108	+ 8 611
	online katalóg – počet prístupov	15 791	16 038	+ 247
	- z toho počet predĺžení cez internet**	1 657	1 218	- 439
	elektronické referenčné služby	931	815	- 116
	ostatné elektronické služby	1 966	7 984	+ 6 018
Počet návštevníkov /fyzických osôb v knižnici/ a návštevníkov online služieb spolu		139 111	126 572	- 12 539

Komentár k používateľom a návštevníkom

Dosiahnuté ukazovatele ovplyvnila nepriaznivá situácia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 a uplatňovaním protiepidemických opatrení, kedy prevádzka knižnice a realizácia podujatí bola počas roka viackrát zakázaná, resp. realizovaná v obmedzenom režime.

V roku 2020 sa v knižnici zaregistrovalo 2 593 používateľov, z toho 840 do 15 rokov. Oproti predchádzajúcemu roku sa celkový počet zaregistrovaných používateľov znížil o 517, vo vekovej kategórii do 15 rokov o 231 používateľov. Členský registračný poplatok je platný rok odo dňa jeho uhradenia, počet čitateľov, ktorí si uhradili poplatok v predchádzajúcom roku a alikvotná časť registrácie bola platná aj v roku 2020, pričom realizovali aspoň 1 návštevu knižnice bol 904. V súčte používateľov registrovaných v r. 2020 a používateľov, ktorým dobíjala registrácia z r. 2019 služby knižnice využívalo 3 497 osôb.

Z okresného sídla sa zaregistrovalo 1 793 používateľov, v celkovej skladbe používateľov tvorí táto skupina 69,15 % podiel. Percento používateľov z celkového počtu obyvateľov je 13,93%, percento detských používateľov z celkového počtu používateľov je 32,39 %.

Oravská knižnica sa, napriek celospoločenskému trendu poklesu záujmu o čítanie, snaží stabilizovať počet registrovaných používateľov nielen prostredníctvom kvalitných štandardných a špeciálnych služieb, ale aj formou zápisu vybraných kategórií používateľov bez zaplattenia členského poplatku. Ide o cieľavedomú aktivitu zameranú na motiváciu k čítaniu a výchovu čitateľov. Bezplatný zápis bol poskytnutý 75 žiakom 1. ročníka základných škôl, ktorí sa zapojili do celoročného projektu *Už som prvák, už si čítam sám*.

Účastníci súťaže *Čítame s Osmijankom*, pridaj sa aj ty v počte 60 detí získalo ako odmenu za účasť v súťaži bezplatné členstvo v knižnici. Počas *Týždňa slovenských knižníc* sa bezplatne zaregistrovalo 59 používateľov. Boli medzi nimi aj jednotlivci, ktorí čítali na verejných miestach a stretli sa s *knižničnou hliadkou* (13 osôb). Knižničné hliadky, tvorené pracovníkmi knižnice, boli aktívne počas celého Týždňa slovenských knižníc a ich ponuku bezplatného zápisu mohli oslovení čítajúci využiť do konca kalendárneho roka. Bezplatný zápis mali možnosť používateľa využiť aj počas *Valentínskej akcie*.

Knižnica ponúka možnosť bezplatného zápisu aj výhercom v súťažiach, organizovaných knižnicou a čestným čitateľom. Ide o dobrovoľníkov, ktorí bez nároku na honorár pomáhajú knižnici pri jej aktivitách a darcom viacerých exemplárov kníh, ktoré obohatia knižničný fond.

Na úhradu členského poplatku mohli používatelia - žiaci a pedagógovia základných a stredných škôl využiť kultúrne poukazy, Oravská knižnica sa do tohto projektu Ministerstva kultúry SR zapája pravidelne od jeho vyhlásenia. Týmto spôsobom si registračný poplatok uhradilo 295 používateľov (1 026 použitých poukazov). Kultúrne poukazy využili používatelia aj na úhradu špeciálnych služieb – hlavne pri práci s PC a tlač dokumentov.

Pri úhrade ročného registračného poplatku je možné využiť 20% zľavu pre rodiny vlastniace preukaz *Rodinný pas*. Túto alternatívu nevyužil v danom roku žiadny záujemca.

Od 3. 9. 2018 je novou službou pre rodiny s maloletými deťmi zavedenie *Rodinného preukazu*, v rámci ktorého plné členské platí jeden rodič a ostatní členovia platia zvýhodnené členské vo výške 1 Euro. Túto službu využilo 169 čitateľov (62 osôb s plným členským, 9 osôb ako druhý rodič, 98 detí).

Členstvo v knižnici je možné získať aj prostredníctvom novej služby – *darčkovej poukázky* na ročný registračný poplatok. Záujemcovia môžu svojim blízkym venovať netradičný darček, ktorý si obdarovaný vymení za nový čitateľský preukaz alebo predĺži už existujúcu registráciu.

Knižnicu navštívilo celkovo 47 544 návštevníkov, čo predstavuje pokles o 29 725 osôb. Podujatia navštívilo 5 608 účastníkov, čo je o 13 667 menej ako v predchádzajúcom roku. Prístup na Internet, prácu v textovom editore a tlač vlastných dokumentov využilo 863 záujemcov, čo je o 1 434 menej ako v roku 2019.

Priemerná denná návštevnosť, rátaná bez podielu návštevníkov využívajúcich služby knižnice v sobotu, predstavovala 231 návštevníkov, čo bolo o 70 návštevníkov menej ako v predchádzajúcom roku a priemerná denná návštevnosť, rátaná s podielom návštevníkov využívajúcich služby knižnice v sobotu, dosiahla počet 212 osôb, čo je o 54 návštevníkov menej ako v predchádzajúcom roku. Najvyššiu dennú návštevnosť sme zaznamenali 6.3.2020, keď knižnicu navštívilo 646 používateľov. Počas sobôt knižnicu navštívilo 1038 používateľov a priemerná denná návštevnosť za soboty bola 47 osôb.

On-line služby – účasť na on-line podujatiach, vstup na webovú stránku knižnice, vyhľadávanie v on-line katalógu knižničného fondu a regionálnych dokumentoch, v databáze medailónov nežijúcich osobností Oravy, vstup do konta a predĺženie si výpožičnej doby, rezerváciu dokumentov a elektronické referenčné služby a ďalšie elektronické služby využilo 79 028 používateľov, čo predstavuje nárast o 17 186 používateľov. Predlžovanie výpožičiek cez internet prostredníctvom vlastného konta realizovalo 1 218 používateľov, elektronické referenčné služby využilo 815 používateľov, ostatné elektronické služby 7 984, návštevnosť web stránky knižnice sa zvýšila o 8 611 vstupov. Okrem webstránky knižnica prezentuje svoje aktivity aj prostredníctvom sociálnej siete Facebook, kde bolo v roku 2020 zverejnených 210 príspevkov, ktorých obsah videlo 134 877 virtuálnych návštevníkov, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje nárast o 86 938 návštevníkov. Na sociálnej sieti Instagram sledovalo naše aktivity 411 osôb, t.j. o 163 viac než v predchádzajúcom roku a bolo zverejnených 179 príspevkov, čo bolo o 137 viac ako v roku 2019.

1.3 Výpožičné služby

Tab. 14 Výpožičky

Výpožičky	r. 2019	r. 2020	Rozdiel	% z celku
výpožičky spolu	237 057	179 793	- 57 264	100
odborná lit. pre dospelých + ŠD	75 890	51 780	- 24 110	28,80
krásna lit. pre dospelých + ŠD	63 731	54 539	- 9 192	30,33
odborná lit. pre deti + ŠD	11 143	7 866	- 3 277	4,38
krásna lit. pre deti + ŠD	46 437	37 759	- 8 678	21,00
periodiká	39 856	27 849	- 12 007	15,49
Z toho špeciálne dokumenty	234	289	+ 55	0,16
- z toho AV dokumenty	68	68	0	0,04
- elektronické dokumenty	32	13	- 19	0,007
- iné špeciálne dokumenty	134	208	+ 74	0,12

Tab. 15 Výpožičky podľa druhu

Výpožičky	r. 2019	r. 2020	Rozdiel	% z celku
výpožičky celkom	237 057	179 793	- 57 264	100
z toho absenčné	198 018	153 976	- 44 042	85,64
z toho prezenčné	39 039	25 817	- 13 222	14,36

Tab. 16 Výpožičky podľa druhu dokumentov

Výpožičky	r. 2019	r. 2020	Rozdiel	% z celku
výpožičky celkom	237 057	179 793	- 57 264	100
z toho odborná literatúra – knihy	86 799	59 365	- 27 434	33,02
krásna literatúra - knihy	110 168	92 290	- 17 878	51,33
periodiká	39 856	27 849	- 12 007	15,49
špeciálne dokumenty	234	289	+ 55	0,16

Tab. 17 Výpožičky kníh podľa používateľov

Výpožičky kníh	r. 2019	r. 2020	Rozdiel	% z celku
výpožičky kníh celkom	196 967	151 655	- 45 312	100
z toho pre dospelých	139 498	106 226	- 33 272	70,04
z toho pre deti	57 469	45 429	- 12 040	29,96

Tab. 18 Výpožičky na obyvateľa, na používateľa, obrat knižného fondu

Ukazovateľ	r. 2019	r. 2020	Rozdiel
výpožičky na 1 obyvateľa celkom	12,64	9,65	- 2,99
výpožičky kníh na 1 obyvateľa	10,50	8,14	- 2,36
výpožičky na 1 používateľa celkom	76,22	69,33	- 6,89
výpožičky kníh na 1 používateľa	63,33	58,48	- 4,85
počet vrátených kníh cez bibliobox	7 844	6 746	- 1 098
obrat knižného fondu *	2,18		- 0,17

V roku 2020 bolo celkovo realizovaných **179 793** výpožičiek, čo je o **57 264** výpožičiek menej ako v predchádzajúcom roku. Celkovo bolo prezenčne a absenčne požičaných **151 655** kníh, čo predstavuje v porovnaní s predchádzajúcim rokom pokles o **45 312** kníh. Požičaných bolo **27 849** periodík, čo predstavuje pokles o **12 007** výpožičiek v porovnaní s rokom 2019.

Z hľadiska skladby výpožičiek, absenčné výpožičky kníh a periodík predstavovali **153 976** výpožičiek, čo je o **44 042** menej ako v predchádzajúcom roku a z celkového počtu tvoria 85,64 %, prezenčných výpožičiek bolo realizovaných **25 817**, čo je o **13 222** menej ako v predchádzajúcom roku a z celkového počtu tvoria 14,36 %.

Podľa druhu literatúry bolo realizovaných **51 780** výpožičiek odbornej literatúry pre dospelých, čo predstavuje pokles o **24 110**, podiel z celku 28,80 %, **54 539** výpožičiek krásnej literatúry pre dospelých, pokles o **9 192**, podiel z celku 30,33 %, **7 866** výpožičiek odbornej literatúry pre deti, pokles o **3 277**, podiel z celku 4,38 %, **37 759** výpožičiek krásnej literatúry pre deti, pokles o **8 678**, podiel z celku 21,00 %.

V rámci prepočtových ukazovateľov sme dosiahli nasledujúcu úroveň – počet výpožičiek celkom na 1 obyvateľa: 9,65 výpožičiek, počet výpožičiek celkom na 1 používateľa: 69,33 výpožičiek.

Základné služby - absenčné a prezenčné výpožičky sú poskytované v zmysle zákona bezplatne. Spoplatňované sú reprografické služby, rešersné služby, medziknižničná výpožičná služba, rezervácie dokumentov, odloženie dokumentov objednaných cez on-line katalóg.

V čase, keď knižnica nie je otvorená, môžu čitatelia využiť na vrátenie vypožičaných dokumentov schránku na knihy, ktorá bola zrealizovaná v rámci stavebných úprav hlavnej budovy knižnice v roku 2014. Túto službu využilo v hodnotenom roku 3 054 čitateľov, čo je o 738 čitateľov menej ako v predchádzajúcom roku a vrátených bolo 6 746 kníh, čo je o 1 098 menej ako v roku 2019. Schránku využívajú aj anonymní darcovia na podarovanie knižných darov.

Tab. 19 Medziknižničná výpožičná služba

MVS	r. 2019	r. 2020	Rozdiel
MVS iným knižniciam	299	156	- 143
MVS z iných knižníc	273	341	+ 68

Medziknižničná výpožičná služba je jedným zo základných spôsobov spolupráce medzi knižnicami. Žiadna knižnica nemôže mať všetku literatúru. Podľa požiadaviek používateľov, plní MVS funkciu alternatívneho získavania dokumentov. Pokiaľ dokument vo fonde nemáme, zisťujeme jeho dostupnosť vo fondoch iných knižníc. Využívame on-line katalógy knižníc zverejnených na internete. Dokumenty boli žiadané elektronickou žiadankou, ktorá umožňuje najrýchlejší prístup pre používateľa k žiadanému dokumentu, alebo mailovou poštou. Bola vedená presná evidencia odoslaných a prijatých žiadaniek.

Xerokópie článkov boli objednávané zo Slovenskej národnej knižnice Martin, Národného centra zdravotníckych informácií. Monografie sme požičiavali zo Štátnej vedeckej knižnice Košice, ÚK SAV v Bratislave Slovenskej národnej knižnice, Štátnej vedeckej knižnice Banská Bystrica, Slovenskej pedagogickej knižnice Bratislava, Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave, UK Trnavskej univerzity v Trnave, UK Žilinskej univerzity v Žiline. Veľmi dobrá spolupráca pretrváva s knižnicami Žilinského samosprávneho kraja, čo umožnil súborný katalóg Carmen. Požičiavali sa monografie zo Žilinskej knižnice v Žiline, Turčianskej knižnice v Martine a Kysuckej knižnice v Čadci.

Používatelia OK žiadajúci požičanie kníh prostredníctvom MVS a MNVS hradili náklady na poštovné. Poplatok za objednanie knihy v roku 2020 sa nezvyšoval. Za kladne vybavenú žiadamku 2,50 € + manipulačný poplatok 0,50 centov .

V roku 2020 bolo pre používateľov Oravskej knižnice Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne objednaných spolu 365 dokumentov a článkov z časopisov, ktoré sa nenachádzajú v knižničnom fonde, čo bolo o 75 dokumentov viac ako v roku 2019. Kladne bolo vybavených 341 žiadaniek. Z knižničných fondov Oravskej knižnice bolo 160 požiadaviek na dokumenty pre iné knižnice. Kladne bolo vybavených 156 požiadaviek. Prolongovali sme 83 dokumentov knižniciam, ktoré o to požiadali. MVS sme poskytovali Msk Tvrdošín, Msk Námestovo, Msk Trstená Obecnej knižnici v Rabči, Krajskej knižnici Žilina, SNK Martin, Turčianskej knižnici v Martine a Štátnej vedeckej knižnici Košice. V porovnaní s rokom 2019 z nášho fondu žiadali iné knižnice o 144 kníh menej.

Tab. 20 Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov

Kategória používateľov	Počet	Počet abs. výpožičiek	Počet návštev doma/ v inštitúcii	Iné služby
slabozrakí a nevidomí *	-	-	-	
Imobilní *	-	-	-	
Domovy sociálnych služieb:				
- Zariadenie pre seniorov a DSS	kolekt.použ.	50	8	Besedy, tematické podujatia, hovorená bibliografia
Iní:				
- Centrum sociálnych služieb PRAMENĚ, Dolný Kubín	kolekt.použ.	21	3	Prezenčné výpožičky kníh, tematické podujatia, besedy, hlasné čítanie, súťaže, kvízy, výtvarné tvorivé dielne, výstavy prác klientov,
- Zariadenie núdzového bývania Dolný Kubín	kolekt.použ.	-	-	Prezenčné výpožičky kníh, čítanie, hry s knihami, besedy, kvízy, tvorivé dielne.
- Spojená škola - SZŠ pre žiakov s telesným postihnutím	kolekt.použ.	40	3	Tematické podujatia, besedy, hlasné čítanie, súťaže, kvízy, tvorivé dielne, výstavy výtvarných prác žiakov
- Spojená škola – Špeciálna materská škola	kolekt.použ.	21	2	Tematické podujatia, hlasné čítanie
- Spojená škola – ZŠ s MŠ a ŠKD pri nemocničnom zariadení: DONsP MUDr. L. N. Jégého, Dolný Kubín	kolekt.použ.	26	3	Tematické podujatia, hlasné čítanie, súťaže, kvízy, hovorená bibliografia
- Komunitné centrum Edukos Dolný Kubín,	kolekt.použ.	-	1	Prezenčné výpožičky kníh, čítanie, hry s knihami, besedy, kvízy, tvorivé dielne

- Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu ŠTÚRKA Dolný Kubín	kolekt.použ.	-	-	Prezenčné výpožičky kníh a časopisov, čítanie, hry s knihami, tvorivé dielne
- Denný stacionár Miško Dolný Kubín	kolekt.použ.	11	1	Prezenčné výpožičky kníh a časopisov, tematické podujatia
- Rezidencia Nestor Zázrivá	kolekt.použ.	-	1	Prezenčné výpožičky kníh, kvízy, tematické podujatia

* (Pozn. Uviesť konkrétny počet slabozrakých, nevidomých, ŤZP, imobilných používateľov nie je možné, nakoľko Špeciálnu ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím navštevujú žiaci s mentálnym a viacnásobným postihnutím, t. j. mentálne postihnutie v kombinácii s telesným, zrakovým, sluchovým či iným postihnutím a klientmi Centra sociálnych služieb sú taktiež jednotlivci s mentálnym a viacnásobným postihnutím. Z tohto dôvodu teda nie je možné špecifikovať požadované kategórie zdravotne znevýhodnených používateľov.)

Oravská knižnica, vedomá si svojej sociálnej funkcie, kladie dôraz na to, aby boli jej služby prístupné všetkým skupinám používateľov v mieste svojej pôsobnosti. Vyvíjame úsilie, aby sme boli flexibilní, pomáhali a prispôbovali sa potrebám komunity. Naším cieľom je, aby sa návštevníci v knižnici cítili komfortne, aby aktivity v zmysle inklúzie spájali rôznorodé sociálne skupiny používateľov. Pre znevýhodnených používateľov, ktorí nemajú možnosť navštevovať knižnicu, poskytujeme donáškovú službu kníh. Ide predovšetkým o seniorov vo vyššom veku a imobilných jednotlivcov, ktorí sú klientmi *Zariadenia pre seniorov a Domova sociálnych služieb v Dolnom Kubíne*. Pravidelne (raz mesačne, prípadne podľa potreby zariadenia) pracovníčka OKAH odovzdáva vypožičané dokumenty knihovníčke týchto zariadení. Pre klientov *Zariadenia pre seniorov a DSS* a *Rezidencie Nestor Zázrivá* pripravujeme prednášky, tematické podujatia a besedy so zaujímavými osobnosťami. Dlhodobu knižnica spolupracuje so *Spojenou školou – Špeciálnou ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím*, *Centrom sociálnych služieb Prameň* a *Zariadením núdzového bývania* v Dolnom Kubíne. V r. 2019 sme nadviazali spoluprácu aj so *Špeciálnou materskou školou* v Dolnom Kubíne. Pre žiakov a klientov týchto zariadení pravidelne organizujeme kultúrno-výchovné podujatia a donášku kníh. Integrácia používateľov so zdravotným či sociálnym znevýhodnením do prirodzeného prostredia knižnice, motivovanie k čítaniu a rozvíjanie ich čitateľských zručností patrí k prioritám našej kultúrno-výchovnej činnosti. Snažíme sa vytvoriť z knižnice miesto, kde sa prekonávajú komunikačné a spoločenské bariéry, vytvárajú nové vzťahy a prehĺbuje záujem o knihy a čítanie. Aby táto snaha bola úspešná, je dôležité nielen obohatenie knižničného fondu o zaujímavé a atraktívne tituly, ale aj získanie špeciálnych dokumentov a nábytku vhodného pre používateľov so špecifickými potrebami vyplývajúcimi z ich somatického, senzorického alebo mentálneho postihnutia. Z tohto dôvodu dopĺňame knižný fond interaktívnymi knihami so zvukovými a svetelnými signálmi, reliéfnymi obrázkami a stavebnicovými dielmi.

Oravská knižnica sa podieľala na príprave regionálnej hudobno-vedomostnej súťaže *Tri slová*, ktorú organizuje *Špeciálna ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím*. Jej finále, na ktorom sa zúčastnili súťažiaci z Dolného Kubína a Ružomberka, sa uskutočnilo 20. februára v spoločenskej miestnosti knižnice.

Aj v tomto roku organizovala Oravská knižnica podujatia v literárnom krúžku Centra sociálnych služieb Prameň, ktorý je súčasťou biblioterapeutických aktivít pre klientov zariadenia. Rozvíjame spoluprácu so *Spojenou školou – ZŠ s MŠ a školským klubom detí pri Detskom oddelení Dolnooravskej nemocnice s poliklinikou MUDr. L. N. Jégého* v Dolnom Kubíne pod spoločným názvom *Literárna lekárnica*. Okrem donášky kníh pre hospitalizované deti realizujeme aj tematické podujatia, zážitkové čítania, kvízy, tvorivé dielne a besedy.

Intenzívnejšia spolupráca sa rozvinula so zariadením sociálnej služby *Denný stacionár Miško* v Dolnom Kubíne, ich klienti sa pravidelne zúčastňovali na tvorivých dielnach a podujatiach v rámci projektu *Prečítané leto a Celé Slovensko číta deťom*.

Pokračovali sme v aktivitách pre matky a deti dočasne ubytované v *Zariadení núdzového bývania v Dolnom Kubíne*. Pre komunitné centrum *Edukos*, ktorého klientmi sú deti a mládež zo sociálne znevýhodneného prostredia, boli zorganizované tvorivé dielne a posedenia s knihou. Vyššie uvedené inštitúcie a združenia, v prípade, že prejavia záujem, majú v knižnici bezplatné členstvo ako kolektívny používateľ.

Budova knižnice je bezbariérová. K dispozícii je tiež výtah, ktorý môžu využívať nielen imobilní používatelia, ale aj návštevníci so zrakovým postihnutím, pretože je možné ovládať ho pomocou braillovho písma, hlasový výstup upozorňuje na aktuálnu polohu výtahu. Knižnica získala od Mesta Dolný Kubín certifikát *Zariadenie priateľské k zdravotne postihnutým* na základe viacerých povinných kritérií: pomoc pri vstupe do prevádzky, asistencia pri využívaní ponúkaných tovarov a služieb, empatický prístup k potrebám návštevníka v súlade s rozsahom jeho handicapu, pomoc pri opustení prevádzky. Záväzné podmienky sú uvedené v *Memorande o spolupráci pri znížení bariér pre sociálne znevýhodnených a zdravotne postihnutých spoluobčanov a návštevníkov mesta Dolný Kubín*, ktoré podpísal primátor mesta, predsedníčka SZTP ZO a riaditeľ Oravskej knižnice.

Dôchodcovia a držiteľia preukazov ZŤP majú 40% zľavu na členskom poplatku. Vojnoví veteráni majú možnosť bezplatného členstva v knižnici.

Knižnica ponúka aj individuálnu donáškovú službu kníh pre imobilných a chorých používateľov na ich domácu adresu, v roku 2020 sme túto službu aktívne spropagovali na web stránke a sociálnych sieťach sloganom *Zostaň doma, my doručíme!*

Poskytujeme služby pre rodičov, ktorých dieťa má ťažkosti s čítaním, nerado číta, chýba mu motivácia, nevie si nájsť vhodnú knihu, prípadne mu bola diagnostikovaná porucha čítania, alebo má iné zdravotné znevýhodnenie. Knihovníčka a špeciálna pedagogička poskytne príslušné poradenstvo na konzultácii, ktorú je potrebné vopred si dohodnúť. V roku 2020 bolo realizovaných 12 konzultácií.

V roku 2020 bolo pre znevýhodnené skupiny používateľov uskutočnených 28 podujatí, z toho 26 pre osoby so zdravotným postihnutím, 1 pre seniorov, 2 pre osoby ohrozené chudobou, sociálnym vylúčením, vrátane osôb bez práce. Aj tieto aktivity boli nepriaznivo ovplyvnené aktuálnou pandemickou situáciou, spôsobenou šírením vírusu COVID-19.

1.4 Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

Tab. 21 Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

Ukazovateľ	r. 2019	r. 2020	Rozdiel
počet podujatí	1 039	325	- 714
- z toho informačná výchova /kolektívov/	65	11	- 54
Počet podujatí - pre deti predškolského veku	79	20	- 59
- pre deti do 15 rokov	853	240	- 613
- pre mládež	26	1	- 25
- pre dospelých	81	34	- 47
- počet podujatí organizovaných mimo knižnicu	464	124	- 340
- počet online podujatí	-	30	+ 30
počet účastníkov podujatí	19 275	8 473	- 10 802
- z toho počet online návštevníkov podujatí	-	2 865	+ 2 865

V roku 2020 bolo celkovo zrealizovaných 325 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí. Na doplnenie ukazovateľov v tabuľke uvádzame údaje o počte kolektívnych podujatí podľa tematického zamerania:

- informačná výchova: 11 (86 účastníkov)
- regionálna výchova: 16 (376 účastníkov)
- hudobná tematika: 7 (144 účastníkov)
- prevencia kriminality a ďalších sociálno-patologických javov: 20 (343 účastníkov)

V rámci kultúrno-výchovnej a vzdelávacej činnosti sa v roku 2020 v súvislosti s aktuálnou spoločenskou situáciou so šírením vírusu COVID-19 nepodarilo udržať dlhoročný trend vysokého počtu podujatí pre deti a mládež využívajúcich špecifické knižničné metódy práce s čitateľmi pri formovaní ich čitateľskej kultúry a pri vzdelávaní k čitateľskej a informačnej gramotnosti. Od začiatku roka až do prvého marcového týždňa sa každý deň realizovali podujatia z aktuálnych ponukových listov nielen v priestoroch knižnice, ale aj v základných a materských školách, sociálnych a kultúrnych zariadeniach. Boli realizované informatické výchovy, podujatia v rámci prevencie kriminality, drogových závislostí a ďalších sociálno-patologických javov, hodiny regionálnej výchovy, hlasného a zážitkového čítania pre deti ZŠ a MŠ, čitateľské dielne, ilustrácie prečítaného príbehu a ich výstavy, výtvarné a literárne tvorivé dielne, príležitostné podujatia venované významným udalostiam a osobnostiam slovenskej i svetovej kultúry, besedy s osobnosťami, autorské čítania, prezentácie a krstý kníh.

Pri príprave programov dodržiavame zásady primeranosti, postupnosti, názornosti a individuálneho prístupu. Usilujeme sa, aby boli vždy interaktívne a vychádzali z práce s knihou a literárnym textom.

Všetky podujatia organizované knižnicou sú bezplatné.

Z dôvodu uplatňovania protiepidemických opatrení, kedy prevádzka knižnice a realizácia podujatí bola počas roka viackrát zakázaná alebo obmedzená, sa plánované podujatia zrušili a knižnica svoju kultúrno-výchovnú a vzdelávaciu činnosť preniesla do virtuálneho priestoru na svoju webovú stránku a sociálne siete. Pri zmiernení opatrení počas leta a jesene sme pristúpili k opätovnej organizácii podujatí v priestoroch knižnice, avšak vo výrazne obmedzených možnostiach v počte účastníkov (šachovnicové sedenie, neskôr len 6 účastníkov vrátane účinkujúcich).

Výber z najvýznamnejších projektov a podujatí:

Cezhraničný kultúrny dialóg (január – december 2020)

Oravská knižnica A. Habovštiaka a Městská knihovna Krnov realizujú od novembra 2019 projekt č. SK/FMP/11b/03/002 *Cezhraničný kultúrny dialóg*, ktorý je spolufinancovaný Európskou úniou, Európskym fondom regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika – Fond malých projektov. V rámci projektu sa uskutočnilo stretnutie s českým historikom Jakubom Mamulom na tému *Obraz Krnova od počiatku po dnešok*. Vo svojej prednáške a obrazovej prezentácii predstavil oravskému publiku mesto Krnov a región Sliezsko. Zamerail sa na významné historické míľniky, proces budovania stredovekého mesta, jeho obyvateľstvo, remeslá, priemysel a udalosti, ktoré určovali rozvoj mesta v jednotlivých historických epochách. Nezabudol ani na významné šľachtické rody, ktoré z tejto oblasti pochádzali, kultúrno-historické a prírodné zaujímavosti, pamiatky a osobnosti kultúrneho a spoločenského života.

Ďalšou aktivitou projektu bola exkurzia pracovníkov OKAH v Městské knihovně v Krnove, kde sa oboznámili s jednotlivými oddeleniami knižnice, poskytovanými službami, zaujímavými aktivitami a v rámci prezentácie aj s históriou a ďalšími perspektívami knižnice. Absolvovali prehliadku mesta a s históriou Krnova sa oboznámili pri návšteve priestorov a vyhliadkovej veže novorenesančnej radnice. Spoznávanie partnerského regiónu pokračovalo návštevou zámku Hradec nad Moravicí.

V rámci projektu sa realizovali hodiny regionálnej výchovy, čitateľské a výtvarné dielne, bola vyhlásená medzinárodná výtvarná súťaž pre deti a mládež pod názvom Moja Orava / Moje Sliezsko – regionálne osobnosti a zaujímavosti očami detí. Motívy z výtvarných prác boli použité pri vydaní záložiek, kalendárikov, magnetiek a pexesa. Vydaná bola aj kvízová hra Orava a Sliezsko – 100 zaujímavých otázok a odpovedí a spoločná publikácia obsahujúca literárny itinerár regiónov Orava a Sliezsko, ako aj poviedky a básne členov literárneho klubu Fontána a literárnych tvorcov z okolia Krnova.

Na autorskej besede pod názvom Kreslo pre host'a sa v Krnove predstavil spisovateľ, rozhlasový blogger a glosátor Jozef Kaščák.

Z dôvodu jarného uzatvorenia a jesenného obmedzeného režimu na hraniciach medzi SR a ČR, ako aj viacnásobného prerušenia prevádzky knižnice pre verejnosť a zákazu, respektíve obmedzeniu realizácie hromadných podujatí nemohli byť zrealizované ďalšie plánované aktivity projektu - Slávnostné prezentácie vydanej spoločnej publikácie a literárne večery v Dolnom Kubíne a Krnove, spoločné stretnutie slovenských a českých detí v Dolnom Kubíne, predstavenie oravského autora odbornej literatúry v Krnove.

Už som prvák, už si čítam sám (január – jún 2020)

15. ročník cyklického podujatia pre žiakov 1. ročníka ZŠ zameraného na rozvoj čitateľských zručností, ktorého cieľom je vzbudiť u detí záujem o knihy a čítanie a vychovať z nich celoživotných čitateľov. Zapájajú sa do neho triedne kolektívy verejných škôl, cirkevnej a súkromnej základnej školy v meste Dolný Kubín. Žiaci sú motivovaní k čítaniu počas pravidelných mesačných návštev v knižnici (od septembra do júna) prostredníctvom tematických podujatí, hlasného čítania a práce s literárnym textom. (*V dome plnom kníh, Smieško z 1. A, Prvý venček, O Vianociach, ktoré nechceli prísť, Hráme sa s písmenkami,*

Putovala rozprávka svetom, prišla až k nám, Slávnostný zápis za čitateľov, Zaujímavosti z prírody, O Gul'kovi Bombul'kovi, Už si čítam sám). Účastníci projektu získavajú bezplatné členstvo v knižnici a sú kráľovnou a kráľom Rozprávkovej ríše pasovaní na rytierov pekného slova. Projekt ukončuje zábavno-súťažné dopoludnie spojené so zapečatením šlabikára a odovzdaním symbolického kľúča k otváraniu knižiek.

Na podujatie nadväzujú celoročné projekty na podporu čítania určené žiakom 2. – 4. ročníka ZŠ: *Druháci v knižnici – Čítanie je pre mňa hračka* (*Bola raz škola, bol raz žiak, Zlatá brána otvorená, Tuláčik a Klára, Koľko dní je do Vianoc?, Fašiangy, Turíce, Dank a Janka, Krása a múdrosť rozprávky, Ludmila Podjavorinská: Čin Čin, Všade dobre, doma najlepšie, Večerníček v knižnici*); *Tretiaci v knižnici – Trikrát tri mesiace s knihou a jeden navyše* (*Načo sú knihy obrázky?, Mach a Šebestová, slávni žiaci 3.B, Matilda, Ester a Albatros - vianočný príbeh, Biela zima, Lubomír Feldek, vážny človek od Váhu; Rozsypané rozprávky, Volajú ma Hevi, Cudzie slovo tolerancia, Pipi Dlhá Pančucha*) a *Štvrtáci v knižnici – Čítam pre svoje potešenie i radosť druhých* (*Cesta knihy, Z múdrosti našich predkov, Ezopské bájky, Vianoce od Apo Z, Rozprávky a ich autori, Oravské povesti, Kým sa zdvihne opona, Príbehy v bublinách, Ja sa knižiek nebojím, Čitateľský denník*). Jednotlivé aktivity tvoria prednášky na rôzne témy, tvorivé dielne, dramatizácia, hlasné, tiché a zážitkové čítanie, rozvíjanie schopnosti čítať s porozumením a samostatná práca žiakov s literárnym textom. Po ich skončení si deti požičávajú knihy na detskom oddelení. Pandemická situácia sa negatívne prejavila aj v realizácii týchto populárnych projektov. Uskutočnili sa len stretnutia v mesiacoch január, február, 1. týždeň marca a záver júna.

Aktivity zamerané na posilnenie prosociálneho správania, prevenciu šikanovania a rovesníckeho násillia (január – marec 2020)

Oravská knižnica pokračovala v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) Dolný Kubín. V rámci projektu *Podpora ochrany detí pred násillím* koordinátorka ochrany detí pred násillím z ÚPSVaR zabezpečuje aktivity pre žiakov základných škôl v regióne, na ktorých sa uskutočňuje hlasné čítanie z kníh a diskusia spojená s rôznymi tvorivými činnosťami. V mesiacoch január – marec boli pripravené aktivity inšpirované príbehmi z kníh Petra Guldana *Bambul'kine dobrodružstvá* (pre žiakov 1. ročníka), Sanji Pregl *Skutočný kamarát* (pre žiakov 2. ročníka) a podujatie *Ovce.sk* podľa knihy *Za siedmimi wifinami a siedmimi statusmi* autora Mira Drobného (3. a 4. ročník ZŠ). Na realizácii každého podujatia participovala koordinátorka kultúrno-výchovnej činnosti Oravskej knižnice a psychologička ÚPSVaR.

Týždeň slovenských knižníc – TSK (2.3. – 7.3.2020)

Oravská knižnica počas 21. ročníka *Týždňa slovenských knižníc* pod tradičným mottom *Knižnice pre všetkých* zorganizovala 41 podujatí pre verejnosť, ktorých sa zúčastnilo 766 návštevníkov.

Pre deti MŠ a žiakov ZŠ boli realizované tematické podujatia a informatická výchova: *Na návšteve v knižnici, Oravské povesti, Už som prvák, už si čítam sám – slávnostný zápis čitateľov, Marec – mesiac knihy, Na stretnutí s knihou v galérii, Slávni slovenskí vynálezcovia, Aj tak tak, sejú mak..., Rozsypané rozprávky, Naše stretnutie s gombičkom, Slniečková krížovka, Slniečková pátračka, Jar už klope na okno, Ako šli prasiatka do učenia,*

Poviem tete Ale o dobrej knihe, Koráľková jarná krása, Dita a stratený motýľ, Zatuľaný gombík, Prírodno-historické zaujímavosti Oravy, Maľovaný obrázok, Knížnica na ceste, Literárna lekárnica - čítanie pre hospitalizované deti v Dolnooravskej nemocnici s poliklinikou MUDr. L. N. Jégého v Dolnom Kubíne.

Pre dospelých návštevníkov sme pripravili:

Kreslo pre hosťa: Jakub Mamula - prednáška českého historika Jakuba Mamulu na tému *Obraz mesta Krnova od počiatku po dnešok* v rámci medzinárodného projektu Cezhraničný kultúrny dialóg.

Literárny klub Fontána - stretnutie nielen pre členov literárneho klubu.

Čitateľský klub - podujatie pre všetkých, ktorí by chceli zdieľať svoje čitateľské zážitky a radi by sa o prečítanom rozprávali.

Bezplatný zápis nových čitateľov - ten, kto zatiaľ nemal príležitosť stať sa čitateľom, mohol využiť ponuku bezplatného zápisu do knižnice na obdobie 12 mesiacov. Bezplatne sa zaregistrovalo 59 používateľov. Boli medzi nimi aj jednotlivci, ktorí čítali na verejných miestach a stretli sa s *knižničnou hliadkou* (13 osôb). Knižničné hliadky, tvorené pracovníkmi knižnice, boli aktívne počas celého Týždňa slovenských knižníc a ich ponuku bezplatného zápisu mohli oslovení čítajúci využiť do konca kalendárneho roka.

Spolupráca s Oravskou galériou (január – september 2020)

Počas viacmesačnej spolupráce pracovníčky Detského oddelenia A. Javorkovej a galerijnej pedagogičky Ž. Mäsiarovej sa uskutočnilo niekoľko 18 tematických podujatí, ktoré prinieslo žiakom ZŠ Janka Matúšku a Petra Škrabáka množstvo umeleckých zážitkov, spoznávania a tvorivej činnosti. Deti navštívili štyri rôznorodé výstavy - Pohľady do zbierok na tému Fašiangová kompánia, spoznali tvorbu výtvarníkov a ilustrátorov Milana Sokola, Jaroslawa Kweclicha, Miloša Koptáka. Návštevy výstav boli prepájané s čítaním rozprávkových príbehov a realizáciou výtvarných dielní, technikou tkania z papiera si vytvorili záložku do knihy, kreslili vlastné ilustrácie inšpirované videnými výtvarnými dielami.

Prázdniny v knižnici (júl – august 2020)

Detské oddelenie OK AH sa zapojilo do celoslovenského projektu Prečítané leto, ktorý iniciovali OZ Čítajme si spolu, blog o pekných detských knižkách Pampúch, OZ Úlet s knihou, vydavateľstvo Martinus. Počas celého leta sa pre celú rodinu od najmenších až po rodičov a starých rodičov realizovali podujatia podporujúce čítanie a fantáziu detí. Každý týždeň im boli predstavené nové tipy na dobré knihy, mohli súťažiť, vyrábať drobnosti, spoznávať svet okolo seba, relaxovať, pozeráť rozprávky, hrať sa, zúčastňovať sa výtvarných a literárnych dielní. Na stoloch boli inštalované výstavy publikácií krásnej i náučnej literatúry a iných pomôcok k danej téme. Každý týždeň sa venoval inej téme, iným knihám a aktivitám, jednotlivé tematické bloky boli zamerané na knižky o meste, drakoch, dverách a oknách, stromoch, tichu a načúvaní, kuchyni, ostrovoch, ponožkách a topánkach, knihách. Návštevníci oddelenia – rodičia, deti, starí rodičia sa mohli inšpirovať ako zaujímavo tráviť voľný čas s deťmi počas prázdnin prostredníctvom kníh a čítania.

O jednotlivé aktivity prejavilo záujem 170 účastníkov, z toho aj znevýhodnení návštevníci z Denného stacionára Miško v počte 43 účastníkov. Zrealizovalo sa celkom 25 podujatí, z toho 6 podujatí pre Denný stacionár.

Prezentácia kníh Petra Hubu – Povesti Oravy III. (15.6.2020), Zachráňte slovenčinu (17.8.2020), V diani plynúcich časov (28.9.2020)

V spoločenskej miestnosti OKAH sa uskutočnili slávnostné prezentácie nových kníh spisovateľa, historika a riaditeľa knižnice Petra Hubu.

Námety na knihu Povesti Oravy III čerpal zo svojich dlhoročných výskumov, v literárnom spracovaní reálne udalosti z histórie dotvoril autorskou fantáziou. Knihu ilustrovala oravská výtvarníčka Monika Ligasová a vnučka autora, Olivia Gvoždiaková.

Tretí diel trilógie Keď národ umieral – Zachráňte slovenčinu beletrizovanou formou zachytáva zložité časy prvej Československej republiky. Autor predstavil udalosti dvadsiatych a tridsiatych rokov dvadsiateho storočia, ktoré ovplyvnili spoločenský a kultúrny život na Slovensku, predovšetkým úlohu Matice slovenskej a osobností ako bol Jozef Škultéty, Matúš Dula, Štefan Krčméry, Ivan Thurzo a mnohí ďalší.

Miestny odbor Matice slovenskej oslávil svoju storočnicu prezentáciou knihy V diani plynúcich časov, ktorá mapuje jeho bohatú doterajšiu činnosť. Autor knihy prítomnému publiku predstavil vybrané kapitoly, ktoré prostredníctvom dejín miestneho odboru približujú významné historické osobnosti a fenomény regiónu Orava. Publikáciu vypravovali do života lipovou ratoľou predseda krajskej rady Matice slovenskej Milan Stromko a primátor Dolného Kubína Ján Prílepok, ktorý pri tejto príležitosti poďakoval autorovi za jeho prínos pri poznávaní našich (nielen) regionálnych dejín.

Dni európskeho kultúrneho dedičstva (september 2020)

Do podujatia Dni európskeho kultúrneho dedičstva, ktoré vzniklo roku 1985 iniciatívou Rady Európy, sa OKAH v tomto roku zapojila aktivitami:

Albín Brunovský – rozprávač rozprávkových príbehov: v spolupráci s Oravskou galériou pripravilo Detské oddelenie workshop a tvorivé dielne pre deti, na ktorých si pripomenuli 85. výročie narodenia národného umelca Albína Brunovského. Účastníci spoznali jeho originálnu tvorbu v Oravskej galérii, v expozícii Slovenského výtvarného umenia 20. storočia. Upútali ich hlavne jeho motívy na bankovkách, čo ich inšpirovalo k tvorbe návrhu na vlastnú bankovku, kde stvárnilu svoju obľúbenú rozprávkovú postavičku a na rube imaginárnu krajinu. Následne v Oravskej knižnici prostredníctvom hovorenej bibliografie spoznali jeho jedinečnú ilustračnú tvorbu v knihách.

Milan Remko – Oravské zápisky: prezentácia novej knihy oravského rodáka a významného slovenského vedca a pedagóga spojená s autorskou besedou. Autor sa v prvej časti knihy zaoberá stručnou históriou rodnej Jasenovej, predstavuje osobnosti kultúrneho a verejného života, ktoré pôsobili v tomto regióne a mnohí z nich získali významné postavenie aj vo svete. Druhá časť prináša životopisné spomienky na vysokoškolské štúdiá, desaťročia strávené prácou na Univerzite Komenského v Bratislave a mnohých cestách za vedou po európskych univerzitách. Jeho putovanie za kultúrou a históriou Oravy bolo ovplyvnené združením Obec Oravcov v Bratislave.

Európsky deň židovskej kultúry - výstava publikácií z fondu knižnice, prezentovaná na Oddelení náučnej literatúry.

Noc v knižnici – Noc s Andersenom (9.10.2020)

Tradičné medzinárodné podujatie, zamerané na podporu čítania detí, sa v dôsledku pandemickej situácie v knižniciach nezrealizovalo ani v náhradnom termíne. Deti, ktoré mali byť na nočnom čítaní, sa online zapojili prostredníctvom formulára do literárnej súťaže, ktorú vyhlásilo vydavateľstvo Slovart, 6 detí bolo odmenených následne knihou.

Celé Slovensko číta deťom – Adventné čítanie (december 2020)

Oravská knižnica cielene propaguje dôležitosť čítania, preto sa akcie, napriek náročnej pandemickej situácii, zúčastnila, aby sa neprerušila dlhoročná tradícia a podporila sa hlavná myšlienka - podporovať pravidelnosť hlasného čítania. Čítalo sa v úzkom kruhu (6 návštevníkov), čítajúcimi hosťami sa stali pani knihovníčky, klienti Denného stacionára Miško, veľkí súrodenci čítali menším. Zrealizovali sme 9 komorných stretnutí, spolu sa zapojilo 30 návštevníkov z radov čitateľov detského oddelenia. Využili sme aj komponované programy, zverejnené na youtube, ktoré pripravil hlavný organizátor občianske združenie Celé Slovensko číta deťom.

Radosť a poznanie bez hraníc, projekt podporený Nadáciou Tesco v rámci grantového programu „Vy rozhodujete, my pomáhame“ (september – október 2020)

Pre návštevníkov detského oddelenia sme pripravili podujatia s témou emocionálnej výchovy. Z projektu sme získali didaktické pomôcky na vyjadrovanie a spoznávanie emócií, (pexeso, skladačky, tvárové a prstové maňušky, 2 tulivaky s výzorom „zúrivca“). Účastníci ilustrovali príbeh Jána Uličianskeho počas zážitkového čítania, vytvárali malé pracovné skupiny, učili sa vzájomne komunikovať aj s celkom neznámym kamarátom, ktorého spoznali v knižnici práve v tom momente. Pracovali so svojimi emóciami, precit'ovali osudy hrdinov knižiek M. Hlušikovej, Z. Csontosovej, G. Futovej. Do aktivít sa zapájali aj ich rodičia, ktorí ich sprevádzali do knižnice. Poučné a zábavné stretnutia plné smiechu a vymýšľania im spestrili čas trávený mimo domova.

Priateľ knižnice 2020

Podakovanie za dlhoročnú profesionálnu a zaniietenú prácu v podobe ocenenia Priateľ knižnice 2020 bolo udelené Miriam Kazimírovej, ktorá v auguste ukončila pracovný pomer v knižnici. V Oravskej knižnici pôsobila tridsať rokov, nastúpila na hudobné oddelenie, odkiaľ prešla na detské, no najdlhšie pracovala ako koordinátorka služieb a kultúrno-výchovnej činnosti. Za jej pôsobenia na tejto pozícii sa výrazne zvýšila spolupráca so školami nielen v Dolnom Kubíne, ale i v celom okrese. Mnoho detí priviedla k láske ku knihám a pripravila veľa inšpirujúcich podujatí pre širokú čitateľskú verejnosť.

Prednášky, besedy a autorské čítania:

Liba Chiara Hladeková (koučka, trénerka pamäti), Peter Huba (spisovateľ, historik), Michal Mačička (pedagóg, vedecký pracovník, včelár, filmár, fotograf, podnikateľ), Jakub Mamula (historik), Rastislav Stanček (farár ECAV, historik)

Uvedenie a prezentácia nových kníh:

- Peter Huba - *Povesti z Oravy III.*
- Peter Huba - *Keď národ umieral III. Zachráňte slovenčinu*
- Peter Huba - *V diani plynúcich časov: K storočníci Miestneho odboru Matice slovenskej v Dolnom Kubíne 1920 – 2020*
- Milan Remko - *Oravské zápisky*

Klubová činnosť knižnice:

Fontána – literárny klub. Vznikol a pri knižnici pôsobí od roku 1999. Členovia klubu sa stretávajú raz do mesiaca. Na stretnutiach sa konajú tvorivé dielne, čítanie a rozbory vlastnej tvorby, diskusie o literatúre a umení, informácie o knižných novinkách, literárnych súťažiach. Svoju tvorbu uverejňujú v klubových zborníkoch, časopisoch. Pre verejnosť pripravujú

autorské čítania v knižnici. V r. 2020 spolu s autormi z Krnova (ČR) klub vydal nový zborník *Literárny dialóg bez hraníc*, v rámci realizácia cezhraničného projektu.

Klub moderných spoločenských hier – otvorila knižnica 27. júla 2016 v spolupráci s ALBI s. r. o. Žilina. Klub ponúka pre malých a veľkých návštevníkov knižnice, rodiny s deťmi, partiám kamarátov možnosť tráviť svoj voľný čas v knižnici a zároveň majú možnosť si niektoré spoločenské hry zapožičať aj domov na dva týždne. Ponuka hier je pestrá, rôznych žánrov, pre rôzne vekové kategórie a rôzne stupne obtiažnosti. V sérii hier pod názvom *V kocke* deti môžu zistiť *Čo sa dá zapamätať za 10 sekúnd zo sveta, zo života zvierat, obrázkov, histórie?* V hre *Ubongo Junior* si svoju šikovnosť precvičia pri skladaní dielikov obrazca na hracom pláne, o vlastnostiach zvierat sa dozvedia v hre *O tom, či dokáže prasa lietat?*, v hre *Osadníci z Katanu* môžu stavať mesto podľa svojich predstáv. V roku 2020 bol obohatený fond spoločenských hier o ďalších 17 kusov, ktoré boli zakúpené z projektu, podporeného Nadáciou Tesco.

Školské kluby detí ZŠ v Dolnom Kubíne navštevujú knižnicu počas školského roka v popoludňajších i dopoludňajších hodinách. Žiaci sa venujú hlasnému a tichému čítaniu, súťažiam, pracujú v tvorivých dielnach, hrajú spoločenské hry.

Klub pána Osmijanka – ponúka aktivity v popoludňajších hodinách v priestoroch detského oddelenia pre deti, ktoré milujú čítanie, ilustrovanie, zapájanie sa do rôznych iných aktivít knižnice (literárne kvízy, výtvarné a literárne súťaže s vydavateľstvami apod.). Deti rôznych vekových skupín zmysluplne pod vedením knihovníčky trávia svoj voľný čas, rozvíjajú svoje čitateľské a výtvarné zručnosti.

Čitateľský klub – v Oravskej knižnici sa v r. 2018 zriadil nový klub, ktorý môžu navštevovať všetci tí, ktorí by chceli zdieľať svoje čitateľské zážitky a radi by sa o prečítanom rozprávali. Je pre nich pripravený krátky text, ku ktorému môžu porozprávať svoje referencie, zaujímavé postrehy, poukázať na výnimočné časti textu, alebo môžu iba počúvať a nechať sa inšpirovať. V druhom polroku 2020, po uvoľnení opatrení v rámci prevencie šírenia COVID-19, klub svoju činnosť už neobnovil.

Ženy Orava – neformálna komunitná aktivita, ktorej cieľom je spájať ženy na Orave. Každá má čím inšpirovať druhé, či už sú to vedomosti, skúsenosti z podnikania alebo poznanie získané priamo žitím. Spoločným zdieľaním chcú organizátorky vytvoriť platformu, ktorá dá inšpiráciu, podporu, pomoc, spoločne prežitý čas, priestor, kde vzniknú nové priateľstvá a prepoja sa osudy. Účastníčky sa stretávajú raz mesačne.

Miestny odbor Matice slovenskej – členovia miestneho odboru Matice slovenskej v Dolnom Kubíne sa pravidelne stretávajú v Oravskej knižnici a spolupracujú s ňou aj pri organizácii podujatí pre verejnosť.

Výstavy a nástenky

Výstav fotografií, umeleckých diel a historických dokumentov a výstaviek kníh bolo pripravených 121 (v roku 2019: 160), násteniek 32 (v roku 2019: 52). Výstavkami kníh a nástenkami si pripomíname výročia a sviatky, reagujeme na aktuálne problémy a udalosti, predstavujeme svoju činnosť, nové knihy, propagujeme kultúrne podujatia v meste a regióne.

V mesiaci marec mali návštevníci knižnice možnosť zoznámiť sa s nominovanými publikáciami v regionálnej súťaži *Kniha Oravy 2019* na výstave v priestoroch náučného oddelenia. Výstava bola verejnosti prístupná len jedenásť dní, nakoľko bola knižnica z dôvodu preventívnych opatrení proti šíreniu koronavírusu zatvorená. Táto situácia negatívne poznamenala aj realizáciu a návštevnosť ďalších výstav.

Najrozsiahlejší výstavný priestor knižnice sa nachádza v spoločenskej miestnosti. V januári bola v spoločenskej miestnosti otvorená celoročná výstava *Stalo sa pred sto rokmi (r. 1920)*, ktorú autorsky pripravil historik Peter Huba a predstavil na nej dobové dokumenty a fotografie zo svojho archívu.

V mesiaci január pokračovala výstava *Existencializmus na hranici monochrómu* mladého autora Davida Brčáka a v spolupráci s Bibianou – Medzinárodným domom umenia pre deti v Bratislave a Památníkom národného písemnictví v Prahe pripravená putovná výstava *Českí a slovenskí ilustrátori na Bienále ilustrácií Bratislava 1967-2017*. Výstava predstavuje 26 kníh a ilustrácie, ktoré získali na BIB ocenenia Grand prix a Zlaté jablko. V závere januára bola sprístupnená výstava oravskej neprofesionálnej výtvarníčky Evy Soukupovej, ktorá je členkou OZ Inšpirácie a dekoratívne darčkové predmety z tvorby Angeliky Fogašovej. Vo februári predstavila svoje maľby ďalšia členka OZ Inšpirácie Bára Mária Kolčáková. Po opätovnom otvorení knižnice pre verejnosť bola nainštalovaná výstava z tvorby Petry Dvorštiakovej a Petra Habovštiaka. V mesiaci september vystavovala svoje výtvarné práce Janka Kevešová, v mesiacoch október – december dolnokubínski výtvarníci Peter Martiš a Nasťa Jányová.

V priestoroch spoločenskej miestnosti boli pripravované tematické a príležitostné výstavy dokumentov z fondu knižnice: *Nový rok a Svetový deň mieru, Svetový Braillov deň, Medzinárodný deň pamiatky obetí holokaustu, Ilustrácie detí, Svetový deň bez mobilu, Deň pre bezpečnejší internet, Deň zaľúbených, Svetový deň sociálnej spravodlivosti, Medzinárodný deň materinského jazyka, Fašiangy, Marec – mesiac knihy, MDŽ*.

Súťaže a ankety: 36 (z toho literárne súťaže: 31, výtvarné súťaže: 5), 922 účastníkov

V spolupráci s Petit press, a. s. a regionálnym týždenníkom MY - Oravské noviny vyhlásila knižnica 17. ročník regionálnej súťaže školských časopisov základných škôl *Najlepší školský časopis 2020* a 4. ročník súťaže o najoriginálnejšiu tematickú nástenku *Najtriedna/ školská nástenka* na tému *Sviatok sv. Valetína*. Celospoločenská situácia a následné opatrenia na zabránenie šírenia ochorenia COVID-19 negatívne ovplyvnili aj naše každoročné súťaže. Po zatvorení škôl a knižníc bol do uzávierky súťaží doručený len jeden školský časopis a zaslané fotografie dvoch násteniek. Z tohto dôvodu sa organizátori a porotcovia rozhodli aktuálny súťažný ročník nehodnotiť. Podakovanie za účasť bolo zaslané ZŠ s MŠ Habovka (časopis Únik), 5. A triede Cirkevnej spojenej školy v Dolnom Kubíne a 9. D triede ZŠ s MŠ Jána Vojtaššáka v Zákamennom (fotografie násteniek).

Súťaž *Kniha Oravy 2019* zorganizovala knižnica v spolupráci s mediálnymi partnermi MY - Oravské noviny a TV DK – Infoštúdio mesta Dolný Kubín. Súťažili publikácie, ktoré vyšli v r. 2019 a sú s regiónom Orava späté tematicky alebo osobou autora v textovej či obrazovej časti. Knihy nominovali autori, vydavatelia, kníhkupci alebo čitateľská verejnosť. O ich umiestnení rozhodli čitatelia prostredníctvom anketových lístkov na jednotlivých oddeleniach knižnice, prípadne elektronickým hlasovaním.

Cieľom súťaže je propagácia regionálnej literatúry medzi širokou verejnosťou a ponúknuť priestor autorom a vydavateľom na bezplatnú prezentáciu svojich diel. Súťaž nemá ambíciu odborného hodnotenia predkladaných kníh, ide v nej o poskytnutie možnosti vyjadrenia čitateľskej priazne jednotlivým publikáciám. Aj túto súťaž negatívne ovplyvnila pandemická spoločenská situácia, čitatelia mohli hlasovať iba elektronicky a aj vyhlásenie výsledkov súťaže sa uskutočnilo bez účasti divákov a autorov. Vyhodnotenie bolo verejnosti predstavené virtuálne na webovej stránke knižnice.

Do 12. ročníka bolo nominovaných 18 kníh v dvoch kategóriách (beletria 4 publikácií, odborná literatúra 14 publikácií). Víťazné knihy v 1. kategórii – beletria: 1. miesto: Peter Huba – *Keď národ umiera II - Čas vzkriesenia*, 2. miesto: Adam Kováčik – *Dezilúzia*, 3. miesto: Eva Dedinská – *Snúbenec mojej sestry*. V 2. kategórii - odborná literatúra sa umiestnili: 1. miesto: Angelika Fogášová – *Spomienky na Medzibrodie nad Oravou*, 2. miesto: Miro Líška – *Jude Orava*, 3. miesto: Elena Beňušová – Erika Kulášová – *Na oravskom salaši / Szalaśnictwo orawskie*.

Vyžrebovaní hlasujúci získali knižné odmeny od ŽSK a Oravskej knižnice, a taktiež bezplatné členstvo v knižnici na 12 mesiacov.

Z víťazných publikácií súťaží v jednotlivých regiónoch Žilinského samosprávneho kraja bola zostavená výstava, ktorá sa postupne predstavila vo všetkých regionálnych knižniciach ŽSK.

Oravská knižnica sa aj v školskom roku 2019/2020, po jedenásťkrát, zapojila do celoslovenskej čitateľskej súťaže pre deti *Čítame s Osmijankom – pridaj sa aj ty*. Súťaž je zameraná na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov 1. stupňa ZŠ, formuje základné čitateľské návyky, rozvíja techniku čítania, podporuje schopnosť čítať s porozumením, prácu v skupinách, upevňuje komunikáciu v triede a pod. V súťažných otázkach sú zakomponované diela zo slovenskej a svetovej literatúry, klasici i súčasní najčítanejší autori detskej literatúry, ako aj autori, ktorí sú medzi deťmi menej známi. Podporuje predstavivosť, slovnú zásobu, rozvoj fantázie a posmeľuje deti k rozprávaniu o prečítanom, konfrontovaniu vlastného vnímania literárneho textu v triednom kolektíve. Súťaží sa prostredníctvom zošita, ktorý obsahuje 8 otázok zameraných na hravú prácu s literárnym textom. Každá súťažná otázka je venovaná jednému literárnemu dielu, téme alebo literárnemu žánru. V tomto ročníku sa deti zoznámili s týmito spisovateľmi a ich knihami – M. Kompaníková: Na konci sveta a čo je za ním, J. C. Hronský: Budkáčik a Dubkáčik, A. Verešpejová: Maškrtné rozprávky pána Dobošíka a pani Krémešikovej, R. Brat: Divadielka z klobúka, M. Hlušiková: Aprílová brada a iné švihnuté básne, L. Carroll: Alica z krajiny zázrakov, D. Rušar: Strakáč a Tioni, I. Březinová: Chlapec a pes.

S knižničkou detského oddelenia A. Javorkovou sa do súťaže zapojilo 5 tried zo ZŠ Janka Matúšku v Dolnom Kubíne. Pandemická situácia skomplikovala aj túto tradičnú aktivitu, knižnička nemohla ísť za deťmi do škôl a deti nemohli prísť do knižnice, riešenie otázok sa realizovalo na diaľku.

Detské oddelenie zapojilo svojich čitateľov do viacerých výtvarných a literárnych súťaží: výtvarná súťaž *Zázračné divadlo - Keď sa zdvihne opona*, vyhlásená Mestskou knižnicou mesta Piešťany pri príležitosti Roku slovenského divadla, súťaže s časopismi *Slniečko*, *Lienka* a *Adamko*, súťaž s vydavateľstvom *Albatros* a *Slovart* v rámci podujatia *Noc s Andersenom*, pravidelný literárny kvíz na Detskom oddelení *Osmijanko vie*.

On-line kultúra

V čase zatvorenia knižnice sme svoje kultúrno-výchovné aktivity preniesli do virtuálneho sveta, na web stránku, Facebook a Instagram. Naším čitateľom sme poskytli informácie o voľne dostupných e-knihách a digitalizovaných knihách (napr. Zlatý fond denníka *Sme*, e-zdroje Univerzitnej knižnice Univerzity Mateja Bela, e-knihy zdarma z fondu Mestskej knižnice v Prahe, Digitálna knižnica SNK, *rajknih.sk*, *pdfknihy.sk*, *klasici.sk* a pod.), pre

priaznivcov regionálnej literatúry sme zdarma sprístupnili v pdf formáte knihy historika a spisovateľa Petra Hubu (Povesti z Oravy, Povesti z Oravy II., Putovanie s duchom dávnych časov), v závere roka sme ako novú službu ponúkli čitateľom prístup k viac ako 9 000 e-knihám v spolupráci s českým portálom Palmknihy (predtým eReading). Čitatelia získali možnosť požičať si naraz tri e-knihy z pohodlia domova prostredníctvom online katalógu Carmen, v pilotnom projekte do konca februára roku 2021 bolo požičiavanie e-knží poskytované bezplatne.

Na web stránke knižnice boli pod spoločným názvom Spisovatelia, ktorých ste mohli alebo môžete stretnúť v Dolnom Kubíne publikované zaujímavosti o autoroch (Renáta Bočková, Eva Dedinská, Oľga Feldeková, Ivana Furjelová, Darina Hamarová, Karol D. Horváth, Peter Huba, Jozef Kaščák, Silvester Lavrík, Blažena Mikšíková, Miroslav Saniga, Jozef Medard Slovík, Jozef Urban) , ukážky z ich diela, upútavky na knihy, kvízy, kde si mohli záujemcovia otestovať svoje poznatky z ich života a tvorby. Ďalšie kvízy boli na témy: Poznáte slovenskú ľudskú poéziu?, Poznáte známe literárne diela podľa ich prvej vety?, Poznáte dolnooravské nárečové slová?

Detskí čitatelia sa mohli zabaviť pri literárnych súťažiach, venovaných knihám o Harry Potterovi, hádankám, pátraniu po najstaršej knihe, knihe s pozdravom vo svojom názve, po knihe v oranžovom obale, ktoré našli v domácej knižnici. Svoju šikovnosť si mohli vyskúšať, ak si podľa našich on-line výtvarných dielní vyrobili papierového anjela, originálny vianočný knihostromček, špeciálnu záložku do knihy – knihorožku. Dozvedeli sa ako sa pečú vianočné oblátky a pri tom si vypočuli úryvok z Kukučínovej poviedky Vianočné oblátky. Pre najmenších sme na stránke publikovali relaxačné maľovanky od autorky Evy Plamienky Dudášovej s tematikou oravských ľudových zvykov.

Širokej verejnosti boli určené zverejnené powerpointové prezentácie o ceste Slovenska do EÚ, živote a diele J. G. Tajovského a M. Kukučina, fotografická súťaž Stromy a my, literárna súťaž Najoriginálnejší vianočný vinš. Pri výročiach spisovateľov a významných historických osobností sme o nich prinášali zaujímavé informácie spolu s odkazom na knihy v on-line katalógu knižnice, ktoré by si čitatelia mohli požičať.

Na internetovej platforme Youtube sme publikovali viaceré videá: virtuálnu prehliadku výstavy neprofesionálnej výtvarníčky Bary Márie Kolčákovej, výsledky súťaže Kniha Oravy 2019, prehliadku fotografií súťaže Stromy a my, knižné tipy publicistu a knižného recenzenta Ľubomíra Jaška v rubrike Vyber si dobrú knihu, ktorá bude mať mesačnú periodicitu. V spolupráci s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Dolnom Kubíne a jej pracovníčkou, psychologičkou Zuzanou Machajovou vznikol cyklický projekt Ako sa nezbláznit..., ktorý bol zameraný na prevenciu drogových závislostí, riešenia problémov v dospievaní, zvládania stresovej záťaže.

2. Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť

Tab. 22 Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť

Ukazovateľ	r. 2019	r. 2020	Rozdiel
počet registrovaných bibliograf. a faktogr. informácií zameraných na regionálne témy	1 897	1 504	- 393
Počet vypracovaných bibliografií /tlačené+elektronické/ spolu	6	5	- 1
z toho kalendárium	-	-	0
ročnica	-	-	0
personálna bibliografia	1	-	- 1
bibliografický leták	4	4	0

iné /životopis.medailón, inf.leták a pod./	1	1	0
počet vypracovaných rešerší	69	67	- 2
- z toho počet rešerší na regionálne témy	18	10	- 8
počet titulov monitorovaných periodík spolu	117	112	- 5
- z toho periodiká regionálneho zamerania	48	45	- 3
počet záznamov v databáze regionálnej článkovej bibliografie spolu	21 921	22 663	+ 742
z toho ročný prírastok spolu	618	742	+ 124
- z toho články z periodík	412	520	+ 108
články zo zborníkov, kapitoly z kníh a iných špeciálnych tlačovín	206	222	+ 16
fond regionálnych dokumentov spolu	3 603	3 637	+ 34
z toho - knihy /počet KJ/	3 430	3 467	+ 37
- periodiká /počet titulov/	48	45	- 3
- iné - spracované v KIS /drobné tlače, AV dokumenty, firemná lit., grafika, mapy a iné špec. dokumenty/	125	125	0
elektronická databáza regionálnych autorít - počet autorít spolu	710	710	0
z toho osobné autority	710	710	0
korporatívne autority	-	-	-
elektronická databáza fotografií - počet spracovaných záznamov fotografií v KIS	-	-	-
výpožičky regionálnych dokumentov spolu	502	851	+ 349
z toho - knihy	410	261	- 149
- periodiká	89	590	+ 501
- výstrižky	-	-	-
- iné	3	-	- 3
počet zrealizovaných regionálnych podujatí /garant podujatia - regionálne oddelenie/	-	-	-
počet návštevníkov regionálneho oddelenia	248	290	+ 42
počet využívaných elektronických databáz	1	1	0

Úsek bibliografie a regionálnej literatúry je odborným pracoviskom Oravskej knižnice Antona Habovštiaka, plní funkciu regionálneho bibliograficko-informačného centra pre okresy Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín, dokumentuje sociálno-hospodársky, spoločenský a kultúrny rozvoj regiónu Orava.

Základná koncepcia práce s regionálnou literatúrou sa zameriavala na systematické dopĺňovanie fondu o tituly s regionálnou tematikou, ktoré boli vydané v roku 2020. Informácie o novej regionálnej literatúre získavame vyhľadávaním na internetových stránkach, prieskumom edičnej ponuky rôznych inštitúcií, účasťou na kultúrno-spoločenských podujatiach. Formou písomných i telefonických požiadaviek sme oslovovali miestnych vydavateľov a autorov, kde sme sa väčšinou stretávali s ústretovým poskytovaním vydaných dokumentov. Povinným výtlakom získavame periodickú tlač v regióne (v roku 2020 to bolo 45 titulov regionálnych, mestských, obecných, školských a iných typov periodík). Darom získavame knižné publikácie, brožúry, propagačné materiály, letáky a tlač menšieho rozsahu od obyvateľov, používateľov, autorov, vydavateľov a kultúrnych inštitúcií. Vydavatelia zasielajú mestské, obecné, školské a cirkevné časopisy do knižnice priebežne, informácie o vydaných periodikách získavame aj monitorovaním webových stránok úradov a inštitúcií v regióne a následným požiadanim starostov obcí o pravidelné zasielanie obecných novín do knižnice v zmysle zákona o povinných výtlakoch.

Regionálny knižničný fond je používateľom prístupný len za prítomnosti pracovníkov knižnice, aby bola zabezpečená jeho ochrana.

Technické vybavenie - 2 PC (pracovné stanice pre oddelenie), 1 PC (on-line katalóg pre verejnosť), plošný skener A4 EPSON, plošný skener A3 Microtek ScanMaker 9800 XL, HP LaserJet Pro M203dm (čiernobiela laserová tlačiareň), CANON (farebná laserová tlačiareň), CANON kopírovací stroj.

Na úseku sa priebežne spracovávala databáza súbežnej regionálnej bibliografie „Orava v tlači 1994–2020“ v knižničnom systéme Clavius. Databáza je výberom analyticky spracovaných článkov a štúdií z regionálnej a ostatnej na Slovensku vychádzajúcej tlače, kníh, zborníkov a rôznych publikácií dokumentujúcich hospodársky a sociálny rozvoj regiónu Oravy. K 31. decembru 2020 obsahovala databáza 22 663 bibliografických záznamov, pribudlo 742 záznamov v regionálnej článkovej databáze, čo je 124 záznamov viac ako v predchádzajúcom roku. Plné texty článkov z celoslovenskej tlače sú archivované vo forme výstrižkov.

Výpožičné, rešeršné a bibliograficko-informačné služby na úseku regionálnej bibliografie sú využívané predovšetkým študentmi vo všetkých formách štúdia, pracovníkmi kultúrnych zariadení, regionálnych médií a iných subjektov v meste, ako aj ďalšími záujemcami o regionálne témy z radov registrovaných používateľov. Monitoring periodickej tlače je poskytovaný podľa záujmu, jednotlivcom aj inštitúciám len na požiadanie. Sprístupnením regionálnej databázy na webovej stránke knižnice sa zvýšil záujem používateľov o samorešeršovanie, priebežne im boli poskytované inštrukcie vo vyhľadávaní relevantných informácií v databáze regionálnych článkov a analyticky spracovaných zborníkov a ďalších publikácií. Skvalitnenie informačného komfortu čitateľov a používateľov je prioritná úloha knižnice, používateľom poskytujeme on-line referenčné služby a elektronické dodávanie informácií, napr. zasielanie emailom tematických rešeršných výstupov, rôznych faktografických údajov a pod.

Súčasťou fondu sú aj sekundárne bibliografické dokumenty, ktoré sú systematicky doplňované. Informačný aparát predstavujú bibliografické kartotéky a príručná knižnica oddelenia. Príručná knižnica obsahuje odborné i všeobecné encyklopédie, muzeálne i literárne zborníky, ročenky, biografické slovníky, tematické bibliografie a pod. Z regionálnych kartoték sú najviac využívané: tematická, miestopisná a kartotéky osobností. V elektronickej podobe je spracovaných viac ako 400 osobností, ktoré sú sprístupnené pre používateľov tiež na webovej stránke knižnice. V automatizovanom knižničnom systéme Clavius v module Regionálna databáza sú priebežne spracovávané dáta regionálnych osobností s ich stručným životopisom pre zostavenie kalendárií oravských osobností.

V roku 2020 bolo spracovaných 67 elektronických rešeršných výstupov, z toho 10 na regionálne témy, ktoré boli spracované z fondu Oravskej knižnice, Slovenskej národnej bibliografie a on-line katalógov knižníc.

Žilinský samosprávny kraj aj v tomto roku pokračoval v tradícii vyhlasovania Roku osobností a udalostí. Rok je venovaný osobnosti, ktorá sa svojím životom a prácou zaslúžila o hospodársko-sociálny a kultúrny rozvoj oravského regiónu, alebo udalosti, ktorá výrazne zmenila chod dejín Slovákov. V roku 2020 si celé Slovensko pripomenulo **160. výročie narodenia veľkého slovenského realistického spisovateľa Martina Kukučína**. V rámci Roka Martina Kukučína sme pripravili výstavu o tejto významnej osobnosti nachádzajúcu sa v spoločenskej miestnosti knižnice. V OKAH sme si pripomenuli výročie tejto osobnosti nástenkami, výstavkami kníh, viacerými podujatiami v knižnici a v školách.

Podrobnejšie informácie o podujatiach s regionálnou tematikou sú uvedené v časti 1.4 Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

Úsek bibliografie a regionálnej literatúry vydal biografické letáky k 160. výročiu narodenia M. Kukučína, k 240. výročiu narodenia J. Seberíniho, k 60. výročiu úmrtia J. Vávru, k 100. výročiu narodenia C. Belana a medailón k 90. výročiu úmrtia Jura Janošku.

3. Metodická a poradenská činnost' knihnice

3.1. Metodické návštěvy

	r.2019	r.2020	Rozdiel
Počet metodických návštěv	45	22	- 23
– z toho veřejné knihnice	27	18	- 9
školské knihnice	17	4	- 13
speciální knihnice	1	-	-
Počet konzultací	116	98	- 18
Odborné podujatia	2	2	0

3.2 Vnútorknižničná metodika – zameranie

V rámci vnútorknižničnej metodiky sme sa zamerali na riešenie odborných a technických problémov súvisiacich s prevádzkou knihnice, usmerňovanie a inováciu odborných činností a služieb, vypracovanie koncepcií, interných dokumentov, rozborovú činnosť, spracovávanie štatistík a správ, sprístupňovanie informácií o knižnici študentom vysokých škôl ako podklady na ich seminárne, bakalárske, diplomové a rigorózne práce, vypracovanie dotazníkov, formulárov a podkladov pre zriaďovateľa a Odbor kultúry ŽSK, SNK Martin a ďalšie inštitúcie (napr. dotazník k benchmarkingu, programový rozpočet, podklady k monitorovacej správe k projektu Prístavba a stavebné úpravy Oravskej knižnice A. Habovštiaka, dotazníky k hodnoteniu Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V –A Poľsko – Slovensko 2014-2020, prieskum o spolupráci v oblasti vzdelávania medzi verejnými knižnicami a školami, SWOT analýza činnosti organizácie, Analytické dáta, Subjekty smart kultúry, Nezriaďované kultúrne subjekty, Elektronizácia a informatizácia organizácie, Prezentácia činnosti kultúrnej organizácie, Vybavenosť kultúrnych zariadení v ŽSK pre potreby hendikepovaných návštevníkov, tabuľka splnené a plánované úlohy, automatizácia knižníc v metodickej pôsobnosti, požadované funkcie platobnej brány, žiadosť do Zoznamu knižníc SR - zmena údajov, dotazník Marketingová komunikácia v podmienkach samosprávnych krajov na Slovensku, Odpočet pre Správu o plnení úloh vyplývajúcich zo Stratégie prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR za rok 2019; Odpočet plnenia opatrení Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím – aktivity za r. 2018-2019, Odpočet aktivít v rámci plnenia úloh Akčného plánu boja proti drogám za rok 2019 a pod.)

Metodička zabezpečovala servis nad systémom Clavius, sumarizovala nájdené chyby, komunikovala s dodávateľmi systému a pracovníkmi knižníc v Žilinskom kraji, aby bola zabezpečená korektná prevádzka nového systému. Od roku 2018 je zmluvným servisným technikom p. Valér Romok, ktorý priebežne realizoval aktualizáciu, optimálne nastavenia funkcií a opravu vzniknutých problémov v KIS Clavius a on-line katalógu Carmen. Na požiadanie OKAH realizoval seminár Nové možnosti knižničného systému CLAVIUS (podrobnejšie informácií v časti 12 Elektronizácia, automatizácia, technické vybavenie, výpočtová technika).

Metodička koordinovala cezhraničnú spoluprácu, poskytla podklady a súčinnosť pri príprave projektu *Literatura bez granic - transgraniczne związki literackie*, ktorý ako žiadateľ podala do Programu INTERREG V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020 poľská partnerská knižnica Miejska Biblioteka Publiczna v Limanowej. Ako vedúci projektový manažér koordinovala realizáciu projektu *Cezhraničný kultúrny dialóg*, ktorý bol podporený z Programu INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020 v rámci Fondu malých projektov. Zabezpečovala spoluprácu a komunikáciu s českým partnerom Městskou knihovnou Krnov. Spracovala projekty do Nadácie Tesco a Raiffeisen banky –

Gesto pre mesto, participovala na realizácii a vyhodnotila projekt, podporený Nadáciou Tesco.

V súvislosti s pandémiou ochorenia Covid-19 v zmysle uznesení vlády a opatrení Úradu verejného zdravotníctva SR spracovala a priebežne aktualizovala podmienky otvorenia a prevádzky knižnice, zasielala hromadné maily čitateľom, realizovala nastavenia v knižnično-informačnom systéme.

Zabezpečovala administráciu a implementovanie novej služby – požičiavanie e-knín, realizáciu, technické nastavenie a komunikáciu s účastníkmi webinárov Nové možnosti knižničného systému Clavius a Miesto knižníc v redukcii požiadavky po droge, mailovú komunikáciu s čitateľmi v rámci služby Spýtajte sa knižnice. Počas dlhodobej PN pracovníčky detského oddelenia zastupovala vo výpožičných službách, podieľala sa na službách vo vstupných priestoroch knižnice počas preventívnych opatrení. V mesiacoch september – október, kedy nebolo obsadené miesto koordinátora KVČ, organizovala stretnutia literárneho klubu Fontána, realizovala zasielanie mesačných informácií o plánovaných aktivitách na Odbor kultúry ŽSK, distribúciu pozvánok na podujatia, komunikáciu s výtvarníkmi, ktorí mali plánované výstavy v OKAH.

V zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (Nariadenie GDPR) a Zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov boli v predminulom roku vykonané technické, organizačné a personálne opatrenia zodpovedajúce legislatívnym podmienkam spracúvania osobných údajov. Knižnica má vypracovanú bezpečnostnú smernicu v oblasti ochrany osobných údajov, s tretími stranami, ktoré majú k osobným údajom prístup v rozsahu potrebnom na zabezpečenie prevádzky softvéru a hardvéru, má uzatvorené zmluvy o ochrane osobných údajov podľa Nariadenia GDPR. V súvislosti s účinnosťou tohto nariadenia knižnica zároveň zvýšila ochranu svojho webového sídla a online katalógu pomocou SSL certifikátu. Týmto opatrením sa zabezpečila dátová komunikácia medzi webom/katalógom knižnice a návštevníkmi, aby sa zabránilo prípadnému úniku osobných údajov a hesiel našich používateľov pri vstupe do ich čitateľského konta.

3.3. Okresná metodická pôsobnosť

Tab. 23 Okresná metodická pôsobnosť

Rok	Počet verejných knižníc v metodickej pôsobnosti *	Úväzok metodický pre okresnú metodiku	Počet odborných podujatí pre knihovníkov	Počet metodických návštev mestských a obecných knižníc	Počet konzultácií
2019	56	1	2	27	116
2020	56	1	2	18	98

* bez regionálnej knižnice

3.4 Stav verejných knižníc v metodickej pôsobnosti knižnice podľa jednotlivých okresov:

Oravská knižnica A. Habovštiaka má vo svojej metodickej pôsobnosti 56 verejných knižníc v okrese Dolný Kubín (1 obecná profesionálna, 21 neprofesionálnych), Námestovo (1 mestská, 2 obecné profesionálne, 18 neprofesionálnych) a Tvrdošín (2 mestské, 1 obecná

profesionálne, 10 neprofesionálnych). V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa stav knižníc nezmenil.

Tab. 24 Verejné knižnice

Ukazovateľ	Okres Dolný Kubín	Okres Námestovo	Okres Tvrdošín
Počet obyvateľov v okrese spolu	39 472	63 115	36 152
Počet obyvateľov v okresnom sídle	18 616	7 747	9 197
Počet školopovinných detí v okrese	3 582	7 636	3 460
Počet školopovinných detí v okresnom sídle	2 404	1 119	812
Počet verejných knižníc v okrese	23	20	13
z toho regionálna knižnica	1	0	0
mestské knižnice + pob.	0	1	2
profes. knižnice + pob.	1	3	1
neprof. knižnice + pob.	21	18	10
Počet zrušených knižníc			
Počet nepracujúcich knižníc			
z toho počet knižníc nepracujúcich viac ako 5 rokov			
Počet knižníc s obnovenou činnosťou			
Zmeny v profesionalizácii /+ -/			
Počet knižníc bez finančných prostriedkov na nákup KF			
Počet automatizovaných knižníc			
Počet knižníc s internetom pre verejnosť			
Centrálny nákup pre knižnice - počet knižníc			
Počet spracovaných projektov/počet konzultácií k projektom			

Sieť profesionálnych knižníc

Sieť verejných knižníc s profesionálnymi pracovníkmi v metodickej pôsobnosti Oravskej knižnice tvoria 3 mestské knižnice a 5 obecných knižníc. Všetky verejné knižnice s profesionálnymi zamestnancami v metodickej pôsobnosti OKAH majú výpočtovú techniku, knihovnícky program a prístup na internet. Knižnično-informačný systém Clavius používa Mestská knižnica v Trstenej, Námestove a Tvrdošíne, Obecná knižnica v Rabči a v Nižnej, všetky knižnično-informačné služby sú automatizované a knižnice umožňujú svojim čitateľom aj vyhľadávanie dokumentov v on-line katalógoch a prístup do čitateľského konta. Tieto knižnice prechádzali od roku 2010 postupne z KIS Libris do KIS Clavius, priebežne im bola poskytovaná metodická pomoc pri zaškoľovaní v práci s novým systémom. Obecná knižnica v Oravskej Lesnej používa systém Libris, z dôvodu častej zmeny na mieste knihovníka sa ešte nepristúpilo k realizácii automatizovaných výpožičných služieb. V knižnici v Zázrivej pokračovalo retro spracovanie knižničného fondu v systéme MaSK. Knižnica v Zákamennom realizuje všetky knižnično-informačné služby v systéme Libris. V rámci metodických návštev sme priebežne zaškoľovali pracovníčky týchto knižníc v práci s jednotlivými modulmi knižničných systémov (retro, revízia, akvizícia, výpožičný proces, generovanie súhrnných štatistických údajov, generovanie upomienok, vyradovanie kníh), opravovali vzniknuté chyby v programe. Fondy v knižniciach v Nižnej, Zákamennom, Oravskej Lesnej a Zázrivej obsahovali veľa zastaranej, opotrebovanej a duplicitnej literatúry, knižnice boli usmernené, aby sa výraznejším spôsobom zamerali na vyradovanie tejto literatúry, v niektorých knižniciach metódička priamo realizovala výber kníh navrhnutých na vyradenie.

Interiérovou úpravou vo viacerých etapách v r. 2018-2020 prešla Mestská knižnica v Trstenej a Námestove, Obecná knižnica v Zákamennom, Oravskej Lesnej a Rabči. Knižniciam boli podporené projekty z dotačného systému FPU a za finančného príspevku zriaďovateľov na stavebné úpravy sa zmenili na moderné, esteticky atraktívne a používateľsky komfortnejšie kultúrno-informačné centrá v mieste svojho pôsobenia.

Metodická pomoc sa zameriavala aj na poskytovanie odborných usmernení a konzultácií pri vypracovávaní a záverečnom vyhodnocovaní projektov do grantového systému FPU. Projekty na nákup literatúry v roku 2020 podali knižnice v Námestove (podporený vo výške 3500 Eur), Rabča (3 500 Eur), Tvrdošín (2 000 Eur), Trstená (3 500 Eur), Zákamenné (2 000 Eur), Nižná (1 000 Eur), Zázrivá (nepodporený). Projekty na získanie interiérového a technického vybavenia podali knižnice v Námestove, Trstenej, Tvrdošíne a Zázrivej, žiadosti boli k 31.12.2020 v štádiu schvaľovania. Žiadosti do podprogramu Podujatia, vzdelávacie aktivity a odborná činnosť podala knižnica v Námestove (podporený sumou 2450 Eur) a Trstenej (podporený sumou 1 500 Eur).

Dňa 2.12.2020 mali profesionálni knihovníci možnosť zúčastniť sa on-line semináru Nové možnosti knižničného systému CLAVIUS, ktorý realizoval servisný technik Valér Romok. Cieľom seminára bolo poskytnúť účastníkom informácie, aby zintenzívnili a skvalitnili využívanie dostupných funkcií systému Clavius, predovšetkým v module Výpožičný protokol.

Na metodických návštevách realizovaných v knižniciach v Trstenej, Tvrdošíne, Námestove, Rabči, Zákamennom a Oravskej Lesnej sa zúčastnil aj nový riaditeľ Mgr. art. Roman Večerek. Oboznámil sa s činnosťou a priestormi knižníc a do budúcnosti ponúkol možnosť väčšej spolupráce pri realizácii podujatí na podporu čítania zo strany OKAH.

Sieť neprofesionálnych knižníc

Metodická činnosť v rámci neprofesionalizovaných verejných knižníc bola aj v tomto roku zameraná na zisťovanie stavu a činnosti jednotlivých obecných knižníc, odbornej úrovne vedenia základných evidencií, korektné vyplňanie ročného štatistického výkazu o činnosti knižnice, úrovne poskytovania výpožičných služieb, zaškoľovanie nových neprofesionálnych knihovníkov, odporúčania pri plánovaní automatizácie knižníc a následné zaškoľovanie pri práci s knižnično-informačnými systémami, vypracovávanie, realizáciu a vyhodnocovanie projektov, usmernenie pri realizácii fyzických revízií knižných fondov a ich následnom evidenčnom vysporiadaní, ponuka darovaných a vyradených kníh na obohatenie fondu. V niektorých obciach sa objavili tendencie zlučovať verejné knižnice so školskými, v týchto prípadoch usmerňujeme pracovníkov obecných úradov, aby dodržiavali metodické pokyny SNK k zlučovaniu knižníc, keďže v obciach dochádza k ich faktickému zlúčeniu, ale nie sú zrealizované náležité administratívne zmeny (rozhodnutie obecného zastupiteľstva o zlúčení, zmena štatútu, odhlásenie pôvodnej knižnice a nahlásenie novej v Zozname knižníc SR).

V rámci svojej metodickej pôsobnosti poskytujeme knihovníkom neprofesionálnych knižníc, prípadne pracovníkom obecných úradov odborné usmernenie a konzultácie pri vypracovávaní projektov do grantového systému FPU. V roku 2020 podalo projekty na nákup knižného fondu 8 knižníc: Zábiedovo (podporené sumou 2 000 Eur), Zuberec (podporené sumou 2 000 Eur), Liesek (podporené sumou 2 000 Eur), Krušetnica (podporené sumou 2 000 Eur), Chlebnice (podporené sumou 2 000 Eur), Medzibrodie nad Oravou (podporené sumou 2 000 Eur), Čimhová (podporené sumou 2 000 Eur), Habovka (podporené sumou 2 000 Eur). V minulých rokoch boli knižnice s neprofesionálnymi knihovníkmi pri podávaní projektov aktívnejšie, ale v grantovej schéme MK SR veľakrát neboli ani po niekoľkých zaslaných projektoch podporené, čo ich do značnej miery demotivovalo. Nová grantová schéma FPU podporila v roku 2020 všetky projekty na nákup literatúry, ktoré boli po formálnej a obsahovej stránke správne spracované, čo je dobrým predpokladom pre aktívnejší prístup aj

d'alších obecných knižníc pri podávaní projektov. Projekty na získanie interiérového a technického vybavenia podali knižnice v Habovke, Žaškove a Medzibrodí nad Oravou, žiadosti boli k 31.12.2020 v štádiu schvaľovania.

V sieti neprofesionálnych knižníc majú automatizovaný knižnično-informačný systém Libris Obecná knižnica v Liesku, Oravskej Polhore a Oravskom Podzámku (v r. 2020 stagnujúca), systém MaSK knižnice v Rabčiciach, Podbieli, Habovke, Novoti, pracovníckam týchto knižníc bolo poskytované priebežné zaškolenie v práci s programami. Obecná knižnica v Oravskom Veselom realizovala spracovanie svojho fondu v programe Clavius. V roku 2018 bol do Obcej knižnice v Zuberici zakúpený KIS Clavius a knihovníčka spracovala celý knižný fond a v roku 2019 pristúpila k realizácii automatizovaných výpožičných služieb. Niektoré knižnice majú svoj fond, čitateľov a výpožičky evidované v tabuľkách Excel, ktoré si naformátovávajú podľa predlôh prírastkového zoznamu, zoznamu čitateľov a denníka činnosti s možnosťou jednoduchého vyhľadávania v týchto súboroch. Niektoré knižnice s neprofesionálnymi knihovníkmi a školské knižnice prejavili záujem o automatizáciu. Knihovníkov, pracovníkov obecných úradov a škôl sme informovali o možnostiach výberu knihovníckych softvérov.

Na metodických návštevách realizovaných v knižniciach v Medzibrodí, Bzinách, Podbieli, Habovke, Zábiedove, Čimhovej, Sedliackej Dubovej, Lokci a Vavrečke sa zúčastnil aj nový riaditeľ Mgr. art. Roman Večerek. Oboznámil sa s činnosťou a priestormi knižníc a do budúcnosti ponúkol možnosť väčšej spolupráce pri realizácii podujatí na podporu čítania zo strany OKAH.

Oficiálne sumárne štatistické údaje siete verejných knižníc okresov Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín poskytne Národné osvetové centrum až po spracovaní celého štatistického zisťovania v oblasti kultúry, ktorého sú aj za oblasť knižníc od roku 2015 povereným garantom.

Sieť školských a špeciálnych knižníc

Tab. 25 Sieť školských knižníc

Ukazovateľ	Okres Dolný Kubín	Okres Námestovo	Okres Tvrdošín
Počet školských knižníc v metodickej pôsobnosti (ZŠ, SŠ)	20	21	11
Počet metodických návštev školských knižníc	4	0	0
Počet metodických konzultácií	3	0	0

Tab. 26 Špeciálne knižnice

Ukazovateľ	Okres Dolný Kubín	Okres Námestovo	Okres Tvrdošín
Počet metodických návštev špeciálnych knižníc	0	0	0
Počet metodických konzultácií	0	0	0

Metodickú činnosť pre školské a špeciálne knižnice poskytujeme na požiadanie a v prípade, že koordinátorka KVČ a služieb, ktorá má metodiku pre školské knižnice v náplni práce, realizuje podujatie na škole, ktorá má školskú knižnicu, zrealizuje aj metodickú návštevu. Na webovej stránke Oravskej knižnice sú zverejnené základné informácie pre prácu školských knižníc.

Môžeme skonštatovať, že situácia v školských knižniciach sa zlepšuje, predovšetkým v tých, ktoré mali podporené projekty z MŠ SR a FPU. Školské knižnice rozvíjajú svoju činnosť predovšetkým v súlade s vyučovacím procesom školy a rozvíjaním čitateľskej gramotnosti žiakov. Priestorovo a materiálne sú vybavené podľa možností školy. Knižničný fond sa dopĺňa najmä z nákupov, ale tiež z darov od sponzorov, rodičov detí a učiteľov. Pozitívnym faktom je, že viaceré školy pravidelne vyčleňujú finančné prostriedky na nákup kníh i periodík a získavajú zdroje v rámci projektov na modernizáciu svojich knižníc. Knižnice si vedú evidencie a spracúvajú štatistické výkazy. Všetky navštívené školy, v ktorých sa nachádza školská knižnica, umožňujú svojim žiakom i pracovníkom využívať služby knižnice.

V roku 2020 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR vyhlásilo výzvu na podávanie žiadostí pod názvom „Čítame radi“ pre všetky základné školy na nákup detských a mládežníckych kníh resp. odbornej literatúry pre zamestnancov škôl do školských knižníc. Školy z regiónu Orava sa aktívne zapojili do tejto výzvy, podporené sumou 800 Eur boli školy: ZŠ Krušetnica, Beňadovo, Brezovica, Vitanová, Dlhá nad Oravou, Liesek, Mútne, Cirkevná ZŠ sv. Gorazda Námestovo, ZŠ Komenského Námestovo, ZŠ Komenského D. Kubín, ZŠ P. Škrabáka D. Kubín, ZŠ Radlinského D. Kubín, ZŠ M. Kukučina D. Kubín, ZŠ R. Dilonga Trstená, podporené sumou 600 Eur: ZŠ Rabčice, sumou 350 Eur: ZŠ Vavrečka, sumou 200 Eur: ZŠ Podbiel.

O získanie finančných prostriedkov sa uchádzali aj školské knižnice pri ZŠ Chlebnice, Žaškov, Zubrohlava, Habovka, Tvrdošín, Zuberec, Klin, Oravský Podzámok, Nižná, Lokca, Hladovka, Oravská Polhora, Trstená, Istebné, Hruštín, Pucov, Čimhová, Oravská Jasenica, Špeciálna ZŠ D. Kubín, v prvom kole tohto rozvojového projektu neboli podporené.

Školské knižnice sa zapájajú aj do tradičného celoslovenského súťažného projektu Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice, v aktuálnom 16. ročníku súťaže sa zúčastnili knižnice pri ZŠ s MŠ Komenského D. Kubín, Špeciálna ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím D. Kubín.

V školských knižniciach ako knihovníci pracujú zamestnanci škôl, najmä pedagógovia. V ZŠ M. Kukučina v Dolnom Kubíne bolo v knižnici vytvorené chránené pracovisko pre knihovníka a knižnica je v prevádzke každý pracovný deň. Podobná je i situácia v ZŠ Janka Matúšku v Dolnom Kubíne, kde pracuje školská knihovníčka na plný pracovný úväzok. V týchto knižniciach pripravujú školské knihovníčky aj kultúrno-výchovné podujatia pre žiakov školy.

Metodickú pomoc školským knižniciam poskytujeme v oblasti spracovania fondu, jeho evidencie v prírastkovom zozname a klasifikácie podľa MDT, stavania knižného fondu, vyradňovania literatúry, spracovania fondu v programe MaSK, informovaní o dostupných knižnično-informačných systémoch, príprave projektov a podujatí.

Počas návštevy zariadení pre seniorov v Dolnom Kubíne a Zázrivej bolo poskytnuté metodické poradenstvo knižniciam, ktoré sa nachádzajú v týchto zariadeniach v oblasti evidencie, spracovania a stavania knižničného fondu a príslušných tlačivách.

4. Knižnica a spolková činnosť

Oravská knižnica je kolektívnym členom Spolku slovenských knihovníkov a knižníc (SSKK) a členom Slovenskej asociácie knižníc. Individuálnymi členmi SSKK sú 9 pracovníci knižnice, pani A. Albíniová zastupovala knižnicu ako členka výboru pobočky SSKK Žilinského kraja. Obidve profesijné organizácie sa podieľajú na príprave a realizácii odborných vzdelávacích aktivít pre knižnice a vytvárajú podmienky pre riešenie odborných a legislatívnych problémov knižníc. Pracovníci knižnice sa do činností týchto organizácií zapájali účasťou na vzdelávacích podujatiach.

5. Štandardy pre verejné knižnice

Metodickým usmernením Ministerstva kultúry SR č. MK-4315/2020-110/11107 z 21.7.2020 boli zverejnené štandardy pre verejné knižnice vymedzujúce kvalitatívne a kvantitatívne parametre, ktoré majú knižnice spĺňať, aby sa ich činnosť a výsledky považovali za optimálne. Z dôvodu pandemickej situácie v roku 2020, ktorá negatívne ovplyvnila činnosť knižnice, sme pre porovnanie použili aj dosiahnuté výsledky z roku 2019, v ktorom sme poskytovali služby v štandardnom režime. Pre Oravskú knižnicu AH, ktorá patrí do kategórie sídiel do 20 000 obyvateľov, je odporúčané dosiahnutie nasledovnej úrovne štandardov:

Štandard	Odporúčaná hodnota	OKAH 2019	OKAH 2020
Umiestnenie knižnice	Zreteľné označenie, dostupnosť 15 min. jazdy autom v meste	Štandard splnený	Štandard splnený
Priestory pre používateľov	Min. 60 m ² na 1000 obyvateľov	35 m ²	35 m ²
Prevádzkový čas	40-45 týždenne	50	45
Knižničný fond	Nákup 1 € na obyvateľa	0,89	0,84
Študijné miesta	50	34	34
Prístup k internetu	6 verejne prístupných staníc	8	8
Webové sídlo	Dostupnosť informácií na webe	Štandard splnený	Štandard splnený
Elektronický katalóg	Dostupnosť on-line katalógu	Štandard splnený	Štandard splnený
Personálne zabezpečenie	Zabezpečenie všetkých úloh	Štandard splnený	Štandard splnený
Vzdelávanie zamestnancov	1 zamestnanec = 40 hodín ročne	Nesplnené	Nesplnené
Spokojnosť používateľov	- Viac ako 90 % používateľov nad 15 rokov hodnotí služby ako veľmi dobré/dobré - Viac ako 75 % používateľov do 15 rokov hodnotí služby ako veľmi dobré/dobré	Nesledované	Nesledované
Počet podujatí	300	1 039	325
% používateľov	15	16,58	13,93

6. Závery

Z hľadiska realizácie jednotlivých úloh Stratégie slovenského knihovníctva na roky 2015-2020 môžeme činnosť Oravskej knižnice A. Habovštiaka v roku 2020 hodnotiť nasledovne:

Strategická oblasť 1. Formovanie informačných potrieb, podpora informačnej gramotnosti, riadenie a rozvoj ľudských zdrojov pre trvalú udržateľnosť a rozvoj činnosti knižníc.

Plnenie:

Oravská knižnica A. Habovštiaka zabezpečuje slobodný prístup k informáciám a poznatkom, svojou činnosťou vytvára podmienky pre rovnoprávne uspokojovanie kultúrnych, spoločenských a informačných potrieb a záujmov všetkých používateľov. Zohráva dôležitú úlohu v subsystéme neformálneho a informálneho vzdelávania, pri

zvyšovaní čitateľskej a informačnej gramotnosti svojich používateľov. Rok 2020 ovplyvnila nepriaznivá situácia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 a uplatňovaním protiepidemických opatrení, kedy prevádzka knižnice a realizácia podujatí bola počas roka viackrát zakázaná, resp. realizovaná v obmedzenom režime. Výrazným spôsobom sa to odrazilo na počte realizovaných kultúrno-výchovných a spoločenských aktivít, kde si knižnica udržiavala dlhoročne vysoké ukazovatele. V roku 2020 sme v širšom meradle preniesli svoju kultúrno-výchovnú a vzdelávaciu činnosť do virtuálneho priestoru na webovú stránku a sociálne siete, našim čitateľom sme ponúkli viacero nových typov aktivít (informácie o voľne dostupných e-knihách, on-line tvorivé dielne, medailóny o spisovateľoch spolu s interaktívnymi vedomostnými kvízmi, fotografickú súťaž, literárne súťaže pre deti, video rubriku knižných recenzií, cyklus video prednášok s psychologičkou ai.). Celkovo bolo zrealizovaných 325 podujatí.

V centre našich aktivít a služieb sú aj znevýhodnené skupiny obyvateľov, dlhodobá knižnica spolupracuje so Spojenou školou – Špeciálnou ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím, Zariadením pre seniorov, Domovom sociálnych služieb, Zariadením núdzového bývania, Centrom sociálnych služieb PRAMEN v meste Dolný Kubín. Pre žiakov a klientov týchto zariadení poskytujeme donáškovú službu kníh, pripravujeme prednášky, tematické podujatia a besedy so zaujímavými osobnosťami. Knižnica získala od Mesta Dolný Kubín certifikát *Zariadenie priateľské k zdravotne postihnutým* na základe viacerých povinných kritérií.

V oblasti rozvoja ľudských zdrojov a vzdelávania pracovníkov knižnice v roku 2020 organizácia podporila ich ďalšie odborné vzdelávanie formou účasti na jednotlivých seminároch a školeniach realizovaných SNK Martin a inými inštitúciami podľa svojho pracovného zamerania. Táto oblasť bola obdobne ovplyvnená pandemickou situáciou, väčšina školení sa realizovala on-line spôsobom. Všetci zamestnanci poskytujúci knižnično-informačné služby v OKAH sa zúčastnili interného školenia *Nové funkcie a možnosti knižničného systému Clavius*, ktoré viedol servisný technik V. Romok. Školenia sa zúčastnili aj pracovníci regionálnych knižníc Žilinského kraja a knihovníci verejných knižníc regiónu Orava. V súvislosti so získaním bezplatného prístupu do multiodborovej databázy Infotrac, pracovníčky oddelenia náučnej literatúry absolvovali seminár, pripravený SNK Martin, zameraný na zlepšenie poskytovania rešeršných služieb.

Podnetnou bola exkurzia do Mestskej knihovny Krnov, kde sme sa v rámci projektu Cezhraničný kultúrny dialóg oboznámili s jednotlivými oddeleniami, poskytovanými službami, zaujímavými aktivitami a v rámci prezentácie aj s históriou a ďalšími perspektívami knižnice.

Novou iniciatívou je projekt Na ceste - Daruj kniže nový domov, v rámci ktorého sme v spolupráci s autobusovým dopravcom LIORBUS, lokálnym železničným dopravcom ŽSR a mestom Dolný Kubín umiestnili knižné police s vyradenými a darovanými knihami na železničné stanice v Dolnom Kubíne, Párnici a Kraľovanoch, na autobusovú stanicu v Dolnom Kubíne, do zariadenia Nocľaháreň STOP-ŠANCA. Knihami sme na Knižného Mikuláša obdarovali seniorov v Centre sociálnych služieb v Dolnom Kubíne, rodiny s deťmi v Zariadení dočasného bývania pre matky s deťmi v Dolnom Kubíne.

Strategická oblasť 2. Budovanie, trvalé uchovanie, rozvoj a ochrana knižnično-informačných fondov

Plnenie:

Základným predpokladom poskytovania kvalitných knižnično-informačných služieb všetkým našim používateľom je kvalitné dopĺňovanie knižničného fondu. V situácii limitovaných finančných zdrojov musia verejné knižnice v oblasti akvizície nových fondov

neustále riešiť náročnú úlohu ako zosúladiť záujmy a požiadavky rôznorodých používateľských skupín, bohatú ponuku knižného trhu a svoje finančné možnosti. Oravská knižnica A. Habovštiaka získava nové prírastky kníh viacerými spôsobmi a z viacerých finančných zdrojov - prostriedkami od zriaďovateľa, mimorozpočtovými prostriedkami, ktoré získa vlastnou iniciatívou prostredníctvom grantov a dotácií, darom od priaznivcov knižnice, vydavateľstiev a iných organizácií.

V oblasti zabezpečovania informačných zdrojov bola dosiahnutá nižšia úroveň ako v predchádzajúcom roku, do fondu bolo získaných 1 790 knižničných jednotiek v celkovej hodnote 13 472,15 €, čo je o 445 knižničných jednotiek a 1 305,23 € menej ako v predchádzajúcom roku. Na nákup knižničného fondu bolo vynaložených 15 645,11 €, čo bolo o 1 118,55 € menej ako v predchádzajúcom roku, pričom 32,70 % financií bolo získaných z mimorozpočtových zdrojov (z dotačného systému MK SR Kultúrne poukazy 2 924 €, z projektu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika bolo získaných 2 000 €, z projektu podporeného Nadáciou Tesco 192,76 € na nákup špeciálnych fondov – spoločenských hier). Knižnica mala podporený aj projekt z dotačného systému FPU - Akvizícia knižníc vo výške 20 000 €, čerpanie týchto prostriedkov sa z dôvodu administratívnych komplikácií na strane poskytovateľa presunulo do rolu 2021. Knižné dary od fyzických a právnických osôb predstavovali 19%-ný podiel na celkom prírastku. Napriek zlepšenej situácii v získavaní nových fondov reálny prírastok nedosiahol úroveň štandardov, definovaných v Metodickom pokyne Ministerstva kultúry SR č. MK-4315/2020-110/11107 z 21.7.2020 k určeniu štandardov pre verejné knižnice. Regionálna knižnica v sídle s počtom obyvateľov do 20 000 má odporúčaný štandard na nákup knižničných jednotiek v sume 1 € na 1 obyvateľa v kalendárnom roku, Oravská knižnica A. Habovštiaka dosiahla v roku 2020 úroveň 0,84 € na 1 obyvateľa.

Strategická oblasť 3. Optimalizácia a rozvoj knižnično-informačných služieb a metód správy informácií a znalostí

Plnenie:

Oravská knižnica poskytuje svojim používateľom všetky štandardné knižnično-informačné služby (výpožičné, rešeršné, bibliograficko-informačné, služby MVS), ako aj elektronické služby, o ktoré je zo strany používateľov zvýšený záujem, čo dokumentuje ich nárast v štatistických výstupoch. Poskytovať kvalitné elektronické služby nám umožňuje knižnično-informačný systém Clavius, ktorý v r. 2012 knižnica získala prostredníctvom projektu ŽSK Informácie bez hraníc, spolufinancovaného Európskou úniou v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013. Naši používatelia v rámci on-line služieb ocenili nové možnosti pri vyhľadávaní literatúry v on-line katalógu a vstupe do svojho konta (predĺžiť si výpožičnú dobu dokumentov, rezervovať žiadaný dokument, nastaviť si grafický vzhľad konta, zvoliť jazyk, zvoliť si zasielanie noviniek mailom, možnosť hodnotiť knihy, ktoré má používateľ požičané, nastaviť si spôsob a rozsah vyhľadávania dokumentov, zvoliť si spôsob zobrazovania výsledkov vyhľadávania). On-line spôsobom poskytujeme podľa záujmu aj ďalšie služby, napr. zasielanie tematických rešeršných výstupov, faktografických údajov a pod. Nový KIS Clavius nám umožnil aj zdieľanú katalógizáciu, stiahnutie záznamov prvotne spracovaných SNK Martin a knižnicami v konzorciu Virtua, Národní knihovnou Praha, Knihovnou města Ostrava a knižnicami, používajúcimi KIS Clavius, čím sa zredukovala duplicita a multiplicita pri spracovávaní dokumentov. Regionálne knižnice Žilinského kraja sú prepojené v rámci spoločného súborného on-line katalógu, čím používateľ získava komplexnejšie informácie a je aj efektívnym nástrojom pre služby MVS. Používatelia majú možnosť využívať aplikáciu SMARTkatalog2, ktorá im zabezpečí prístup do on-line katalógu zo svojich mobilných

zariadení kedykoľvek a kdekoľvek. V roku 2019 bol do on-line katalógu Carmen ku každej knihe pridaný QR kód, aby sa zvýšil komfort používateľov pri vyhľadaní požadovaných dokumentov po príchode do knižnice. Knižnica používa typ VDSL internetového pripojenia s neobmedzeným prenosom dát a rýchlosťou 30/5 Mbit/s, čím sme zabezpečili rýchle generovanie a zobrazovanie vyhľadávaných informácií v on-line katalógu knižnice, čo naši používatelia veľmi ocenili. V zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (Nariadenie GDPR) a Zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov má od roku 2018 OKAH zabezpečenú kvalitnejšiu ochranu webového sídla a on-line katalógu implementáciou SSL certifikátu za účelom zabránenia prípadného úniku osobných údajov a hesiel našich používateľov, používaných pri vstupe do ich čitateľského konta.

Servisná zmluva pre KIS Clavius je uzatvorená s p. Valérom Romokom, ktorý priebežne realizoval optimálne nastavenia funkcií KIS Clavius a on-line katalógu Carmen, kontroloval a vyhodnocoval bezpečnostné nastavenia serverov a upozorňoval na bezpečnostné riziká. OKAH zaplatila za ročnú licenciu všetkých používaných modulov sumu vo výške 1 335,55 Eur, za servisné služby podľa počtu pracovných staníc, na ktorých sa prevádzkoval KIS Clavius, sumu vo výške 847,50 Eur.

Od roku 2018 má OKAH bezplatný prístup do multiodborovej databázy Infotrac od vydavateľstva GALE Cengage v rámci národnej licencie, ktorú finančne zabezpečuje SNK Martin. Prístup do databázy nám umožňuje zvýšiť kvalitu poskytovaných rešeršných služieb.

V roku 2020 sa v súvislosti s pandemickou situáciou služby a aktivity knižnice vo väčšom rozsahu preniesli do on-line priestoru. V decembri sme ako novú službu ponúkli čitateľom možnosť požičiavať si e-knihy na základe uzatvorenia ročnej licenčnej zmluvy s dodávateľom Palmknihy s.r.o Praha. Čitatelia získali prístup k viac ako 9 000 e-knihám, úvodné tri mesiace bola služba poskytovaná bezplatne.

V poslednom štvrtroku hodnoteného roka, po nástupe nového riaditeľa, sa kládol dôraz na proaktívnu propagáciu a marketingovú činnosť knižnice, zintenzívnilo sa používanie sociálnych sietí, zvýšila sa frekvencia príspevkov, rozšírilo sa ich tematické zameranie a rozsah. Cielene sa propagovali poskytované nové i štandardné poskytované knižnično-informačné služby.

Záujem zo strany používateľov o knižnično-informačné služby a ďalšie aktivity knižnice dokumentuje, že Oravská knižnica A. Habovštiaka je významnou kultúrnou, informačnou a vzdelávacou inštitúciou v územnej oblasti svojho pôsobenia a svojimi výsledkami činnosti sa dlhodobo zaraďuje do kategórie regionálnych knižníc s nadpriemernými dosiahnutými ukazovateľmi v rámci každoročného celoslovenského hodnotenia knižníc.

Na základe podkladov odborných pracovníkov knižnice spracovala:

Mgr. Martina Fecskeová, metodička Oravskej knižnice A. Habovštiaka

Prílohy:

- Príloha č. 1: *Spolupráca kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK s inými kultúrnymi organizáciami, mestami, obcami, 3. sektorom a občianskymi združeniami*
- Príloha č. 2: *Medzinárodná spolupráca kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 3: *Návštevnosť, výkony a náklady na pracoviská kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 4: *Využitie kultúrnych poukazov*
- Príloha č. 5: *Projekty kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 6: *Pasportizácia nehnuteľného majetku vo vlastníctve ŽSK v správe kultúrnej organizácie*
- Príloha č. 7: *Prevádzkované priestory využívané na vlastnú činnosť*
- Príloha č. 8: *Prevádzkované priestory prenajaté od iných subjektov*
- Príloha č. 9: *Spravované priestory prenajaté iným subjektom*
- Príloha č. 10: *Zoznam motorových vozidiel kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 11: *Poistenie majetku kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 12: *Daň z nehnuteľností kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 13: *Elektronizácia kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 14: *Zamestnanci kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 15: *Náklady, výnosy a sebestačnosť kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 16: *Zmluvy kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 17: *Ročný výkaz o knižnici KULT (MK SR) 10-01*